

A L E L U J A,

N I U,

L Y F R

IO

H Y M N A U.

O WAITH

WILLIAM WILLIAMS,

Gweinidog o Eglwys Loegr.

SAL. cxlvii. 1.

*Molwch yr ARGLWYDD: canys da yw canu i'n
Dduw ni; o herwydd hyfryd yw, ie, gweddus
yw Mawr.*

EPH. v. 19.

*Gan lasaru wrth eich gilydd mewn SALMAU,
a HYMNAU, &c.*

Y PEDWARYDD ARGRAPHIAD.

A B E R H O N D D U,

Argraphwyd dros yr Awdwr, gan E. EVANS.
yn y Flwyddyn, 1775.

Sh

24

A

Maw

1 T
A
M

2 Fy
Wrt
C
A

3 Rhy
Gorc
T
R

4 Con
'Does
P
T

5 Mae
Gal
M
F

271

ALELUIA, &c.

H Y M N I.

Mawl y Cristion am orchfygu Gelynion ei Enaid.

1 **T**Rwy rinwedd nefol ras rhof glod i'r Iesu glân,
Gorchfygodd angau glas, se'm tynnodd i o'r tân;
Archollwyd ef, ca's farwol friw,
Mae e' etto'n fyw ; fy enaid cân.

2 Fy nghalon pa'm na's tyrr yn ddrylliau bob yr awr,
Wrth weld fy Mhrynwr pur, a'i waed yn llif i'r llawr :
Gan wylo'n daer ar Dduw ei Dad,
Am faddeu'n rhad fy meiau mawr.

3 Rhyfelodd CRIST â'r ddraig, trwy angau dirfawr boen,
Gorchfygodd Had y wraig, i'r orsedd'r aeth yr Oen ;
Tros f' enaid i mae e' yno'n awr,
F' Eiriolwr mawr, a'm hanwyl lon.

4 Concwerodd IESU'n llyn ellyllon uffern faith,
'Does ynddynt bellach rym i'm rhwystro ar fy nhaith ;
Pa'm'r ofnaf mwy ? anturia'n hy'
Trwy ganol llu ngelynion llaith.

5 Mae'r ffordd yn awr yn rhydd i entrych nesoedd wen,
Gall pob pechadur prudd gael lle o fewn i'r llen :
Mae'r IESU fry â'i freichiau'r led ;
Fy enaid, cred. Amen, Amen.

H Y M N II.

Mawl i GRIST am ei Eiriolaeth.

- 1 **O**'r holl gadwedig lu, sy'n teithio i Salem lân,
Myfi yw'r mwya' du arbawb yn dwyn y bla'n :
Tragwyddol ras, na bu'fai'm nyth
Mewn cadwyn byth, yn uffern dân.
- 2 Er hyn nid ofnaf mwy, er cynddrwg yw fy ngwedd,
Ca's pechod farwol glwy' gan Iesu glân â'i gledd' :
Mae'r ddraig yn friw dan draed fy Nohrist,
Mae i'm henaid trist dragwyddol hedd.
- 3 Efe yw'm Meichiau mawr o flaen gorsedd faingc Ion,
Sy'n eiriol bob yr awr, gan gosio ei ddirfawr boen :
Pa'm 'r ofnaf mwy ? mae'n llofnod maes
I orsedd grâs bus waed yr Oen.
- 4 Mae briw y bictell sain, a thyllau'r hoelion dur,
Ac ôl y goron ddrain, a chwyfau'r groes a'i chur,
Yn dadleu nerth cyfiawnder Naf,
Dros f' enaid claf am heddwrch pur.
- 5 O'r defaint Iesu GRIST orchfygodd lid Dduw Ion,
Pon peth ry'm henaid trist, wrth feddwl am ei boen :
Fy unig fail y bydd e'n Dduw,
Im' tra fwy byw sy' ngwaed yr Oen.

H Y M N III.

Hiraeth am weled Dydd Ymddattodiad.

- 1 **Y**N ddistaw disgwyl f' enaid prudd,
O'r diwedd daw, nesau mae'r dydd,
Pan caf roi naid i'm nefol nyth,
Lle byddaf byw yn berffaith byth.
- 2 Mi ffigais fod mewn anial fyd,
Am fyn'd 'rwy'n glau i'm gartre' clyd,

Lle

Lle'r aeth o'm blaen i Frenhin na,
Ac yn ei lys gwnaeth i mi le.

- 3 Lle na bydd brad im' mwy na briw,
Na thrai, na thristwch o un rhyw :
Ond gorphwys byth mewn gwledd ddi-boen,
Gan edrych ar y nefol Oen.
- 4 Taw, f' enaid, mwy, 'dyw'r ffordd ddim maith,
I dŷ fy Nhad, i ben fy nhaith ;
Bydd fodlon, cai, fy enaid cu,
Nosio yn frau i'r nefoedd fry.
- 5 Lle byddai ymhlieth y sanctaidd lu,
Yn seinio cân i'm Harglwydd cu ;
Yn berffaith lân heb bechod mwy,
Oll yn gyffelyb iddynt hwy.

H Y M N IV.

Llef y Crifflon am gael ei ddwyn i Win-dŷ Duw.

- 1 **O** CLYW fy ngwaedd, a gwel fy ngwedd,
Fel hydd am ddw'r, 'rwy'n bresu am hedd ;
Tyr'd, O fy Nuw, neu c'od fi uwch nen,
Ith lwyr fwynhau o fewn i'r llen.
- 2 Gwel fi yn llef, a gwranddo'm llef,
Mi wnes im' nyth wrth borth dy nef ;
Lle arosaf byth, tra byddwyf byw,
Nes cael rhoi naid i gôl fy Nuw.
- 3 Fy nghlwyfau mawr a ddwed i maes,
Im' ddiodef cur gan elyn câs :
Llef wyf er's tro, gan hyanny trin
Fy nghalon wan â nefol win.
- 4 On'd oes mawr lu yn y nefol wlad
Yn nosio'n rhwydd mewn cariad rhad ?
Peth hono tro i'm henaidd trist,
A gwranddo nghwyn er mwyn fy NGRIST.

- 5 'Does dim wna lês 'is nefol len,
Nes teimlwi mhwys ar GRIST fy mhen ;
Mae nghalon fach yn awr yn friw
Trwy ddisgwyl wrth fy anwyl Dduw.
- 6 Pa bryd y gwelai 'r ddedwydd awr,
I'm beiau'n llu gael myn'd i'r llawr ?
Yn bar heb len gael gweld fy NGRIST,
A myned trwy f' holl ofid trist.
- 7 O n'allwn beidio pechu'n llyn,
A disgwyl fry ar *Bisga* fryn,
Nes gwawrio o draw dragwyddol ddydd,
At IESU 'n rhwydd ai f' enaid rhydd.

H Y M N V.

Pererindod y Cristion.

- 1 **P**ERERIN llesg a llaith,
Dechreuais daith oedd bell,
Trwy lu o elynion mawr eu brad,
Gan geisio gwlad fydd well :
Am ffoi mae f' enaid tlawd,
At f' anwyl Frawd a'm Pen ;
Yn *Salem* fry par'to fy lle,
Mewn llys o fewn i'r llen.
- 2 Yng nglyn wylofain drift,
Lle bu fy NGRIST, 'rwy'n byw ;
Ac wrth ryfel am gelyn caeth,
Fy ngha'on aeth yn friw :
Iacha bob clwyf a brath,
A dail y bywiol bren ;
Yn *Salem* fry, &c.
- 3 Mae'm brodyr uwch y nen
Yn canu ar ben eu taith ;
A minneu oedais lawer awr,
Ar fiwrneu sawr a maith :
Ond bellach tyn fi'n ddwys,
Ar GRIST dod bwys fy mhen ;
Yn *Salem* fry, &c.

4 Gwna im' fyn'd ymlaen yn ddewr,
Trwy ddyfroedd mawr a than,
Heb ofni *Satan*-lew na'i lu,
Nes elwi i *Seion* lân ;
Gan ddiange ar y byd,
I'm cartref clyd uwch ben :
Yn *Salem* fry, &c.

5 'Rwy'n gwel'd yr oriau'n hir,
I fod o dir fy ngwlad ;
'Bryd deuaſ at fy mrodyr fry,
Sy'n canu yn nhŷ fy Nhad ?
Gael gorphen ar fy nhaith,
A'm siwrne faith is nen :
Yn *Salem* fry, &c.

H Y M N VI.

G W E D D I.

1 **I** E S U, Mrenhin mawr a'm Priod,
Bydd wrth raid i mi'n blaid i orchfygu pechod.

2 Ti fu droſwyf yn diferu,
Chwys a gwaed lawr i'th draed, ynddo gad i'm golchi.

3 Tra fwy'n trigo yn'r anialwch,
Gwel'd yn wir d' wyneb pur yw fy ngwir ddiddanwch.

4 Tua *Salem* auraidl arwain
F'enaid llaith ar ei daith, nes bô m gwaith yn gorphen.

5 Pâr im' aros mwy'n dy freichiau,
Boed fy nyth ddedydd byth, yn dy ddilyth glwyfau.

6 N'ad i'r gyfrwys ddraig fy nhwyllo,
Ar un llaw, yma thraw, oddi wrthyt i ymado.

7 Nertha 'm traed blinedig ddringad,
Fynu o hyd maes o'r byd, nes i'r nef im' ddwad.

8 Pan bwy'n sengu'n llwybrau angau,
Rhag pob braw, rho dy law, dangos im' dy glwyfau.

H Y M N

H Y M N VII.

Ar yr un Tŷyr.

- 1 **P**Ererin wyf heb ble, blinedig ar fy nhaith,
Hiraethu 'rwyf am dre', yn nhragwyddoldeb
O ddedwydd le! pa bryd do' i fyw, [maith :
Byth at fy Nuw o fewn i'r ne'?
- 2 Am ddiange 'rwyf o'r byd, i blith y nefol gôr,
Lle mae fy nhryfor drud, i mi i'w gael yn 'fôr ;
O ddedwydd le, &c.
- 3 Rhyfela 'rwyf is nen, â mawr elynion lu,
'Does un yn *Seion* wen i guro ar f' enaid eu :
O ddedwydd le, &c.
- 4 Merthyron aeth ymlaen yn llu i ben eu taith,
Heb ofni dw'r na than, nes gorphen ar eu gwaith :
O ddedwydd le, &c.
- 5 Fy ngartref yno fy, a'm dedwydd orsedd wen,
Mae ngwisgoedd gwerthfawr fry, mewn llys o fewn i'r
O ddedwydd le, &c. [llen :
- 6 'Does gofid yno'n bod, na galar byth na phoen,
Ond gwlad yn llawn o glod, i'r nefol anwyl Oen :
O ddedwydd le, &c.

H Y M N VIII.

Hiraeth y Cristion am fyned i ben ei Daith.

- 1 **P**ERERIN wyf i'r *Ganaan* fry,
I gynnes gôl fy Iesu cu,
Lle ca'i dragwyddol nyth ;
'Mhell uwchlaw fŵn y ddraig a'i saeth,
Na gelyn mwy i'm guineud yn gaeth,
Ca'n dawl orphwys byth.

- 2 O bell mi wela'm cartre'n wir,
O fewn i byrth *Caersalem* bur,
Pob rhai 'n meddiannu hedd;
O ddinas deg, o'th fewn nid oes
Na haul, na lloer, na thywyll nos,
Gwynfyd' rhai draw i'r bedd!
- 3 Pan ddel yr adgyfodiad mawr,
Caf godi 'n lân o'r ddaear lawr
I entrych awyr fry:
Oddi yno af mewn nefol hedd,
I'r nefoedd wen mewn newydd wedd,
I blith angylaidd lu.
- 4 Mi fyddaf fry, (O rhyfedd fraint!)
Yn boddi 'm fŵn ymblith y saint,
Mewn peraidd hyfryd dôn;
Cymdeithion hy' mewn nefol hwyl,
Heb 'mado byth, ond cadw gwyl
I'r tithion anwyl Oen.
- 5 Gwynfyd yn awr fai gyd a'm Ner,
Fy nghartre' sydd uwchlaw y ser,
Mewn paradwylaidd fan;
On' chaf ar frya ehedeg fry,
Gael prawf o wled angylaidd lu,
Fe dyrr fy nghalon wan.

H Y M N IX.

Cryf Obaith o weled Gelynion dan Draed.

- 1 **P**ERERIN wyf tu a *Salem* bur,
A ddaeth i maes o'r Aiphitiaidd dir;
Rho nerth fy Nuw i deithio mlaen,
Nes d'od i mewn i'r *Ganaan* lân.
- 2 Gelynion taer sydd o bob tu,
Fel câd, am rwystro'm henaid cu
Wel'd d' wyneb gwyh fy Issu gwiw,
A theimlo o'th nefol hedd fy Nuw.

- 3 Mi wn y cyll pob gelyn call,
Caf rwygo dyrus rwydau'r fall ;
Caiff pechod drwg ac uffern drift,
I wel'd mai'm Ffrynd yw Iesu GRIST.
- 4 Er maint yw llid fy mhechod llym,
Ei erchyll rwyfsg a'i ryfedd rym,
Fy Mhriod mae'n Dywysog mawr,
Fy meiau 'n llu se myn i'r llawr.
- 5 O Iesu da na âd mo'th waith,
Nes myn'd yn llwyr â'm henaïd llaith
O'r anial fyd, at nefol lu
Sy'n gongc'rwy'r yng Nghaersalem fry.

H Y M N X.

Dedwyddwch y Saint ar ol Marwolaeth.

- 1 **D**AW diwedd ar fy nhaith a'm pererindod trist,
Gorphenna'm llafur-waith, caf orphwys gyd
O fewn ei gôl y gwnaf fy nyth, [â'm CRIST :
Ddychwelaf byth i'r byd yn ol.
- 2 Pryd hynny mi af trwy bob blinder, brad, a llid,
Fy nhemtio ni's daw mwy na *Satan*, cnawd, na byd ;
Mewn newydd wedd caf fyn'd at Ion,
O'r byd a'i boen i'r hyfryd wledd.
- 3 Fe dderfydd mwyach son am alar, tristwch, gwae,
Y pechod câs a'r poen, i flino'r duwiol rai ;
(O hyfryd waith !) ond moli'm Ner
Uwchlaw y fer, i oesoedd maith.
- 4 Caf wel'd aneirif lu o bererinion glân,
O fewn *Caersalem* fry, a ddaethant yno 'm blaen,
O ddautu 'r faingc yn moli'n hy'
Fy Iesu cu, â pheraidd gaingc.
- 5 Caf wel'd fy anwyl Dad f' arweiniodd ar fy nhaith,
A'm carodd i yn rhad o dragwyddoldeb maith ;
A'r anwyl Oen fu drofod fi
Ar *Galfari* mewn dirfawr boen.

[11]

- 6 Caf fwytta uwch y nen guddiedig fanna pur,
Caf ddail y bywiol bren i laesu'm briw a'm cur;
Mi fyddaf iach, mi gaf yn wir,
Driagl pur wrth f' enaid bach.

H Y M N XI.

Yn ymgadarnhau wrth gofio'r Cysuron gynt.

- 1 **O** ARGLWYDD, gwel fi'n llefsg a gwan,
Yn ffaelu dringo o'r byd i'r lan,
Am fyn'd yn lew i'r *Ganaan* lân,
Heb allu symmud fawr ymlaen.

- 2 Gynt credais cai fy enaid cu,
I fod yn frau'n gongcwerwr fry;
Ond etto heb seddiannu'r wlad
Bwrcasodd IESU im' â'i waed.

- 3 Fy meiau 'n gryf fydd o bob gradd,
Yn fawr eu lliid am gael fy lladd,
Gan ddadleu 'n daer nad oes dim rhan
Yn IESU gwiw gan f' enaid gwan.

- 4 Yn fy erbyn mae gelynyon gâd,
Am ddamsfiad f' enaid dan eu traed:
Och! och! p'le mae fy Mrenhin mawr
I fathru llu o'r rhai'n i'r llawr?

H Y M N XII.

Yr ail Ran.

- 1 **O** DEFFRO. côd, fy enaid cu,
Pa'm 'r ofnaf lew elynion lu?
Er maint yw grym uffernol griw,
Fe maedda gwaed yr IESU gwiw.

- 2 CRIST wyddai'm bai'n hir cyn bod byd,
Mai pechod gai 'fe ynnwy' gyd;
A'i fryd oedd lawn er uffern lu,
I'm dwyn i fryn *Caerfalem* fry.

- 3 Am hyn mi greda, tra fwi byw,
Mai Cyfaill da caf wel'd fy Nw; ;
Y dwg fy Nhad fi' hen fy nhaith,
Er gwaetha lluoedd uffern faith.
- 4 Cof ddyddiau gynt, fy enaid trist,
Attolwg, cred hen eiriau'th GRIST;
Gwnaeth 'ddewid hael na ddigiai'n hwy,
A'm beiau mawr ni chofiai mwy.
- 5 Ce's wel'd yn rhodd fod Duw o'm rhan,
Yn Briod gwiw i'm henaid gwan,
'N arfaethu'm dwyn i ben fy nhaith,
O eitha' tragwyddoldeb maith.
- 6 Pryd hynny teimlais waed yr Oen,
Yn tynnu'm pwn a llaeu'm poen;
Yn f' enaid llon roedd cri a llef,
Am fyn'd ar nawf i deyrnas nef.
- 7 Byth cofiaf mwy y lle a'r man,
Dilifodd gwin i'm henaid gwan,
Yn ffrwd ddidrai o'r nesoedd draw,
Nes gwella'm briw a dosi'm brow.
- 8 Pryd hynny 'mlaen yr o'wn yn myn'd,
Gan bwyso'n ffrî ar f' anwyl Ffrynd;
A'm golwg beunydd ar y gwaed,
Yn fathru pechod dan fy phraed.
- 9 Disgwyliaf dro, se wawria draw,
Dragwyddol ddydd, fy Iesu ddaw
I'm dwyn o'm briw, lle na bydd brâth,
Na brow wrth fwn un danllyd saeth.

H Y M N XIII.

Myfyrdd ar Ddedwyddwch y Nesoedd.

- 1 **O** FUGALL Israel, dwg si mlaen
I'r dawel lân orphwysfa,
I'th nesol lys, o'm poen a'm pla,
I ganu Aleluia.

- 2 I Seion wych, paradwyswyl,
Lle mae fy Nw'n gartrefu,
Gael rhoddi mawys, a chuddio mhen
Ym mynwes wen yr Iesu.
- 3 Yn angau caf, nefolaidd gor,
Angylion o'r disglairia,
I'm dwyn o'm briw at deulu bra',
Sy'n canu *Alleuia*.
- 4 Ar aden Cerub âf yn hy'
Trwy ganol llw'r gelynyon,
Nes d'od yn llwyr, er gwætha'r llid,
I hyfryd fynydd Seion.
- 5 Ond myn'd trwy lys *Caersalem* lon,
Caf gwrdd â'm fyddlon *Brachin*,
Yn agor drws y nefonda drau,
Ac yn ei law fe'm derbyn.
- 6 Cael cwrrd a wnar o fewn i'r ne
A'r sanctaidd bererinion;
Ac yn eu plith caf foli m Ner
A phêr ganiadau *Seion*.
- 7 Ffarwel gaethiwed yno mwy:
Chaiff angau'n hwy deyrnasu;
I dragwyddoldeb caf mewn hwyf
Iawn-gadw gwyl i'r Iesu.
- 8 Fel haul yn y ffurfafen bur
Caf fod mewn gwir ddisgleirdeb:
Neu fel y ser llewyrchu câ
Hyd eitha tragwyddoldeb.
- 9 Y wisg a'r goron câf i'm rhannu;
Sy'nghadwgan y brws;
A'r hyfryd balmwydd yn fy llaw,
Ca'i'n Seion draw deyrnasu.
- 10 Ymborthi caf mewn gwlad uwch-ben
Ar ffrwythau pren y bywyd,
Ac yfed byth, heb boen na char,
O afon bur a hyfryd.

- 11 Lle na's daw pechod, byd, na' chnawd,
Na gwyn, na gwawd, na thristwch;
Ond perffaith hedd, a chariad pur,
A nefol wir ddiddanwch.
- 12 Ni's gwn yn iawn, tr'wi ar y dda'r;
Mo'r hyfryd ffâr fydd yno;
Ond gwynfyd, medd fy enaid prudd,
A welai'r dydd yn gwawrio!

H Y M N XIV.

Hiraeth am Waredigaeth o Gaethiwed.

- 1 **O** Iesu 'r Meddyg da,
Iacha fy enaid caeth,
A sicr felia fi ar y graig;
Sydd uwchlaw 'r ddraig a'i faeth;
Am ddiangc wyf i'th gôl,
Mae'n f' ol elynol griw;
O cofia mod mewn anial wlad,
A châr fi'n rhâd tr'wi byw.
- 2 *Sodoma, 'r Aipht, y man*
Croeshoeliwyd 'r amwal Oen,
Ymhell o olwg Cannan wiw,
'Rwy'n byw mewn dygn boen;
Ymhlith gelynion hatd,
Bydd im' yn blaid fy Now;
O cofia mod, &c.
- 3 *Ar lan y llyn yn wir,*
Y bum yn hir a maith,
Yn dyfal ddisgwyl gwneud yn iach,
Fy enaid bach oedd gaeth,
Un olwg ar dy waed
Roiff im' iachad o'm briw;
O cofia mod, &c.
- 4 *Bydd im' yn dirion ffrynd,*
Rhaid im' gael myn'd yn rhydd;

Podd

- P'odd gallai aros yma'n hwy?
 Fy nghlwyfau'n fwyfwy fydd:
 Ond llefain wna' hyd fedd,
 Am hyfryd hedd fy Nuw:
 O cofia mod, &c.

- 5 N'ad i mi ofni mwy,
 Fyn'd trwy'r anialwch maith,
 Er gwaetha'r lluoedd fydd is nen,
 Dwg fi i ben fy nhaith:
 Cyfura'm calon wan,
 A swppiau'r Ganaan wiu;
 O cofia mod, &c.

H Y M N XV.

*Gobaith o fyned trwy bob Rhwystrau i'r
 Ganaan nefol.*

- 1 **O** Anghrediniaeth clyw, na ffina'm henaidd llaith,
 Tragwyddol gariad Duw, a'm dwg i ben fy
 Pa'm'r ofnaf lu? mi af ymla'n, [nbaith:
 Trwy ddw'r a than i'r Ganaan fry.
- 2 Er bod gelynyon by am gongc ro'm henaidd gwan,
 Addawodd Iesu cu y byddai byth o'm rhan;
 Pa'm'r ofnaf lu? &c.
- 3 Er cael fy rhwystron hir, trwy ddichell *Satan* gaeth,
 Feddiannu'r hyfryd dir sy'n llifo o fel a llaeth;
 Pa'm'r ofnaf lu? &c.
- 4 P'le mae'r ddewidion rhad, a ffyddlon eiriau Duw?
 A feliwyd oll â gwaed o galon Iesu gwiw;
 Pa'm'r ofnaf lu? &c.
- 5 Arweiniodd ef fi maes o'r dyrys anial dir,
 A ball ef mwy ei ras i'm dwyn i *Seion* bur?
 Pa'm'r ofnaf lu? &c.
- 6 Fy ffyddlon nerthol Frawd a'm Ffryndyw'r Iesu cu,
 Fe arwain f' enaid tlawd i fryn *Caerlalem* fry:
 Pa'm'r ofnaf lu? &c.

- 7 Caf weld Iorddowen faith yn dal ei dyfroedd du,
 'N rhoi lle i'm hebaidd faith i'r etifeddiachd fry :
 Pa'm'r ofnaf lu ? &c.

H Y M N XVI.

Gedwch Ffydd.

- 1 **P**E meddwn ar angylaidd ddawn,
 Fy Iesu ag ef, ei foli wnawn :
 Trwy'r anial wlad myn'd yn ei law,
 'Rwy'nawr i dre' Caerfalem draw.
- 2 I Bisga o'r diwedd f' enaid daeth,
 Wel'd gwlad yu Xifo o'fellaetha
 Y Ganaan wiw, Paradwys well,
 Gorphwysfa'r pererinion pell.
- 3 Caerfalem dëg a chartre'm Duw,
 Mae'r Iesu a laddwyd yno'n fyw :
 Yn awr y gwn fod yno gairge,
 Gan feintiau fydd o ddau'r faloge.
- 4 Yno mae gwaed dros f' enaid gwan,
 Yn dadleu'n rhwydd bob awr o'm rhan :
 Mae yno lu, mi af i'w plith,
 Heb'mado, na rhoi ffarwel byth.
- 5 Mi wela'm lle o feun i'r llen,
 A'm henw fry ar garreg wen :
 Y goron bur a ga'wd trwy boen,
 A gwaed y crocholl fedig Cen.
- 6 Wele se ga's fy nghalon gu,
 Wledd ag fydd gan angylaidd lu :
 Mae f' enaid bach yn awr mewn hwyl,
 Fyn'd at y faint i gadw gwyl.
- 7 Pa bryd troi'n ol Iorddowen ddu,
 Gael myn'd yn frauir'r Ganaan fry,
 Dan hyfryd wllth y nefol wlad,
 Ga's Abra'am by a'i sanctaidd had.

8 Mi rof fy mhwys ar f' anwyl GRIST,
Nes paso glyn wylsain drifft;
O nerth i nerth mi ddof i'r wledd,
Sydd gan y Saint tu draw i'r bedd.

9 O tyr'd yn awr, cōd fi, fy Ner,
Ar aden eryr uwch y ter,
Gael myn'd ar naid i'm dedwydd nyth,
O fewn i byrth *Caerfalem* byth.

H Y M N XVII.

Gobeithio yn erbyn Gobaith.

1 **P**'AM'r ofna'm henaid gwan, wrth wel d aneirflu.
Yn ceisio ammau'm rhan a'm hawfi? Iesu cu?
Gwn mai dilith wirionedd yw
Fod cariad Duw yn parhau byth.

2 P'odd gall y Bugail mawr anghosio ei anwyl wyn?
Pan daeth o'r nef i lawr i farw er eu mwyn;
Gwn mai dilith, &c.

3 Os gad fy anwyl Dad fi farw ar fy nhaith,
Beth ddaw o'r arfaeth rad yn nhragwyddoldeb maith?
Gwn mai dilith, &c.

4 A dd ffodd cariad rhad, a'i ofer geiriau Duw?
A gollir rhinwedd gwagedd, ac angau Iesu gwiw?
Gwn mai dilith, &c.

5 A roi ffarwel i dyf o gariad CRIST a'i hedd?
Gynt ga's fy enaid trist o fyn'd i'r nefol wledd:
Gwn mai dilith, &c.

6 Mi greda etto'n hy' caf fyn'd i ben fy nhaith,
Fy nhevel etto' fry o'm poen a'm llafar waith;
Gwn mai dilith, &c.

H Y M N XVIII.

Pererindod y CRISTION.

- 1 **T** Rafaelwyr 'ym i'r Ganaan glyd,
Llefg bererinion yn y byd;
Ni glywsom lais yn gwawdd i'r nef,
I gael teyrnastu gyd ag ef.
- 2 Yno mae'n Issu ni a'n Tad,
A'n brodyr gwiw bwrcafodd gwa'd;
Mae'n henwau newydd yno oll
Ar fynwes Crist, nid awn ar goll.

- 3 Mae yno, fôr o waed yr Oen,
Yn llwyr amgylchu gorfedd Ion;
Mae cariad a llawenydd pur,
Yno fel ason grisial glir.

- 4 Pa beth all mwyach ddwyn ein bryd,
Na'n denu i aros yn y byd?
Ein hiraeth ni a'n fyched yw,
Gael myn'd i'r lan i deulu Duw.

- 5 Ar wagedd brau, pa'm rho'wn ein bryd?
Sy'n erchyll dwyllo plant y byd:
Dilynw'n ol y pradd yn dyn,
Nes dringo fry i Seion fryn.

- 6 'Rhyd anial ffordd ni awn ymlaen,
O'r dywyll *Aphr*, i'r Ganaan lân;
Er rhwystrau mawr cawn fyn'd yn winilog,
Ar fyr feddiannu'r hyfryd dir.

H Y M N XIX.

Yr Ail R A N.

- 1 **G**waedd ffordd i'r nef gan Issu cu,
'Nawr gwel'd yr 'ym ein cartre' fry;
A'r anwyl Oen, a'i ddwylo'n waed,
Yn dangos lle yn nhŷ ein Tad.

- 2 Ymb lith y gwy ch fendigaid la,
Fu'n ymladd â gelynion hy,
Aeth etto 'mlaen, er gwaetha llied,
Yn moli 'nawr mewn nefol fyd,
- 3 Yn gorphwys fry heb friw na phoen,
Ar feingcian o ddautu maingc yr Oen,
Mae llwybran rhai'n i wel'd o hyd,
Nes d'od o fewn i'r nefol fyd,
- 4 Ymdrechu wnwn trwy nerth ein Duw,
Nes cael y wisg a'r goron wiw;
O law'n gelynion fyn d yn rhydd,
A chael yr uchel gamp a'r dydd,
- 5 Rhedwn ar frys, mawr yw y fraint,
Y nef yw diwedd gyrfa'r faint;
Er maint yw'r llied, par'towyd ein lle
Ym mynwes Naf o fewn i'r ne'.

H Y M N XX.

Gorfoledd yng Nghariad DUW.

- 1 **Y**M mynwes glyd yr anwyl Oen,
Heb friw na phoen rwi'n llechu;
Ac oddisewn ei glwyfau cu,
Mae f' enaid i'n gartrefu,
- 2 Nid llygad wel, na chlust a glyw,
Nac un dyn byw ddychymmyg;
Y tawel hedd roff Duw bob dydd,
I'r rhai sydd ddewifedig,
- 3 Er bod yn hir mawn anaf fan,
Yn 'mofyn am orphwysfa,
O'r diwedd des (O rhyfedd faint!)
I'r man mae'r faint yn gwleda,
- 4 Wrth linyr rhad se ddaeth i'm rhan,
Y lle a'r man byfryda;
Mewn brasder bro, 'm lith cwnp ni bra
Sy'n canu Aleluia.

- 5 Mi wn pe cawn dafodau hy
Angylion fry fy 'n canu
Mi ro'wn y rhai'n i gyd ar Bron
I ganmol grasslon Ieso.
- 6 Mi wn y dwg n'i deyras ne
'Orphennu'n pererindod
Ac yno fyth mewn tawel fan
Caf eistedd dan ei gylgod.
- 7 Caf swytta ffrwythau prenhau plan
Ar hyd glan afon bywyd
Tragwyddol sabbodh gyd a'r Oen
Heb friw, na phoen, na gonf.

H Y M N XXI

Am Ddiodefaint CRIST.

- 1 **O** DEFERO tro, fy enaid trist;
Gwel 'ffernol griw o ddautu 'th GRIST,
Am ladd dy Brynau pur;
Yn 'mosyn gang o dystion gau,
I Pilat i 'w gondemnio e'n glau;
O f' enaid cofa ei gur.
- 2 Gan bwys y gwaith, fe chwytai'r gwaed,
Yn llif didrai o'i ben i'w draed,
A hyn dros oriau hir
Fe yfai'n rhwydd o'i geriad rhir,
Y cwppan du o law ei Dad; O f' enaid, &c.
- 3 Y Ceidwad' cu, ei gondemnio ead;
Ond llofrudd mawr a ddechri ma'r,
A gwirion haelion dda'r;
O dan y pwys a'r mainty poin,
Distewi wnai fel addfwyn Oen; O f' enaid, &c.
- 4 Gelynyon llym a godai eu llof
Croesboeliau; O groesboeliau
Ni haeddai fyw yn hir; Ymblicku

Ymhlith y llu, awd ag e'n llyn,

I farw fry i *Galfaria* fryn; O f' enaid, &c.

5 Rho'wd mantell goch am dan yr Oen,

Gan ddrain ei ben ddioddefai boen;

'Nawr wele'r Brenhin pur;

Fflangellwyd ef (nes doedd e'n wa'd)

A chwyfau du, o'i ben i'w draed; O f' enaid, &c.

HYMN XXII.

Yr Ail R.A.N.

1 **C**A'DD gario'r groes i ben y bryn,

Nes llechu'n llwyr fy Llesu'n llyn;

Gan wawdio m Prynwr pur:

A dweud, ai dyma *Israel* Saint,

Ei waed boed arnom ni a'n plant; O f' enaid, &c.

2 Y dddear fud roi 'i meirw'n fyw,

A'r creigyd fry a hollraih'n trw,

Wrth edrych ar fath gur;

Yr haul a ymguddiai wrth y lo,

Y lloer a'r ser ai'n dywyll nos; O f' enaid, &c.

3 Trywanwyd do fy Mhrynwr rhad,

Nes daeth o'i galon ddwr a gw'd i

Yn frwd fel afon bur;

Oedd ar y Hawr i weid y'n llyn,

Yn frwd ar ben *Galfaria* fryn; O f' enaid, &c.

4 Mi glwaliai les pan chwetwa'r loes,

A'i eirad gri. ef ar y groes,

Am fadden i mi'n wir;

Ei weddi ai trofwyf uwch y nen,

A mi'n ei hoelio ar y pren; O f' enaid, &c.

5 Dros f' enaid i bu'r addfwyn Oen,

Fel hyn yn diodde' dirfawr boen,

I'm gwneud yn rhydd yn wir:

'Roedd yn ei fryd orphennu'r gwaith,

O eitha' tragwyddoldeb maith; O f' enaid, &c.

H Y M N XXIII.

Ymddiddan â Duw ar hanner Nos, Sal. lxxiii. 6.

- 1 **O** Iesu'r Bugail da, fa'n dioddef ar y gro's,
Fy enaid bresu wpa, am danat hanner nos;
Fy nghalon friw, yn ddeffro ca,
I'mddiddan â f' Anwylyd gwiw.
- 2 Tyr'd arwain fi'n y blaen, nes myn'd i ben fy nhaith,
Er dyfroedd mawr a thân, nertha fi orphennu'm gwaith;
Fy ffyddlon Ffrynd moes im' dy law,
I'r Ganaan draw gad i mi fyn'd.
- 3 F' Anwylyd gwel fy mod, oddi wrth fy ngartre'mhell,
Hiraethu'r wyf am dd'od, o fewn i'r wlad sydd well;
'Rw'i yma'n byw mewn anial dir,
A'r oriau'n hir heb wel'd fy Nuw.
- 4 Ys troan wyf pa fodd arosaf i's y nen?
F' Anwylyd Iesu' ffodd i mewn i'r nefoedd wen:
O d'wed pa bryd ca' ffiniau fod
Yn canu clod yn Skion glyd.

H Y M N XXIV.

Gorfoledd merwn Cymmundeab â CHRIST.

- 1 **M** Olliannaf Iesu GRIST, a alwodd ar fy ol,
Sy'n cuddio'm benaid trist o fewn ei gynnes
O hyfryd fan ym mreichiau'r Oen, [gôl];
Heb friw na phoen mae f' enaid gwan.
- 2 Yn awr pleserau'r byd, fydd ffaidd beth a ffol,
Y golud's ynddo gyd, ni'm denant ar eu hol;
O hyfryd fan, &c.
- 3 Trysorau'r Aipht a'i bri, a golud India bell,
Cael hedd fy Iesu cu, i mi fydd lawer gwell;
O hyfryd fan, &c.

- 4 Fe lecha 'm calon friw, o fewn ei synwes wen,
Mae afwy law fy Nuw, dan fy mlinedig ben ;
O hyfryd fan, &c.
- 5 Fel pwyfi o nefol fyrr, mae'n ddi'm poen a'm loes,
A rhwng fy mronnau'n wir, mae'n aros dros y nos ;
O hyfryd fan, &c.
- 6 Mi fyddaf yma byth, er gwaetha llid y ddraig,
Can's cadarn yw fy nyth, o fewn i'r oesoedd graig ;
O hyfryd fan, &c.

H Y M N XXV.

Esa. xxxv. 8. *Yna y bydd prif Ffordd.*

- 1 I'r nesoedd fry'r aeth Iesu gwiw,
Ynddo gobeithiodd *Israel* Duw,
Ac fe balmantodd ffordd ddigryn
O'r ddae'r i fynu atto ei hun.
- 2 Ffordd sanctaidd bur, heb och na gwae,
Na's teithia neb annuwiol fai ;
Gormesol ddyn rhyd hon ni ddaw,
A llew ni's dring i'r nesoedd draw.
- 3 Crediniol ryw a gafodd ras,
O'r cystudd mawr dddod i maes,
Yw'r gwaredigion mwynion ch,
Sy'n ffoi rhyd ffordd *Caer Salem* fry.
- 4 Y pererinion glewion glân,
Ni's ofnant byth mo ddw'r na than ;
Dieithriaid ar y ddaear ddu,
Sy'n teithio tu a'r *Ganaan* fry.
- 5 A phe ynfydion fyddent hwy,
Ni chaent ddim cyfeillioni mwy ;
Hwy aent ymlaen trwy rin y gwa'd,
Nes d'od dan wllith, i'r hyfryd wlad.
- 6 Fy NCHRIST yw'r drws i'r nesoedd draw,
A'm seren ddeg, i'm harwain daw ;
Ysgol fy Nuw o'r ddae'r i'r nen,
I ddringo o'r llawr tu fewn i'r llen.

H Y M N. XXVI.

Can. v. 8, 9, 10.

- 1 **C**Hwi ferched Salem dre', with rodlo heolydd hon;
A welsoch chwi'n un lle, rhwn hofa'm henaid
'Rw'n glaf am byth, i mi gael hyw. [llon ?
Dan adeo wlv fy Mhrynawr byth.
- 2 Os gwelwch f' anwyl GRIST, manegwch iddo'n llwyr,
Hiraetha'm henaid trist am dano fore a hwyr :
'Rw'n glaf, &c.
- 3 Efe yw'm fier ran, a'm cyfar oll yn oll,
Cryf Fugail f' enaid gwan, yn rhwyfstro 'm fyn'd ar
'Rwy'n glaf, &c. [gpl :
- 4 Daeth ason frwd o waed, o galon f' anwyl Frawd,
Yn llifo lawr i'w draed, i olchi f' enaid tlawd :
'Rwy'n glaf, &c.
- 5 'Nigoni wnaeth â gwledd o fanna pur y nen,
Ces deimlo ei neso hedd, ac arno hwyfo mhen :
'Rwy'n glaf, &c.
- 6 Mae'n wridog oll a gwyn, heb fel fy Iesu nu,
'Does ar y ddaear hyni nac yn y nesoedd fry :
'Rwy'n glaf, &c.
- 7 Arweiniodd ef fi' mlaen, er mai ynfyd own a ffol,
Ynghanol dw'r a than, se'm cym'rodd yn ei gôl :
'Rwy'n glaf, &c.

H Y M N. XXVII.

Rhydd-did y Saint.

- 1 **Y**N awr y gwn fod Iesu nu,
Yn Seion fry'n teyrnafu ;
Mae'n rhoddi im' arwyddion bras,
O'r rhydd-did gaf feddiannu :
Rhydddyn

- 2 Blwyddyn y carcharorion caeth,
O'r diwedd ddaeth i fynu;
Nefau mae gwaredigaeth lawn,
I'r rhai sy'n cyflawn gredu.
- 3 Bron darfod y mae'r *aiptiaidd* nos,
O'n poen a'n loes cawn orphwys;
CRIST, colefn dân, mewn anial dir,
A'm dwg i'r wir baradwys.
- 4 Er gwaetha grym uffernol griw,
Hyd byth mae Duw a'i gariad:
Mae'r IESU'm pen yn gadarn graig,
Diddymma'r ddraig a'i bwriad.
- 5 Y cyfer llon, a'r gwynfyd llawn,
Gaiff rhai sy'n cyflawn gredu,
Sydd fwy nag all tafodau cu,
Angylion fry fanegu.
- 6 Ys Pryd fy Nuw o'm mewn a drig,
'Rwy'n deml ddiddig iddo;
Fe'm dysg yn rhad byth fore a hwyr,
Nes caffiwm llwyr sancteiddio.
- 7 Am wybod mwy o'm IESU hael,
Mae f' enaid gwael yn brefu:
Cyflawnder mawr ei gariau cu,
Wyf am gael i feddiannu.

H Y M N XXVIII.

Amynedd dan Ddioldefiadu.

- 1 **O** Garcharorion prudd, disgwylwch ronyn bach,
Nefau mae'r dedwydd ddydd, i'n gwneud ni oll
O'n poen a'n pla, cawn fynd yn wir, [yn iach;
I Salem dir, *Aleluia*.
- 2 Er yfed buſſl cry' o ddwylo'r anwyl OEN,
A'r afon ddwfn ddu, o gyftudd ing a phoen:
O'n poen, &c.

- 3 Yn ddyfal 'drychwn draw, am waredigaeth iawn;
Cawn fod i maes o law, yn ogoneddus iawn;
O'n poen, &c.
- 4 Er bod annuwiol fyd; ellyllon uffern gas,
Bob munud awr â'u bryd am lwyr ddifetha'm grâs;
O'n poen, &c.

H Y M N XXIX.

I'w chanu wrth ymadael.

- 1 **G**Wel dy anwyl ŵyn yn 'madael, [dael.
Bydd wrth raid, i ni'n blaidd, Iesu paid a'n ga-
- 2 Arwain ni trwy'n haniaid drigfan,
Na'd ni'nol; yn dy gôl, dwg ni'r nefol Ganaan.
- 3 Rhwyma'r ddraig tro ni'n dihangyd,
Siga ei siol, tyn ei chol, rho'ddi farwol ergyd.
- 4 Rhag gelynion gwna ni'n arfog,
Oll yn un, yn gyttun, sanctaidd lu banerog.
- 5 N'ad ni'nabod dim na'i garu,
Tra f'om byw, ond y gwiw, groeshoeliedig Iesu.
- 6 Os gelynion ddaw i'n denu,
Gwna ni'n ddwys, fwrw'n pwys, i orphwys ar yr Iesu.
- 7 Na'd i'r blaidd byth mo'n gwasgaru,
Bydd di byth, yn ddilyth, Ben a Bugail inni.
- 8 Dwg ni i'r baradwys auraid,dd,
Fyw heb boen gyd â'r Oen, fry yn Saion sanctaidd.
- 9 Lle na's torrir byth o'r undeb,
Cartre' bra', byth heb bla, dedwydd dragwyddoldeb.

H Y M N XXX.

ADDEWIDION, *Esa.* xi. 6, 7, 8, 9.

1 **D**A W amser bra', can's gwawrio bron,
Mae hafddydd yr efengyl lon;
I'r nysfoedd pell daw'r trysor drud,
A'i fwn â hyd eithafoedd byd.

2 Cair gweld y blaidd a'r oen ynghyd,
Y myn a'r llewpart o'r unfryd;
Y llo, y llew, a'r 'nifail brâs,
Mewn heddych mawr, heb gwympo ma's.

3 Bachgennyn bychan yn ei law,
A'u trin, a'u harwain yma a thraw:
Llid yn y rhai'n byth mwy ni bydd,
Yr anian newydd garia'r dydd.

4 Y fuwch ynghyd â'r arth a bawr,
A'u llydnod fydd mewn heddych mawr;
Anghofia'r llew greulondeb cas,
Fel ých fe boriff wellt y ma's.

5 Y plentyn sugno chwerý'n ffrath,
Wrth dwll yr asp, heb ofni brath;
'Rhwn a ddiddyfnwyd, heb ddim braw,
Ar ffau y wiber rhydd ei law.

6 Diniwaid fyddant o bob rhyw,
Ar hyd holl synydd sanctaidd Dew;
Yn wirion iawn cyfnewid gras,
Y rhai fu gynt yn gyndyn cas.

7 Gwybodaeth Iesu fydd yn 'flor,
Fel dyfroedd mawr yn llanw'r môr;
Daw'r de' a'r gogledd at yr Ion,
Holl bwrcas gwaed yr anwyl O'n.

8 Llamma sel hydd, tros fryniau pell,
Cyflawna'r addewidion gwell;
O galw d'etholedig bad,
I brofi rhagorfreintiau 'th wa d.

1798
8th day of May
Queen Queen's Service
1800

H Y M N XXXI.

I'w chanu y Borau.

- 1 **D** Effro f' enaid, deffro'n ufudd, [wydd.
Cod yn awr, gyd â'r wawr, seinia ganiad ne-
- 2 F' enaid bach ga's huno'n gynnes,
Yn ddi lo's, trwy y nos, yn dy ddiddos fonwes.
- 3 Dan dy aden dawl dyner,
Ces heb wyn hyfryd hun, buddiol fa'm hesmwythder.
- 4 Heddyw rho fy mhwys ar ddwyfron,
IESU gwiw'm Tywyfog yw rhag pob rhyw elyaion.
- 5 Uwch creaduriaid, Iesu cadw,
F' enaid llon, ar dy fron dirion nes fy marw.

H Y M N XXXII.

Wrth fyned i Gysgu.

- 1 **O** IESU 'm Pffrynd a'm Prynw'r rhâd
O'th galon wiw daeth môr o wa'd,
I olchi 'm ffaidd friw:
Rho i mi nerth i wneud fy nyth,
I'm henaid bach i ymguddio byth,
O fewn dy glwyfau gwiw.
- 2 Rho im' orwedd yn dy gôl yn glŷd,
Yn barod fyn'd i'r nefol fŷd,
Os galw wna fy Nuw:
O boed o'm cylch angylion hŷ,
I'm cadw'n lân rhag uffera lu,
S'am ddrygu'm henaid byw.
- 3 Llettya heno 'm Prynw'r pradd,
Rhong fy nwyfron nes gwawrio'r dydd,
Fel pwyfi o nefol fyrr:
Y borau

Y borau cymmer fi'n dy law,
Ni roddwn dro i'r Ganaan draw,
I wel'd p'radwysfaidd dir.

H Y M N XXXIII.

Am Barhâd mewn Grâs.

- 1 **G**Elynnion creulon fy yn dorf aneirif sawr,
A rhai'n mewn cyngrair cry, i'm curo'n lân i
Dal fi fy Nuw, nes diengu i'r lan, [lawr :
I'r hyfryd fan mae'r faint yn byw.
- 2 Caeſion Iesu fydd yn llwyr ddymunio cael,
Fy ngweled i ryw ddydd, yn syrthio yn llaw Saul :
Dal fi fy Nuw, &c.
- 3 'R annuwiol fyd pe cai fy ngweled ar y llawr,
Gwn gorfoleddu wnaï ef yn fy nhrifwch mawr :
Dal fi fy Nuw, &c.
- 4 Mae nghalon innau'n wan, ymron llewygu'n wir,
Wrth geisio d'od i'r lan o'r dyrus anial dir :
Dal fi fy Nuw, &c.
- 5 Pechodau o bob lliw, fydd am fy nodi lawr :
A myrddiwn o bob rhyw, o demtasiynau mawr :
Dal fi fy Nuw, &c.
- 6 Planhigyn wyf mewn gras, yngardd fy anwyl Dad,
N'ad i'm gelynnion cas, i'm cael i dan eu tra'd :
Dal fi fy Nuw, &c.
- 7 O dwg fi yn y blaen, nes gorphen ar fy nhaith,
Mi seiniaf i ti gân yn nhragwyddoldeb maith :
Dal fi fy Nuw, &c.

H Y M N XXXIV.

Ymestyn at y Pethau o'r tu blaen, Phil. iii. 13.

- 1 **O** IESU byw, IACHAWDWR byd,
Dwg fi'n glau i'th fonwes glud,

C 3

Gael

Gael prawf o 'th gariad cu,
Sydd well ná'r gwin i'm henaïd gwan,
Am hyn rwy 'n daer, am gael d'od dan
Dy dirion aden di.

2 Dy gariad dwys yn f' enaid dod,
Ac yntho fyth gad i mi fod,
Yn nosio tu a'r ne' :
Nes gado'n dëg yr anial dir,
A landio o fewn i *Salem* fur,
O'm gofid, och, a'm gwac.

3 Rhyfeddol rin arfaethol ras,
I'm IESU mwyn fy nwyn i ma's
O'r dwfn bydew prudd :
Dros f' enaid bach dioddesodd bo'n,
Gan rod-di iawn i'm hanwyl Ien;
Ces innau fynd yn rhydd.

4 'Rwy 'nawr yn d'od o'r aiphtiaidd dir,
Trwy fôr o waed fy IESU'n wir,
Tu a'r etifeddiaeth wiw ;
Trafaelu wnes, trafaelu wnaſ,
Nes im' gael nyth ynghôl fy Naf,
Tragwyddol i mi fyw.

5 O wynfyddedig ddedwydd awr,
Ddangoswch wir o hyfryd wawr,
Caf eſgyn hych y nen ;
Gorphwysa lân, tragwyddol wledd
Gaf fi swynhau, mewn dinas hedd ;
Boed hyn ar frys, *A M E N*.

H Y M N XXXV.

Credw yn erbyn Gobaith, Rhuf. iv. 18.

A Nturiad etto 'mlaen, tu a'r baradwysaidd wlad ;
Pam digalonnai'n lân, mae'n eiriol dros wyf wa'd ;
Adnewyddaf nerth, trwy rinwedd hwn,
Gorchfygaf gwn, elynion gad.

- 2 Er ymladd lawer gwaith â llu o elynion llym;
Hen *Satan* gyfrwys faith, yn eitha ei rwyfsg a'i rym;
Disgwyliaf nerth o *Seion* draw,
I maes o law daw cymmorth im'.
- 3 Er i mi dreio'n hir, orchfygu pechod câs,
Mi fyddaf marw'n wir, yn lân cyn colli'r ma's;
Mewn nefol fyd mae brodyr im',
A brofodd rym y gelyn cas.
- 4 Er ofni o'm henaid tlawd ryfela ag angau dewr;
Ond yma'n wylo ca'w'd yr *Hezecia* fawr;
Caf finnau ras, i fentro trwy,
Orchfygol glwy' yr angau glâs.
- 5 Er i mi ammau'n lân, hael gariad Iesu cr,
Bu *Tomas* o fy mlaen yn'r un rhyw bydew du;
Rho'm llaw yn ol yr hoelion dur,
Bellach yn wir, mi greda'n hŷ.

H Y M N XXXVI.

Hiraeth am Burdeb.

- 1 **G**WEDDIO 'r wyf, ochneidio'n brudd,
Rhyfela'n dég am gael y dydd;
Lleng sydd o fewn, llu sydd o faes,
O'ffernol griw, am faeddu'm gras.
- 2 Pa brŷd ca'i deimlo cariad rhâd,
I'm henaid gwan, a rhin y gwa'd;
I'm gwneud yn gryf, yn erbyn grym,
Ac eitha' llid gelynyon llym.
- 3 Brŷd ca'i 'm glanhau o'm pen i'm traed,
Mewn grisial sôr o werthfawr waed;
Iachau fy mriwiau (dysnion ynt)
A gefais ym mharadwys gynt.
- 4 Brŷd ca'i ddinystrio'r delwau'n llawn,
S' am lechu danai'n ddirgel iawn;
Llabyddio *Agag* yn ddibarch,
A *Dagon* gwympo o flaen yr arch.

- 5 Rho win ac olew yn fy mriw;
Gwisg fi yn dŵg a delw Duw;
Par'to fi fyn'd i blith y llo,
Sy'n ddisglair yn y nefoedd frŷ.

H Y M N XXXVII.

Erfyniadau ac Achwynion Enaid credniol.

- 1 **O** EN Duw; tragwyddol Fab y Tad,
'R hwn dd'ost o'r nef i gollith wa'd,
Dros bechaduriaid gwael eu rhyw,
Oedd wedi mynd dan fellthith Duw.
- 2 Wyt yn tostarior wrth bob rhai,
Sy'n d'od yn flin dan deimlo eu bai,
Dan bwys f' aneirif seiau mawr,
'Rwy'n llefain Dduw, tostaria 'nawr.
- 3 Cymhwysied llawn o'th waed trwy ffydd,
A wnaiff fy enaid caeth yn rhydd;
A golwg ar dy glwyfau mawr,
A dor fy mheched oll i lawr.
- 4 Mae 'nghalon, gas i'n llawn o bla,
Ac yn thi'n aros dees dim da;
Ond rhin dy waed, O anwyl OEN,
All fy nglanhau, a llafu mhoen.
- 5 Mewn rhyfel blin 'rwyf nos a dydd,
A'm henaid swth mewn dalfa fydd;
Dan law 'ngelynion lawer pryd,
Heb ganfod help o du i' y byd.
- 6 O anwyl IESU, bryfa bydd,
Yn awr fel iwrch; neu lwdn hydd;
O ty'r'd ar frŷ, a chlyda lawr,
Fy holl elynion fach a mawr.

H Y M N XXXVIII.

Hanes am Ddaioni Duw i'r Creaddyn.

- 1 **B**ENDIGAID fyth to enw Duw,
'R hwn wnaeth fy enaid marw'n fyw;
Ac a'm cyfododd fel o'r bedd.
I gael mwynhau ei ras a'i hedd.
- 2 Pan 'r o'wn yn gorwedd yn fy ngwa'd,
Edrychodd Duw o'r nef yn rhad;
A d'wedodd, Yn dy waed bydd fyw,
Rhof iddo glôd, fy nyled yw.
- 3 Pan 'r oedd euogrwydd heb ddim hedd,
Ymron a'm gwaifu'n âs nâ'r bedd;
A'm holl bechodau 'n codi'n llu,
Datguddiodd Duw ei Fab i mi.
- 4 Pan o'wn yn nyffryn *Acher* brodd,
Mewn 'storom fawr heb oleu'r dydd;
Na dim cysuron o un man,
Ces brofi'n rhôdd fod Duw o'm rhan.
- 5 Pan o'wn ar ben *Gilboa* fry,
Yn ymladd â'r uffernol lu,
Mewn gofid mawr a char a braw,
Cynhaliodd Duw fi â'i nerthol law.
- 6 Pan 'r o'wn i mewn llifeiriant mawr,
'Mron soddi'n lân bob munud awr,
Heb wel'd cynnorthwy o un man,
Rhoes Duw ei law i'm codi i'r lân.

H Y M N XXXIX.

Yr Ail R A N.

- 1 **R**WI 'nawr yn teimlo'r heddwech drud,
Er gwaetha'r cnawd, y ddraig a'r byd;
'Rwi'n mynych brofi o'r hyfryd wled,
Sŷ gan y faint tu draw i'r bedd.

2 'Rwi

- 2 'Rwi'n profi mod i'n myn'd mewn hwyl,
Tu a'r man mae'r saint yn cadw gwyl;
Mae ar fy enaid lyched mawr,
Am wleda gyd â hwy bob awr.
- 3 'Rwi'n credu 'nawr ca'i ras i fyw,
A gwneud pob peth er clod i'm Duw;
A chweidi gorphen hyn o daith,
Ca'i foli e'n nhragwyddoldeb maith.
- 4 Dewch greaduriaid o bob rhyw,
Trwy'r ddaet a'r nef rhowch glod i'm Duw;
Gan's mewn cyfyngder bu im' yn dda,
Rhof iddo glod heb orphwys, gwna.

H Y M N XL.

Dymuniad y Saint.

- 1 **P**E cawn adenydd borau wawr,
Ehedeg wnawn dros foroedd mawr;
Nes bawn yngolwg Seion wisw,
Lle mae fy Mhriod innau'n byw.
- 2 Pe cawn ond teimlo'r awel gref.
Aeth ag *Elias* gynt i'r nef;
Gadewn yn ol fy ngwisg o gnawd,
Ac *Elisus* f' anwyla frawd.
- 3 Pe cawn fel *Iago* ysgol gref.
Gyrhaeddai o'r ddat i'r entrych nef;
Dringo a wnawn o'r byd i ma's,
Heb orphwysliw ar garreg lân.
- 4 Gwynfyd gai rodio gyd â Duw.
Fel *Enoch* ffyddlon; tra fw'i byw;
Ehedeg wnawn o'r byd i ma's,
Heb ofni briw yr angau glâs.
- 5 Yn *Peniel* 'rwyf, fy enaid clyw,
Ymdrecha yn ddeg ag angel Duw,
Pwy wyr nas caf cyn codi'r wawr,
Wir eisfeddu'r fendith fawr.

H Y M N XII.

Hiraeth am y Nefoedd.

D R A W 'r wlad,
O'r lle 'rwi'n disgwyl llwyr ryddhad,
O law'm gelynyon mawr eu brad:
Trwy rinwedd gwaed fy Iesu gwiw:
'Does gelyn mawr a ddaw i'r lan,
I'r hyfryd fan ar fyr cai fyw.

2 Y llen,
Sydd rhyngwi 'nawr â'r nefoedd wen,
A rwyga Nuw o'r ddaer i'r nen,
I'r wlad uwch ben fe'm harwain ef,
Caf ddringo i'm gorphwysfa, fraf,
Sy'm monwes Naf o fewn i'r nef.

3 A byw,
Gai'n dawel fry heb boen na briw,
A'm cynnes nyth ynghoel fy Nuw,
Lle mae pob rhyw ddiddanwch llawn;
Yn rhydd i'r llwch mi-ro'wn fy nghnawd,
Fyn'd at fy Mawd, yn awr pe cawn.

4 Mor fawr,
Yw'r syched f' ar fy enaid 'nawr,
Am wel'd dy wedd o hyfryd wawr,
Boreuddyd tragwyddoldeb pur;
'Madewn yn rhydd â char a frynd,
I mi gael mynd i'r nefol dir.

H Y M N XLII.

I COR. i. 30.

*Sanctieiddrwydd im' yw'r Oan dinam,
'Nghyfiawnder, a'm Doethineb,
Fy Mhrynedigaeth o bob pla;
Fy Nuw i Dragwyddoldeb.*

CRIST, Doethineb y Saint.

F E 'm gwnaeth i weld fy hun yn ddall,
Yn fab i'r fall wenwynig;

Ac wedi rhoddi f' hun o'm bodd
I gyflwr oedd ddamnedig.

2 Fe'm gwnaeth i 'nabod IESU GRIST,
Yn Ffrynd i drift eneidiau ;
Ac iddo roddi ei waed yn llif,
Tros fy ancirif feiau.

3 Ces weld mai fe yw 'm Brenhin bra',
Fy Mhrophwyd, a'm Hoffeiriad ;
Fy Nerth, a Nhrylwr mawr a Nhwr,
F' Eiriolwr a fy Ngheidwad.

4 Fy Nghyfaill byth a'm fyddlon Frawd,
Mae f' enaid tlawd yn garu ;
Sy 'nghofia i 'nawr o ganol ne',
Y man mae e'n teyrnasu.

5 Dysgodd fi deithio 'r llwybr bra',
Sy'n mynd tu a thragwyddoldeb ;
Tros fryniau mawr ac anial dir,
Ond dyna wir ddoethineb.

6 Fel niwl a than, bob nos a dydd,
Fy arwain bydd ei hunan ;
Trwy 'r 'nialwch mawr dwg fi'n ei gol,
Mewn i'r ddymunol Ganaan.

7 Fe'm dysg, fe'm cyfarwydda trwy
Bob rhwystrau wy'n gyfarfod ;
Rhag cyfeiliorni yma a thraw,
'Chai fynd o law fy Mhriod.

8 Fe'm gwna mor ddoeth nes dryfu'r fall
Yn ei chyfrwyfaf ddichell ;
Dadrys ei rhwydau o bob rhyw,
Can't IESU yw fy Nghyfaill.

9 Enneinia fi etto i weld yn glir,
Rho im' sôr o wir ddoethineb ;
Im' gywir deithio'r llwybr bra',
Sy'n mynd i dragwyddoldeb.

H Y M N

H Y M N XLIII.

CRIST yn Gyfiawnder.

- 1 **E**Uogrwydd pechod oedd yn bwn,
A mi dan hwn yn trengu ;
Duw a'm rhyddh'odd, pwy'm damnia mwy ?
I'r Iesu 'rwi yn credu.
- 2 Pur waed ei galon ddaeth yn llif,
'Tros fy ancirif feiau ;
I'm cannu'n wyn fel lliain main,
Oddi wrth bob stain a brychau.
- 3 Fe ddofodd llid cyfiawnder llym,
'Does gantho ddim i'w wneuthur ;
Mae'r gwaed yn gwaeddi hedd yn daer,
Trwy'r nef a'r ddae'r yn eglur.
- 4 Ni all *Satan*, deddf, na gweddill bai,
I ddamnio rhai crediniol ;
Mae gwaed yr Oen ag uchel lef,
O fewn i'r nef yn eiriol.
- 5 Mi wna'm gorphwysfa dawl byth,
Iesu'n dy ddilyth glwyfau ;
Bellach fy ngobaith fydd a'm ple,
'Th fod yn fy lle'n diodde'.

H Y M N XLIV.

CRIST yn Sancteiddrwydd.

- 1 **P**A ham y digalonai mwy,
Caiff pechod glwy yn ebrwydd ;
Er maint ei lid, er dued lliw,
Fy Iesu yw'm Sancteiddrwydd.
- 2 Bedyddia ef fi â'r Ysryd Glân,
Fel tân pwerus nerthiol ;
Caiff ysryd barn a llosgtan fod,
Ar bechod yn wastadol.

D

3 Caf

- 3 Caf gantho ddw'r (fy enaid cred)
Dyrr lyched yn dragwyddol ;
O hono i i'r lan daw frwd ddidrai,
I'm dwfrhau'n wastadol.
- 4 Nes i fy mhechod gael ei ladd,
O radd i radd, nes gorphen
Fy llygredigaeth o bob rhyw,
Can's Iesu yw fy Nghadpen.
- 5 Fe duedda meddwl i bob cam,
I frefu am fath burdeb,
Ac a feddianna'r feintiau bra',
Sydd draw yn nhragwyddoldeb.
- 6 Teyraafa O Dduw, a bwrw i ma's,
D' elynion câs gwrthwyneb ;
Ar f' enaid llefg rho 'th ddelw 'n llawn,
Nes d'od i gyflawn burdeb.

H Y H N XLV.

CRIST yn Brynedigaeth.

- 1 **O** IESU fy Ngwareddwr llawn,
Fy iawn a'm prynedigaeth ;
Trwy'th angau di, fy ngwared câ',
O uffern a marwolaeth.
- 2 Fe'm dwg i maes o'm gwac a'm gwŷn.
Fy llafur blin a'm lludded ;
I'r tawel fan, i'w cwnp'ni hwy,
S' heb newyn mwy na lyched.
- 3 Ar ochr f' enaid tlawd fe fydd,
Ar forau dydd marwolaeth ;
Yn wyneb angau caf wneud ple,
Gan waeddi, Iechydwriaeth.
- 4 O fewn i'r wlad tu draw i'r bedd,
Caf weled gwedd ei wyneb ;
Ac yn ei fynwes llechu ca'
Hyd eitha tragwyddoldeb.

- 5 Fe gasgla'm llwch o'r bedd i'r lan,
Yn gyfan ac yn gryno ;
Caf gorph fel fy Anwylyd gwiw,
O hyfryd liw'n disgleirio..

H Y M N XLVI.

Salm cvii. 1. *Clodforwch yr Arglwydd ; canys da
yw : o herwydd ei drugaredd fydd yn dragywydd.*

- 1 **C**lodforwch bawb ein HARGLWYDD Dduw,
Doed dynolryw i'w ganmol ;
Ei bedd fel ason fawr ddidrai,
Gaiff ddwfrhau ei bobol.

- 2 Uwch nefol len mae tanllyd lu
Yn ei soli'n dragywydd ;
Nef, daear, dw'r, pob creadur byw,
All ddweud mai da yw'r ARGELWYDD.

- 3 Ei air a'i ammod cadw wna,
Byth y parha ei ffyddlondeb ;
Nes dwyn ei braidd o'u poen a'u pla,
I hyfryd dragwyddoldeb.

- 4 Ni'altra ddim er gweled bai,
O fewn i'w rai anwyla ;
Byth cofia waed Tywysog nen,
A'i boen ar ben *Calvaria*.

- 5 Pan ballo ffafr pawb a'u hedd,
Duw o'i drugaredd odiaeth,
Yn Dad, yn Frawd, yn Ffrynd a fydd,
Ar gyfyng ddydd marwolaeth.

H Y M N XLVII. *Yr Ail R A N.*

Adn. 2. *Felly dywedod Gwaredigion yr Arglwydd.*

- 1 **Y** Gwaredigion gas ryddhau,
O'u carchar a'u cadwynau ;

Dadseinient gân twy'r nef a'r llawr,
Am ei fawr ryfeddodau.

2 Rhai fel yn feirw fu yn hir,
Mewn tywyll dir yn trîgo;
Yn griddfan dro heb lewyrch gras,
I dd'od i maes oddi yno..

3 Mewn pydew dwfn du hwy gaed,
Yn rhwym eu traed a'u dwylo;
Dan bwer Satan fore a hwyr,
Nes cael eu llwyr anrheithio.

4 Fel cadarn wedi yfed gwin,
Yngwasg ei glyn â'i gleddau;
Daeth tirion Frenhin nef o'i blâs,
I rwygo teyrnas angau.

5 Trôdd Iesu maes yr arfog cry',
O'r neuadd be'n llettya;
Y carcharoxion ddaeth o'u pla,
O canent *Aleluia*.

H Y M N XLVIII. *Y Drydedd RAN.*

Adn. 3, 4. *Ac a gasglodd efe o'r tiroedd, &c.*

1 **Y** Rhai a gasglodd Duw ynghyd,
O eitha'r byd a'i gyrrau;
O dir y dwyrain mewn mawr hedd,
Gorllewin, gogledd, dehau.

2 Rhai o bob man, rhai o bob iaith,
Cenhedloedd maith ac achau;
Yn ddoeth, yn ffol, fe dygodd Duw,
'Nghyd o bob rhyw gyffyrâu.

3 Trwy yr anialwch wyr-draws hynt,
Y buont gynt yn c'rwydro;
Allan o'r ffordd, heb dref na llan,
Lle caent hwy fan i drigo.

4 Digysur iawn flynyddau hir,
Mewn tras dir anghynefin;

Bob

Bob pryd mewn ofn mawr a braw,
Rhag cwmpo'n llaw eu gelyn.

- 5 Yn 'mosyn am yr hyfryd wlad,
Tir *Gilead*, yr hen *Eden*;
A'u tyb o hyd eu bod gerllaw,
Yr ochr draw 'r *Iorddonen*.
- 6 Mewn ofn mawr dan *Sinai* lym,
Demhestlog heb ddim heddwch
Tarth, tân a mwg, echrydus bla,
Sain udgorn a thywyllych.

H Y M N XLIX. *Y Bedwaredd R A N.*

Adn. 5, 6, 7. *Yn newynog ac yn fychedig, &c.*

- 1 **M**EWN newyn mawr, a fyched tyn,
A'u henaid yn llewygu;
Oll i anobaith ymron mynd,
Heb ganddynt ffrynd i'w helpu.
- 2 Yn yfed dyfroedd llwyd o'r llyn,
Yng ngwresog ddyffryn *Baca*;
Yn gorfod yfed, nid o'u bodd,
O chwerwon ddyfroedd *Mara*.
- 3 Gwaeddafant ar yr *ARGLWYDD* nos,
Yn eu cyfyngder enbyd;
Am gael eu dwyn cyn dyddiau hir,
I mewn i dir'r addewid.
- 4 Yna eu gwared hwynt a wnaeth,
O'u holl orthrymgaeth foddion;
'Rhyd yr iawn ffordd fe'u dug mewn hedd,
I dref gyfannedd dirion.
- 5 Gostegodd d'ranau *Sinai* draw,
Yr yspryd braw a'r ofnau;
Daeth â hwy i *Seion* dêg i fyw,
At Iesu gwiw a'i glwyfau.

- 6 *Iorddonen* wyllt fe drôdd yn ol,
Gwnai gro fel doldir *Canaan* ;
Nes daeth pob gwan, a llesg, a llaith,
Trwy'r dyfroedd maith ei hunan.
- 7 Eu poen a'u gwae yn felus trôdd,
Oedd megis dyfroedd *Mara* ;
'Nawr bwytta maent fore a phrydnhawn,
O fyppiau'r grawn a'r manna.

H Y M N L.

Dat. xxi. 11, 16, 19, 20, 22, 23, &c.

- 1 **C**'OD f' enaid gwan, yn fuan gwêl,
Y wlad sy'n llofio o laeth a mêl ;
Gorphwysfa y rhai a ddaeth trwy ras,
O gyftudd mawr y byd i maes.
- 2 *Caerfalem* newydd dinas Ner,
Bar'towyd i'r Saint uwghlaw y fers;
Adeiliad pur o aur digoll,
Fel gwydr gloŷw'n ddisglair oll.
- 3 Ei theg rodfeydd a'i phlafiau fry,
A'i thyrau sound yn hyfryd fy ;
Pob rhan o honi cyflawn yw
O sanctaidd bresennoldeb Duw.
- 4 Ei huchel furiau wnewd i gyd
O feini Jaspis hardd a drod ;
A deuddeg sylfaen iddi cawn,
A rhai'n o gerrig gwerthfawr iawn.
- 5 Ei phyrth o berl, O ryfedd waith !
Aur yn palmento'r heolydd maith ;
Ei llawr hi gwydr gloŷw yw,
Yn ddisglair lân o hyfryd liw.
- 6 'Does ynddi demt o un rhyw,
Can's Duw a'r Oen ei themt yw ;
Yma y saint yn eglur sydd,
Yn gweld ei wyneb nos a dydd,

- 7 Haul, lloer a ser yma ni's cawn,
Gogoniant Duw sydd yn thi'n llawn ;
Yr Oen fu hi waed yn lli i'r llawr,
Sydd yn disgleirio'r ddinas fawr.
- 8 Y gwaredigion oll o'u bron,
Sy'n rhodio yngoleuni hon ;
Tywysogion a brenhinoedd byd,
Ddwg eu hanrhydedd iddi gyd.
- 9 Ei phyrth ni cheuir ddim y dydd,
Can's tywyll nos yno ni bydd ;
Dygir iddi mewn o hyd,
Ogoniant holl genhedloedd byd.

H Y M N LI. *Yr Ail Ran.*

- 1 **Y**NO y mae fy Mrenhin mawr,
Yn edrych rhwng y ser i lawr ;
Yn awr yn gweld fy enaid gwan,
Yn teithio o'r anial fydd i'r lan.
- 2 Mi wela draw fy anwyl Dad,
Y nef fy'n flammio tan ei draed ;
Ar orfedd wen ofnadwy'n wir,
Ynghanol y goleuni pur.
- 3 Mae myrdd o angylion yn ei wydd,
Ag enaid rhydd yn moli'n rhwydd ;
Seraphiaid a Cherubiaid lu,
Sy'n teinio'n fra'n y nefoedd fry.
- 4 Mewn gwisg i'w draed a gwregys aur,
Fy Mhrynwyr cadarn yno cair :
Ger bron ei Dad yn cofio am loes,
Y goron ddrain ac angau'r groes.
- 5 Teyrnasfu mae fy Rhosyn per,
Ymblith y faint uwchlaw y ser ;
Mewn cariad, hedd a gras didrai,
Yn eiriol tros ei anwyl rai.

H Y M N

H Y M N LII. *Y Drydedd Ran.*

- 1 **O** FLAEN y faingc mil miloedd mae,
Pwrcas ei waed, ei chwys a'i wae;
Y dyrfa fawr fu gynt ar goll,
Yn awr yn gorfoleddu oll.
- 2 Yno mae'r apostolion mawr,
A'u gwisgoedd llaes hyd at y llawr;
Yn canu'n beraidd i Fab *Mair*,
Am dyrfa gredodd yn eu gair.
- 3 Myrddiynau o ferthyron hy',
A wnawd trwy dân yn ulw du;
Ysgubion byd ddioddefodd bo'n,
Tros air Duw ag efengyl Ion.
- 4 Babanod bychain yno sy,
Fu feirw'n ddistaw yn y bru;
A rhai ddifethodd cleddau glâs,
Yn newydd dd'od o'r groth i maes.
- 5 O flaen y faingc mae tyrfa faith,
O bob rhyw bobloedd, llwyth a iaith,
Yn awr yn cael heb boen na briw
Wynneb yn wynneb weled Duw.
- 6 Pob un â'i goron ar ei ben,
Yn ddisglair yn y nesoedd wen,
Mewn gynau gwyn hardd iawn eu gwaith,
Bar'towyd er tragwyddoldeb maith.
- 7 Dyma werth gwaed yr Iesu gwiw,
Brenhinoedd ac offeiriaid Duw;
Blaen ffrwyth o'r dyrfa ddaw trwy ras,
O gyftudd mawr y byd i-maes.

H Y M N LIII. *Y Bedwaredd Ran.*

- 1 **W**EL dyma hwy'r gadwedig hil,
A gadwodd ar y llwybr cul;

Triwy

- Trwy fôr o wae, trwy 'fform o wynt,
Y buont hwy yn teithio gynt.
- 2 Hwynthwy gas heddwch gan y Tad,
Hwynthwy a gannwyd yn y gwaed ;
Hwynthwy yw'r llu fy o dau'r fainge,
Yn canu'r waredigol gainge.
- 3 Eu dagrau oll a fychwyd ffwrdd,
Galar a thristwch byth ni's cwrdd ;
Ni ddaw marwolaeth mwy na phoen,
I wydd y croeshoeliedig Oen.
- 4 Priodferch Iesu yw y rhai'n,
A wisgwyd oll â lliain main ;
Yn edrych ar ei wedd bob awr,
Ynghanol y gogoniant mawr.
- 5 Coronau ar eu pennau cair,
Ac yn eu dwylaw d'lynau aur ;
Yn canu *Haleluia*'n hy',
Nes datsein' yr holl nefoedd fry.

HYMN LIV.

Am Ddiodeffaint CRIST.

- 1 **F**Y enaid mae am ganu mawl,
Am roi im' hawl o'r nefoedd fry ;
Trwy chwys a gwaed yr addfwyn Oen,
A'i ddirfawr been ar *Galfari*.
- 2 Yno y bu afonydd mawr,
O waed i'r llawr yn d'od yn lli' ;
I'm dwyn i'r nef o'm 'ffernol nyth,
Mi gofia byth am *Galfari*.
- 3 Mi gofia ei gri ef ar y groes,
Yn eiriol tros ei ddefaid rhi ;
Gan bledio â'i Dad am fadde'u bai ;
Byth cofio wna'i am *Galfari*.

- 4 Gwirion a Honydd fel yr oen,
Dioddefai boen ein beiau ni,
Yn fodlon yn ei chwys a'i wae,
Byth cofio wnaï am *Galfari*.
- 5 'Nol aros oriau ar y pren,
Fe grymmai ben tu a'r ddaear ddu;
Gorphennwyd iechydwrïaeth do,
Boed hyn mewn co' am *Galfari*.
- 6 Yno bu farw f' anwyl Ffrynd,
I mi gael mynd i'r nefoedd fry;
Pan bwi ymhlith angylaldd rai,
Byth cofio wnaï am *Galfari*.
- 7 Trywanwyd yno waywffon,
Mewn tan ei fron, er maint ei fri;
Daeth dw'r a gwaed i'r llawr yn llyn,
Byth cofiaf ben bryn *Galfari*.

H Y M N LV.

- D**WED a gaf fi weld disgleirdeb,
D'wyneb bra Iesu da draw yn nhragwyddoldeb?
- 2 D'wed i mi a gai deyrnastu,
Draw i'r bedd byth mewn heidd, gyd â'm hanwyl Iesu?
- 3 D'wed a ga'i y gwyrddlas balmwydd,
Coron wen, ar fy mhen, i'w gwisgo yn dragwydd?
- 4 Os cai byth i weld dy wyneb, [ddoldeb.
Disglair hardd, f' enaid chwardd, draw yn nhragwy-
- 5 Hiraeth fy ar fy nghalon dyner,
Weld y dydd fynd yn rhydd, maes o'm poen a'm blinder.

H Y M N LVI.

Credu yn erbyn Gobaith.

- 1 **P**A ham yr ofna 'm henaïd eu,
I landio i'r hafan hyfryd fry?

On'd

On'd oes mil myrdd heb aeth na braw,
O frodyr yn fy ngroeso I draw.

- 2 Ac oni chaf fi fod ymhlith
Y ffryns a gâr fy nghalon byth?
Gwryfon pur, cywir i'r Ion,
Cariadau'r croeshoeliedig Oen.
- 3 Os fi bechadur gaiff fynd fry,
Yn iach o'm briw i blith y llu,
Sy f'u gwisgoedd hardd fel eira gwyn,
Yn canu fry ar Seion fryn:
- 4 Fy llais a glywir uwch y llen,
Yn dadfein yr holl nesoedd wen;
Ymhlith y dorf bwrcasodd gwa'd,
Ag enaid rhydd, yn gwaeddi Rhad.

HYMN LVII.

Rhydd-did.

- 1 **D**Y lwybrau di y'nt hyfryd iawn,
Dy ffyrdd y'nt lawn hyfrydwch;
Nag amlder yd, neu win fy Now,
Melusach yw dy heddwch.
- 2 I ni oedd gaeth rho'ist rydd-did bra',
Daeth *Jubil* gwardigion;
Rhwygafom len trwy rinwedd gwaed,
Mae'n dwylo a'n traed yn rhyddion.
- 3 Mae'n traed yn awr ar wddf y ddraig,
Trwy Had y wraig fy'n eiriol;
Awn gan fod Iesu ar ein chan,
I'r lan i'r lan yn wrol.
- 4 Ymlaen heb ffoi trwy gyflawn fydd,
Tra fyddo'r dydd yn para;
Pob un ag fydd a'i fier sail,
Yn haeddiant yr ail *Adda*.

HYMN

H Y M N LVIII.

- 1 **P**Echadur wyf erioed, o halogedig ryw,
Gwrth'nebwr 'syn â'i fod, yn erbyn gras fy Nuw;
Fy meiau mawr, O maddeu'n rhad,
Ar gyfri gwaed f' Anwylyd gwiw.
- 2 Mae rhwystrau o fy mlaen i'r etifeddiaeth rad,
Mae dyfroedd mawr a-thân oddi yma i dŷ fy Nhad;
O ARGLWYDD gwel fi'n lleig a gwan,
A dwg fi'r lan i'r hyfryd wlad.
- 3 Fe wŷr f' Anwylyd cu fod llu o elynion im',
Y rhai'n yn gyfrwys fy, yn nerthol mawr eu grym;
Rho i mi ras i anturio'n hy',
Trwy ganol llu ngelysion llym.
- 4 Palmenta'r llwybr cul, fy'n mynd tu a thŷ fy Nhad,
Na's gallo'r ddraig a'i sgil, i syfryd dim o'm traed;
O dwg fi 'mlaen tros fryniau pell,
I'r ddinai gwell bwrcafodd gwaed.
- 5 'Rwi'n gorwedd dan fy mhwn, fy nghalon fach sydd
friw,
Fe'm llethir i gan hwn, O help f' Anwylyd gwiw;
O tyr'd yn glau, dwg fi i'r lan,
I'r hyfryd fan mae'r saint yn byw.
- 6 Pob llif a ffrwd a thon, pob gwawd ac erlyd llym,
A aethant tros fy mron, mi adwaen eitha eu grym;
Tros ronyn bach disgwyl a wna,
Mi wn daw gwaredigaeth im'.

H Y M N LIX.

CAN. ii. 10, 11, 12.

- 1 **F**ARWEL bleierau'r byd,
Ei freulyd fri a'i fraw,
Ni 'hedwn mwy fel adar mân,
I'n trigfan trigliwn draw:

Cawn

Cawn yno hyfryd hedd,
A rhyfedd roddion rhad,
O dewch, O dewch ni awn yn hŷ,
Tu a'r wledd sy'n nhŷ ein Tad.

2 Henffych gyfeillion da,
Fe ddarfu'r gair i gyd,
Yn awr mae llais y durtur lon,
Lân dirion yn y byd;
Fe ddaeth yr hyfryd haf,
Yn beraidd braf i'n bro,
Gogoniant fo i'r Iesu byw,
Fe carodd Duw ni, do.

3 Yn awr mae'r adar mân,
Ar dân yn moli Duw,
Yn awr mae'r haul a'r nefol hin,
Ar rai o'r werin wiw;
Fe ddaeth y *Jubili*,
Ond braf yw'n bri a'n baint,
Cawn fynd i dre' ar fyr o dro,
I seinio gyd â'r saint.

4 Ein brodyr sydd o'u bron,
Yn morio i *Seion* wiw,
Mewn hyfryd hwyl yn mynd tua'r wlad
Lle mae ein Tad yn byw;
Cawn landio oll i'r lan,
I'r hafan hyfryd fry,
I blith y rhai sy'n gwaeddi'n rhad,
Am gariad Iesu cu.

H Y M N LX.

CAN. viii. 5, 6, 7, 13, 14.

1 **O** Pwy yw hon sy'n llefsg a gwan,
O'r anial syd yn dod i'r lan;
Gan faint ei bai blinedig yw,
Yn pwyfo ar ei Hanwylyd gwiw.

E

2 Hon

- 2 Hon yw priodferch Crist ein Dow,
Gwerth gwaed ei galon dyner yw;
Mae'n pledio ag ef braf yw ei braint,
A'i phle fy'r un a phawb o'r saint.
- 3 " 'Sgrifenna'm henw'n ddisglair iawn,
" Ar dy ddwyfron mewn geiriau llawn;
" Er mwyn fy nghadw'n lân rhag braw,
" 'Sgrifenna fe cilwaith ar dy law.
- 4 " Sel fi ar dy fraich yn nôd dilyth,
" Fy mod yn briod i'ti byth;
" Gwisg fi yno'n arwydd iddynt hwy,
" Na's gelli fy anghosio i mwy.
- 5 " Cryfach nag angau, trech nâ'r bedd,
" Yw nerth dy gariad a dy hedd;
" Digofaint Duw fel afon gref,
" A ffaelodd a'i ddiffoddi ef.
- 6 " Er cyttuno o'r ddac'r ac uffern dda,
" A'r holl ellyllon ynthi fy;
" Och ofer iawn eu gwaith yn wir,
" I geisio diffodd tân mor bar.
- 7 " Ond ofni 'rwyf i'm calon fynd,
" Ryw bryd ar ffo odidiwnh fy Ffryad;
" Am hynny gwisg fy enw yn llon,
" Fel seinet ddisglair ar dy fron.
- 8 " Nes dugoft fi i'm tragwyddol nyth,
" Lle nad oes neb yn ammau byth;
" Gad im' twynhau dy nefol hedd,
" A'm llonni mewn gwaftadol wledd.
- 9 " O tyrd f' Anwylyd, bryfia bydd,
" Yn awr fel iwrch neu lwdn hydd;
" Nag oeda, ond tyred maes o law,
" Tros fynydd y perlyfau draw."

H Y M N LXI.

Gwaed CRIST Sylfaen Gobaith.

- 1 **N**AWR sicr sail i'ngobaith fy,
 'Ngwaed calon fy Anwylid o;
 Bythol gyfiawnder Issu yw,
 Attaliodd do, ddigofaint Duw.
- 2 Fel grisial fôr y gwaed fydd im',
 Fe gannodd i' enaid bach yn wyn;
 Ond hwn yw'r aberth hwn yw'r iawn,
 Ro i mi waredigaeth lawn.
- 3 Gwaed CRIST faddenodd i mi'n rhad,
 Gwaed fy heddychodd i a'r Tad;
 Gwaed seliodd y cyfammod hedd,
 Gwaed faeddodd bechod, angau a'r hedd.
- 4 Ar waed yr Oen yr wyf yn byw,
 Trwy nerth y gwaed rwy'n caru Duw;
 Trwy'r gwaed rwi'n congro uffern lu,
 Trwy'r gwaed mi ddringa i'r nefoedd fry.

H Y M N LXII.

- 1 **O** IESU hŷ y Meddyg hael,
 Sy'n ffyddlon Ffrynd trofeddwyr gwael;
 F' Anwylid innau yw:
 Angerddol dân dy gariad di,
 Gorchfygu wnaeth fy enaid i,
 Mi'th gara' tra fwy byw.
- 2 P'odd pallai ganmol Issu gwiw,
 I'm dwyn o'r dom mewn hedd a'm Duw;
 Rhyseddol oedd ei ras:
 Pan bo yn rhoi'm o'i gariad rhad,
 Blaen-ffrwyth ei wae, ei chwys a'i waed,
 Mae'n well nâ'r gwin ei flas.

- 3 Dy olwg wiw, a'th wridog wedd,
Dy Berson hardd, dy nefol hedd,
Orchfygodd f' enaid gwan :
Mwy nerth yn glir nag angau glâs,
Yw hyfryd rin dy nefol ras,
Fe'm dwg o'r byd i'r lan.
- 4 O'r diwedd des i windy Duw,
Trwy rinwedd gwaed fy Iesu gwiw,
I dawl hyfryd wlad :
Mae yno i'w gael bottelau gwin,
Afalau rai o nefol rin,
I'r cleifion gael iachad.

H Y M N LXIII.

- 1 **O** Mugail gwyh, fy Iesu gwiw,
Hoff yw dy lais, hardd yw liw :
Rhagori'r wyt f' Anwylyd cu,
Ar ddengmil o'r angylion fry.
- 2 Ie gwyn a gwridog hawddgar oll,
Cyfaill y rhai fu gynt ar goll ;
O melus odiaeth yw dy fin,
A'th gusaf fel llyseuog win.
- 3 Pan byddwi'n teimlo bod dy waed,
Yn maddeu meiau mawr yn rhad ;
Fy nghalon fach enynna'n wir,
Yn ddisglair ffam o gariad pur.
- 4 Pan gallwi ddweud, Ti yw fy rhan,
Pan teimlwi'th hedd yn f' enaid gwan ;
Pryd byn rwa'n dringad uwch y byd,
Yn damsiad ei bleferau gyd.
- 5 O ARLWYDD hyfryd yw dy hedd,
Melus ddanteithion sy'n dy wled ;
'R angylion fry erioed ni chas,
Un prawf o waredigol ras.

- 6 Pan (Iesu da) bo'th gariad di,
I'm henaidd llen yn d'od yn lli;
Mi allwn aros yno'n rhydd,
Ryw faith ac anherfynol ddydd.
- 7 Y nos â heibio cyn bo hir,
Caf landio i wlad goleuni pur;
Ca' fynd ar nawf, caf wneud fy nyth,
Ym mreichiau'r hwn a garaf byth.
- 8 Yno yn lli mae gwynfyd llawn,
Cysuron cu bob moment cawn;
A gweld ein hanwyl Briod hardd,
Yn rhodio'r baradwyfaidd ardd.
- 9 Cawn yfed byth o'r *afon bur*,
A bwyta o *bren y bywyd gwir*;
Heb friw na phoen cawn fod ynhlith,
Seraphiaid DUW yn moli byth.

H Y M N LXIV.

- 1 **Y** Mae, y dydd yn d'od i'r duwiol rai,
I felus foli Duw yn ddidrai;
Ym mhlith y rhai fydd fry mewn hedd;
I'r addfwyn Oen yn canu'n rhwydd,
Ac yn ei wydd gael gweld ei wedd.
- 2 Ond braf, yw meddwl am fath hyfryd haf,
Ei weld a'i brofi gwn y caf;
Ymlaen yr âf trwy nerth fy Naw,
Nes mynd i mewn i'r *Ganaan* fry,
I fysg y llu sy'n hardd eu lliw.
- 3 O pwy lawenydd sy imi yma'n hwy,
'Rwi'n blino ar y byd lle 'rwy;
Mae hiraeth trwy fy enaid cu,
Am gael fy nwyn i maes o'r cnawd,
I gôl fy Mrawd a'm Priod fry.

- 4 Efe a'm carodd cyn bod dae'r na ne',
 Aeth dan law'r lleiddiaid yn fy lle;
 A thyma'r ple fydd gyd â mi,
 I gleimio hawl i'r nesoedd lân;
 Af trwyddo mlaen i'r *Ganaan* fry.

H Y M N LXV. 1 *Cor.* iii. 21, 22, 23-

- 1 **M**AWR dryfor fydd yn eiddo'r saint,
 Mewn ardal fra' daeth iddynt fraint;
 Gwlad uwch y fer, gwlad fownd ei sail,
 Mae'n tywynna ar hon gyfiawnder haul.
- 2 "Tisfeddion y'ch trwy'r Iesu gwiw,
 O'r cyfan a'g a greodd Duw;
 Mae genych hawl o'r pethau fy,
 O uffern drif i'r nesoedd fry.
- 3 Fe'i rhwymwyd ich' mewn ammod drud,
 Rhwng Duw a'i Fab cyn creu'r byd;
 Hwyl feliwyd ich' o oes i oes,
 Trwy waed yr Iesu ar y groes.
- 4 Eich hyfryd fraint 'aswr rhyfedd yw,
 Cyd-etisfeddion a Mab Dŵw;
Paul, 'Poles, Cephus, bywyd, byd;
 Ac angau glâs rowd i chwi gyd.
- 5 **JEHOFAH** Ner ydyw eich Tad,
 Yr Ysryd yw'ch Sancteiddyd rhad,
CRIST yw eich Brawd, a'ch Fyddlon Ffrynd,
 Eich Priod fyth, cewch atto fynd.
- 6 Myrdd-o angylion disglaif sy,
 O ddautu'ch ffordd i'r nesoedd fry;
 Er maint cyfrwydtra'r ddraig a'i hil,
 Chwi gedwir ar y llwybr cal.
- 7 Chwi gewch eich dwyn o ras i ras,
 Nes mynd yn lân o'r byd i maes;
 Ar fyr cewch fynd 'feddiannu'r fraint,
 'Tisfeddiaeth fawr y Fyddlon saint.

H Y M N LXVI.

Can. iii. 6. a vi. 10. a iiii. 13. Esa. iv. 5.

1 O Pwy yw hon sy'n d'od yn hy,
Yn lew i'r lan fel rhwng dau lu,
O'r dywyll aipbtiaidd wlad
Gan roddi pwys ei henaid pur,
Ar Iesu gwiw'r Messia gwir,
Ei Ffrynd a'i Phrynwr rhad.

2 Fel colofnau mwg ei henaid mae,
Mewn nefol hwyl yn llawenhaus;
'Nawr yn meddiannu'n wir,
Ras o bob rhyw, cyfuron rhad,
Fel peraroglan pell a ga'd,
O hyfryd thus a myrr.

3 Dan Pharaon hen mewn tywyllwch hir,
Yn poeni 'n doft mewn anial dir,
Yn y caethiwded draw;
Yn lleig ei hwyl yn wir bu hon,
Dan lawer ffrwd a llif a thon,
Mewn dychryn mawr a braw.

4 O'r dyfnder du i'r lan y daeth,
Tu a'r wlad sy'n llof o fel a llaeth,
Yr etifeddiaeth fras:
Yn llawn o hedd mae'nawr mewn hwyl;
A'i nefol gainge yn cadw gwyl,
Am dd'od o'r Aipbt i maes.

5 Hi deithiodd yr anialwch mawr,
Hi glydodd Amalec i lawr,
'Nghyd â brenhinoedd gwyg;
Ca's ddw'r o'r graig, ca's fanna gwiw,
Tan Sinai se'i cynhaliodd Duw,
Pan oedd yn fael ei drych.

6 Duw sy'ddi'n blaidd, hi gas o'i blaen,
Y cwmwl niwl a'r golofn dân,
Enneiniad yr holl faint:

Hi wŷr y ffordd i'r *Ganaan* draw,
Ni chyfeiliorna hi ar un llaw,
Nes cael meddiannu 'r fraint.

- 7 Fel borau wawr fe welir hon ;
Teg fel y lloer mae'i hiwyneb llon ;
Mewn cariad, gras a hedd :
Fel haul heb un brycheuyn du,
Yn ofnadwy fel banerog lu ;
Ond hyfryd yw ei gwedd.

H Y M N LXVII.

Preg. iv. 2, 3. Dat. xiv. 13. Job iii. 13, &c.

Ar Gladdedigacth.

- 1 **W**RTH edrych ar y cystudd mawr,
Sydd yma i'w gael bob munud awr,
Y gofid trist, y poen a'r traul,
Y llafar a'r llydded sydd dan haul.

- 2 Yna mi a ganmolais, do.
Y rhai sydd wedi marw er's tro ;
'N fwy na'r rhai byw sy'n teithio nawr,
Yngghanol yr anialweh mawr.

- 3 Yno y cânt heb wae na gwŷn,
Ymhlith y meirw reddi hun ;
A'u tŷ o glai mewn daear glyd,
Ymhell o fwn daearol fyd.

- 4 'Mhlith tyrfa gymmysgedig faith,
O bob rhyw bobloedd, llwyth a iaith ;
Sy mewn distawrwydd mawr a hedd,
O fewn 'stafelloedd oer y bedd.

- 5 Yno ni ddaw annuwiol ddyn,
I ddeffro neb o'i felus hun ;
Yno y caiff lluddedig rai,
Ierphwys byth o'u poen a'u gwae.

- 6 Y rhai a fu mewn carchar prudd,
Sydd yno oll yn awr yn rhydd ;
Y bach a'r mawr oll o'r un fryd,
Yn llonydd iawn yn llechu ynghyd.
- 7 'Does yno ryfel o un math,
Nag ofn briw un danllyd saeth ;
Ni ro un gelyn yno glwy ;
Fydd llais gorthrymwr yno mwy.
- 8 Gwagedd o wagedd fydd heb ball,
O eitha cwr y byd i'r llall ;
Plant *Adda'n* llu fel *Ephraim* aeth
I ymborthi ar wynt na ryddim maeth.
- 9 Byr iawn yw'r pleſer fydd dan haul,
Ar ol ei gael trwy boen a thraul ;
Fel molten fe ddiſlanna'n llawn,
Gwna, cyn cael gafael arno'n iawn.

H Y M N LXVIII.

Yr Ail R A N.

- 1 **B**ETH dâl im' roi fy ſerch a'm bryd,
Ar ddim a wetai yn y byd ;
Da, daear, dw'r, pwy gyſur yw,
Y dydd y del digofaint Duw ?
- 2 Pan byddwi'n mynd o'r byd i maes,
Yn ſiglo llaw ag angau glas ;
Pryd hyn pwy help fy enaid gwan,
I ddringo o'r anial ſyd i'r lan.
- 3 O'r dywyll wlad pan bwi yn mynd,
Fy Ieſu fydd fy ſyddlon Ffrynd ;
Pwy frawd, pwy chwaer, pwy gyfaill gwell
Ddaw'm hebrwag i'r ardaloedd pell.
- 4 Eſe yw'm Brawd, eſe yw'm Duw,
Eſe yw'm Ffrynd, a'm Priod gwiw ;
Eſe yw'm Hyſgol i a'm Pen,
I ddringo i entrych neſoedd wen.

- 5 Fy Mrenhin a fy Mhrophwyd mawr,
Fy nysgu wna bob munud awr,
F' Eiriolwr, f' Archoffeiriad bras,
Mi cara i dragwyddoldeb, gwnaf.
- 6 Fy Mugail yw, se'm ceidw'n glyd,
O fewn ei gôl, trw'i yn y byd;
Fe'm portha i â'i nefol ras,
Nes mynd yn lân o'r byd i maes.

H Y M N LXIX. *Achwyniad.*

GYnt gwelais lwybr rhydd, o'r edae'r i entrych nen,
Ond 'nawr tymhestloedd fydd, yn rhuo uwch fy
Cofia, O Dad, nae wyf ond llwch, [mhen;
Maddeu o'r trwch fy meiau'n rhad.

2 Fy mhechod, gwae fi 'riond, a'm llygredd o heb rhyw,
Sy'n peri'n llyn fy mod, heb brofi hedd fy Nuw;
Cofia, O Dad, &c.

3 Mi dreiais ddyddiau hir, gongewero pechod cas,
Mae f' enaid bach yn glir yn faelu cario'r maes;
Cofia, O Dad, &c.

4 Meddyliais lawer pryd na ddoi fy mhechod mwy,
Yn eitha ei rwyg a'i lid i roddi i mi glwy;
Cofia, O Dad, &c.

5 Ar ol cael conwest dro, ar sawr elynion lu,
Yn union gyrch mi ddo, i ganol rhyfel du;
Cofia, O Dad, &c.

6 Mi addunedais, do, i wrth'nebu yn nerth dy ras,
Ac eilwaith lawer tro cofleidais bechod cas;
Cofia, O Dad, &c.

H Y M N LXX.

CAN. V. 10. *Fy Anwylyd fydd wyn a gwriddeg, &c.*

MAE'm Prynwr mawr yn Dduw, yn ddyw,
Ac felly'n perthyn i mi;

Tywyfog

Tywyfog cadarn, Brenhin cry,
Yw'r Iesu fu'n fy mhrynu.

- 2 Mae'n wyn a gwridog yn ddilaf,
Ar ddengmil mae'n rhagori;
Nid oedd neb deilwng ond efc,
Fod yn y ne'n teyrnasu.
- 3 Mae'n wridog se ddioddefodd fry,
Ar Galfari farwolaeth;
Fe'n prynodd trwy ei waed dinam,
O ddygn ddamnedigaeth.
- 4 Mae'n wyn, ni chafwyd ynddo fai,
Un peched neu amhurdeb;
Mae'n gymmwys iawn, se blodfa'n bra
Ym mhebyll tragwyddoldeb.
- 5 Pwy a gymmarir iddo ef,
O fewn i'r nef ddiſglairwen?
'Does angel, sant, na seraph fry,
Gyffelyb i fy Nghadpen.

H Y M N LXXI. *Yr Ail Ran.*

- 1 **P**E chwidid fry ymblieth y fer,
Y byd, a'r dyfnder ifod;
'Does neb y fu, na neb y fy,
Gyffelyb i fy Mhriod.
- 2 Mae ynddo ddwfa fôr didra,
O gariad a thoſturi:
Mae'n barod iawn i faddeu bai,
Ei briod a'i ddiweddi.
- 3 Ni feddai ffrynd, na mam na thad,
A'r cyfryw gariad i mi:
Mewn culni, gofid, poen a gwag,
Yn waſtad mae'n fy ngharu.
- 4 Fy Nghyfaill gorau yn y byd,
Yw fy Anwylfa Iesu;
Ffarwel, greaduriaid i chwi mwy,
'Fe'n unig wy'n ei garu.

5 Fe blediodd droswyf ar y groes,
Pan oedd ei loes ef chwerwa';
Do! se'm haddefodd i yn llyn,
Ar goppa bryn *Calcaria*.

6 O fewn i'r byd ni bu yn bed,
Neb im' erioed mor ffyddlon;
Gwirionedd yw, nid oes o'i fath,
O'r diwedd f' aeth a'm calon.

H Y H N LXXII.

Ymadawiad â'r cwbl.

1 **F**E ddarfu immi 'nawr i gyd,
A darfodedig bethau'r byd;
'Rhyn fydd i dd'od yn fuan ddaw,
Diddiwedd dragwyddoldeb draw.

2 O dragwyddoldeb ddedwydd ddydd,
Hyd 'noed ei swm e'n hyfryd fydd;
Fy hapusrwydd mwy i bara fy,
Tra paro Duw 'n y nesoedd fry.

3 Mae ynwi ddymuniadau 'nawr,
Na leinw'r greadigaeth fawr;
Hwy'n gyflawn ni ddigonir byth,
Nes elwyf i'm tragwyddol nyth.

4 Caf yfed dw'r fel grifal clir,
O lygad ffynnon bywyd gwir;
Ca'm hadnewyddu yno'n wir,
A ffrydiau o lawenydd pur.

5 Caf glywed yno y tri yn un,
O galon gywir a chyttun,
Yn cyhoeddi immi heddwch llawn,
A chysur anhraethadwy iawn.

HYMN

H Y M N LXXIII.

- 1 **D**U W, cadw f' enaid bach o hyd,
Uwchlaw y byd a'i ddrygau ;
Gan lwyr ddibristo ei boen a'i wae,
Ei drallod a'i gystuddiau.
- 2 Fel na bwy'n gwrando ar ei dwrf,
Ei gynnwrf a'i ruade ;
Gan deithio'r llwybr cul bob cam,
A meddwl am fy ngartre'.
- 3 Heb gyfeiliorni ar un llaw,
Nes mynd tu draw'r *Iorddonen*,
At feintiau flinodd ar y byd,
Sy 'nawr i gyd yn llawen.
- 4 Yn gorphwys yn y *Ganaan* bur,
Preswylfa'r gwir dduwiolion,
Tir yr addewid hyfryd draw,
Gwlad lle nas daw gelynnion.
- 5 Gorphwysfa dawel, deg, ddistwr,
Sydd yno i'r gwr lluddedig ;
Afonydd gloyw, pur, didrai,
I ddiodi rhai fychedig.
- 6 Ac yno mae fy Mrenhin mawr,
Yn daer yn awr yn eiriol ;
Gan bledio ei angau ddydd a nos,
Yn ffyddlon dros ei bobol.

H Y M N LXXIV.

- 1 **G**Wynfyd y rhai dileaist eu bai,
Eu pechod a'u hanwiredd ;
Gan roi 'ddynt nerth, er cnawd a byd,
I bara hyd y diwedd.
- 2 Y rhai fy'n cadw'th hedd o hyd,
Er gwaetha'r byd a'i ddrygau ;
Gan wilio beunydd yn ddigoll
Ar gadw'th holl gyfreithiau.

- 3 A'u cydwybod fel hîain main,
Heb arni ffain na brychau ;
Heb gyfeiliorni 'mlaen neu 'nol,
Ond dilyn ol dy gamrau.
- 4 Pwy ddrwg wna'r gelyn i'r rhai hyn,
Sy'n rhodio yn dy ddeddfau ?
Cyfeillach dawl, bur â'u Dŵ,
Gânt ym mhob rhyw gyflyrau.
- 5 Fel pwyfi myrr eu Hanwylid tlos,
Sydd liw nos rhwng eu bronau ;
Nid yw eu Priod hwy'n cyffroi,
Na byth yn ffoio'u breichiau.
- 6 Hwynthwy sy'n eistedd tan ei wŷdd,
A'i ffrwythau sydd yn felus ;
Ac ynddo ef yn llawenhau,
A'u henaid mae'n ddiddanus.
- 7 Ar drysor fry yn wastad mae
Eu calon a'u dymuniad ;
O fewn i'r gwindy, braf eu ffâr,
'N ymborthi ar ei gariad.

H Y M N LXXV.

- 1 **E** Sgynodd ein Iesu i fynwes ein Ner,
Gwnaeth i ni le disglaîr ymhell uwch y fer ;
Dewch, dringwn o'r ddaear i'r nefoedd yn hy',
Gael coron dragwyddol, wych, freiniol fydd fry.
- 2 Cawn driagl peraid, cawn olew, cawn win,
Cawn ddail pren y bywyd, sy'n hyfryd eu rhin,
'Roi wrth ein doluriau, 'n cystuddiau, a'n cur,
Nes gwneuthur rhai afiach yn holl iach yn wir.
- 3 Cawn wared o'n hadfyd, a'n gofid i gyd,
Pob terfysg, a dwndwr, a chynwrf y byd ;
'Ddaw blinder, na thrallod, na phechod, na phoen,
Na gelyn, na gormes, i fyawes yr Oen.

- 4 'Rym yma mewn lladded, gan dwymed y dydd,
Ond syched a blino, byth yno ni bydd ;
Cawn yfed o'r asen, yn gyson i gyd,
Sy'n tarddu dan orfedd y bywyd cyn byd.
- 5 Heb gaethder, na phrinder, nac eisiau'n y byd,
Cawn dryfor pur, parod, diddarfed o hyd ;
Cawn fanna cuddiedig, draw'n ddiddig heb drai,
A 'falau o'r pren bywiol, rhinweddol bob rhai.
- 6 Cawn delyn i'w channu, cawn balmwydd i gyd,
Coronau, perls disglaïr, nid sorod y byd ;
Cawn weld ein Hanwylod, yn hyfryd mewn hedd,
A'n gynau hardd gwynion, yn ddisglaïr ein gwedd.
- 7 'Mhlich saint a phrophwydi, a'r merthyron i gyd,
Seraphiaid, cerubiaid, angylion ynghyd ;
Sy'n dweud, *Haleluia, Hosanna* mor hy',
A'u dyblu drachefn. Gwynfyd a fai fry!

H Y M N LXXVI.

- 1 **A** I IESU mawr, Ffrynd dynol ryw,
Wy'n weled fry, âi gnawd yn ffrw,
A'i waed yn lliwio'r lle !
Fel gwr dibris yn rhwym ar bren,
A'r gwaed yn dorthau ar ei ben ?
Ie, f' enaid dyma fe.
- 2 Ai'm hanwyl Eriod welai draw,
A hoelion llymion trwy bob llaw,
A'u pwyo'n drwm i dre' ;
A bar o ddur trwy 'i strion draed,
Ac yntau'n marw yn ei waed ? Ie, f' enaid, &c.
- 3 Ai fe fu'n maddeu idd i'w gâs,
A'i waed fel llif o'i glwylau 'maes,
Nes agor drws y ne' ;
Rhoi 'ben tu a'r llawr gan boenau llym,
Yn wirion dëg heb yngan dim ? Ie, f' enaid, &c.

H Y M N LXXVII.

- 1 **U**N ynfyd wyf, heb fedru dim,
Tlawd, gwan, a llefg, llaith a dirym ;
Yn llawn o ddygn dywyllwch du,
Ac anwybodus iawn o'r bru.
- 2 Y gras, a'r hedd, a'r purdeb oll,
Row'd im' yn *Eden*, aeth ar goll ;
Ni ffeindia i bellder, tra fwy byw,
Fy hen 'madawiad gynt a Duw.
- 3 Ym Mh'radwys llithrais innau'n llyn,
'Rwy'n profi'r effaith hyd yn hyn ;
O'r nesoedd llithiwyd fi i'r llawr,
'Mherffeithrwydd collais mewn un awr.
- 4 'R cre'duriaid mân nid aeth mor bell,
Eu baint cadwafant lawer gwell ;
Gyd yn eu lle 'n rhoi i'w HARGLWYDD glod,
O ddechrau'r byd heb bechu erioed.
- 5 Pa'm cyfyd hunan ynwy'n hwy ?
P'odd mairdda balchder i mi mwy ?
Pa'm tybia i mod yn rhyw beth gwych ?
Myf'r pechadur faela ei ddrych.
- 6 Rhyfeddu 'rwyf, rhyfeddaf byth
Na buafwn 'nawr mewn 'ffernol nyth ;
Rhyfeddaf fwy os f' enaid ddaw
Trwy'r d'ryfni, mewn i'r nesoedd draw.
- 7 Rhyfeddu wnaif im' ddyfod byth,
Traw demtasynau rif y gwllith,
A gweled myrdd mewn pydew du,
Gynt dybiais fed yn well nâ mi.
- 8 Rhyfeddai'r arfaeth fownd ddigryn,
Tragwyddol gyngor Tri yn Un,
A'm cadwodd ar y llwybr cul,
Ynghanol gwrthgiliadau fil.

H Y M N LXXVIII.

Chwant ymadael.

- 1 **P**Ererin wyf fydd ar fy nhaith,
Yn mynd tu a thragwyddoldeb maith;
Am hyn 'rwy'n edrych ar y byd,
Fel peth dieithr im' o hyd.
- 2 'Rwy'n teimlo ferch fy enaid gwan,
'Nawr wedi mynd o hono i'r lan;
Fe ddarfu i mi flino'n lân,
Ar y cre'duriaid fawr a mân.
- 3 Y man dymunwn i gael byw,
Yw'r drydedd nef, preswylfa'm Duw;
Lle mae y feintiau gyd heb boen,
Mewn hwyl yn cadw gwyl i'r Oen.
- 4 Nid eisiau'r byd, a'i dryfor maith,
Nac ofn ei wae a'i ofid 'chwaith,
Ond am gael gweld f' Anwylyd cu,
'Rwy'n brefu am fynd i'r nesoedd fry.
- 5 Diasol a phechod hefyd fydd,
Yn curo annai nos a dydd,
A gweled 'rwyf y dawel hedd
Sy'r faint yr ochor draw i'r bedd.
- 6 Fy ffryns anwyla yno fy,
Merthyron a phrophwydi lu,
Yn feinio'r nef yn gydgan iawn,
Am ddod i'w gwaredigaeth lawn.

H Y M N LXXIX.

CRIST yn bob peth.

- 1 **D**Y gtwyfau yw fy rhan,
Fy nhizion Iesu da,
Y rhai'n yw nerth fy enaid gwan,
Y rhai'n a'm llwyr iacha;

Er faeled yw fy nrych,
Er tlotted wyf yn awr,
Fy llenwi caf â llawnder Dow,
A'm gweled fel y wawr.

2 Mi brofais Dduw yn dda,
Fy nhirion raslon Dad,
Yn madden im' fy meiau mawr,
Yn rhwydd o'i gariad rhad ;
Fe'm seliodd i mewn hedd,
Ond rhyfedd yw ei ras,
Fe'm bwydodd i â'r manna pur,
Mewn gwledd o hyfryd flas.

3 Mi wn i GRIST, mi wn
Fy ngharu cyn bod byd,
Parhau fy ngharu gwn y gwna,
Yn ddidrai yr un o hyd :
Fe yw 'm Tywyfog hardd,
Efe yw'r Meddyg mawr,
Efe yw'm Harchoffeiriad gwych
Sydd drosy'n pledio 'nawr.

4 Fy Mrawd yw'r Iesu da,
Fy Mherl o uchel bris,
Fy Nghyfaill yw a'm Cariad mwyn,
Fy Ngobaith yn ddilys :
Fy Mhren y bywyd mawr,
Fy Nrws i fynd at Dduw,
Fy Ffordd i fyned tu a'r wlad
Lle mae fy Nhad yn fyw.

5 Fy Rhofyn Saron gwych,
Yw'r hyfryd IESU mwys,
Fy Mugail yw ; a mi sydd un
O'i dirion, anwyl wyn.
Fy Mhrynawr yw heb lai,
Fy Offeiriad yn ddigel,
Fy Nharian gref, a'm 'Fforddwr da,
Fy ficer Ran, a'm Sel.

6 Omega, Alpha mawr,
A'm Hawl yw'r anwyl GRIST,

Efe yw'm Hamddiffynfa lon,
 Efe yw'm ffyddlon Dyft;
 Fy Mhen, fy Nghorn, a'm Twr,
 Fy auraid Allor lân,
 Fy Aberth drud, a'm Prophwyd mawr,
 Fe'm tywys yn y blaen.

- 7 Fe'm portha i a'i ras,
 Nes mynd i ben fy nhaith;
 Fe ladd fy holl elynion cas,
 Caf gongcro uffern faith:
 Fy Arch a'm Hysgol yw,
 I'm codi tu a'r nen,
 Caf ddringo 'mlaen o nerth i nerth,
 Nes dod i Seion wen.

H Y M N LXXX.

CRIST y Gwrthddrych gorau i'w garu.

- 1 **N**ID oes un gwrthddrych yn y byd,
 Sydd deilwng o fy ferch o'm bryd:
 Mae tynfa f' enaid cannaid cu,
 At drysor tragwyddoldeb fry.
- 2 Pe cawn y byd i gyd yn grwn,
 A byw flynyddau fil yn hwn;
 Ni fyddai hyn ond gofid blin,
 Heb gaffael ffafr Duw ei hun.
- 3 Wrth fyned trwy borth angau du,
 Dan ymladd â gelynion lu;
 Ni thyccia cyfoeth, bri na gwaed,
 Na brawd, na phriod, mam, na thad.
- 4 Wel Iesu garai yn ddilai,
 Efe a'm gwared i o'm gwae;
 Fy Mhriod hynod yw o hyd,
 A'm Cyfaill gorau yn y byd.
- 5 Duw yw efe i'm adwyn ymlaen,
 Trwy ddyfroedd mawr a fflammiau tân;
 O'r nesoedd fry rhoiff i mi nerth
 I ddi ngw creigydd mawrion seith.

H Y M N LXXXI. *Yr Ail RAN.*

1 **D**YMA f' Arweinydd i a'm Duw,
Dyma'r un gara i trwi byw;
Ni flina i garu tro 'nwy chwyth,
Er caru i dragwyddoldeb fyth.

2 Pan syrthio'r ser fel ffygi i'r,
Pan berwo'r môr, pan losgo'r tir,
Pan droer yr haul a'r floer yn ddu,
Pryd hyn mi gara Mhryawr ca.

3 Doed fel y del, mi cara o hyd,
Dan bob rhyw drallod yn y byd,
Yn nydd y farn, yn angau chwyth,
Mi cara yn y nesoedd byth.

4 Fe rwyma fy ngelynion fyth,
F'au tawl i'r pydew dwfn byth;
Fe'm dwg i'n ddiddig yn ei law
O orfedd barn i'r nesoedd draw.

5 Er temtasiynau filoedd myrdd,
Caf delyn aur a phalmwydd gwyrdd;
A gwisgo'n gyson goron gun,
Rhoiff ar fy mhen a'i law ei hun.

H Y M N LXXXII. *Y Drydedd Ran.*

1 **E**FE yw'r seren firiof fy,
Yn ledio'r saint tu a Bethlêm fry;
Y foreu wawr sy'n tywynnau'n rhad
Ar holl drigolion *Canaan* wlad.

2 Haul y cyfiawnder, a ddyd gras
I dyfu megis llyfiau'r maes;
Y cwmwl niwl, a'r golofn dân,
I'm dwyn trwy'r awael dir ymlaen.

- 3 Fy 'Ffeiriad, a fy Ngheidwad cu,
F' Eiriolwr yn y nesoedd fry;
Fy Mhrophwyd, Brenhin, a fy Mrawd,
Ie, Ffrynd a Phriod f' enaid tlawd.
- 4 Fe yw'r Saph-bres, a'r Manna mwyn,
A'r Bugail da i ymg'leddu'r wyn,
A Ffynnon fawr y dyfroedd byw,
I oleuo'r etholedig ryw.
- 5 Fy Meichiau, a fy Nghapten cry',
Gongwerodd ar ben *Calvari*;
Fy Ysgol nerthol uwch y nen,
Ac cilwaith Drws y nesoedd wen.

H Y H N LXXXIII.

2 Sam. vii. 14. *Mi a fyddaf iddo ef yn Dad, &c.*

- 1 **P**AROD yw'n Duw i saddeu bai,
Sydd yn ei rai anwyla,
Fel ffyddlon ffrynd, neu dirion dad,
Yn wastad fe a'u cara.
- 2 Canfod y mae ef ym mhob man,
Ein bai a'n annoethineb;
Ei feibion y'm, ei ras barha
I eitha tragwyddoldeb.
- 3 Fe'n c'rydda am ein beiau ar g'oedd,
Cawn yfed dyfroedd *Mara*;
Cystuddiau o newydd ddaw bob cam,
I'n cwrddid am y cynta.
- 4 Ond sicr yw y pery byth,
Ei ddilyth addewidion;
Nid nef ac uffern newid barn
Creawdwr cadarn cyfion.
- 5 Nid yw ei gerydd e'n parhau,
I ddyddiau tragwyddoldeb;
Gyd â'i ffonnodiau gwn y ca'
Drugaredd a thiriondeb.

HYMN

H Y M N LXXXIV.

Dioddefaint CRIST.

- 1 **R**WY 'nawr wrth gosio anfeidrol gur,
Dioddefaint y Messia gwir,
Fel un yn teimlo rhan o'i loes,
A'i boenau drud o'i gryd i'w groes.
- 2 'Rwy'n cofio am ei ymdrech mawr,
Pan oedd ei chwys yn llifo'r llawr;
A'r noswaith oer yn ddafnau gward
Wrth yfed cwppan dig ei Dad.
- 3 Mi gofia'r ffyrnig dorf a'u ffyn,
I ddala'm Llywydd mawr yn llyn,
Gan waeddi maes ag uchel lef,
"Croeshoelia, O croeshoelia ef."
- 4 'Rwy'n cofio ei ddiolgi yn en gŵydd,
Ac ynte'n tewi a sŵn yn rhwydd;
Rhaf'n poeri ac yn plygu glin,
Toft cas fy Iesu mawr ei drin!
- 5 'Rwy'n cofio'r goron ddwain a'i chur,
Y fantell goch, a'r llicer sur;
Y gorsen wael, a'r gwawd, a'i cri,
Wrth gario'r groes i *Galfari*.
- 6 'Rwy'n cofio'r hoelion dewrion dur,
A'u pwyso'n nwylo'r Brenhin pur,
A hoelio ei draed yn groes ar bren,
Ac ynte heb 'nganyd gair o'i ben.
- 7 'Rwy'n cofio yno i'r Oen difrad,
Weddio drostynt, "Madde, O Dad;"
Ac iddo yno ogwyddo ei ben,
A dweud, "Gorphennwyd," ar y pren.

H Y M N LXXXV.

Y crebl yn rhad.

- 1 **O**ARGLWYDD, 'r hwn fy'n maddeu bai
Yn rhad i'r edifeiriol rai;

- Fy unig hawl i'r nefoedd fy,
Trwy'th angau ar ben *Calvary*.
- 2 Pe rhown fy nâ i'r tlodi'n lân,
A'm corph i losgi yn y tân,
A chongcro'm beiau mawr eu thi,
Pwy ennill fyddai hyn i ti?
- 3 Pe traethwn dy efengyl lân,
Ac achub myrdd rhag mynd i'r tân;
Beth yw hyn it', O *ARGLWYDD* cun,
Un gronyn ond dy ras dy hun?
- 4 Rhyfeddu 'rwyf i'r coelbren dd'od,
A'r nefoedd wen i'm rhan erioed;
Os yno'r af, mi gara'r gwaith
O ganu i dragwyddoldeb maith.
- 5 O *ARGLWYDD*, dweð beth wnes i well,
Nâ'r rhai fy'n aros etto 'mhell:
A ydyw'm beiau'n llai nâ hwy?
Yn hyttrach amlach ynt, a mwy.
- 6 Yn rhad y ce's, yn rhad mae'n bod
Bob peth a roddwyd i mi 'rioed;
Mae'r cwbl off yn rhad i mi
O'r ddaear hon i'r nefbedd fry.

HYMN LXXXVI.

Pererindod.

- 1 **P**Ererin wyf sy Nuw, fy'n mynd trwy nerth dy ras,
I *Salem* bur i fyw, o ddinas distryw 'maes;
Oni buasai itti ddal i'r lân
Fy enaid gwan buasai lawr.
- 2 Mi deithiais anial dir, ces gwrdd a ffoefydd maith,
Mieri a drain fel mur, yn amal ar fy nhaith;
Oni buasai, &c.
- 3 Gofidiau o bob math, fu'n pwyso ar fy mron,
Yn f' erbyn curio wnaeth, pob llif, a firwd, a thon;
Oni buasai, &c.

- 4 O'm pen i'm traed 'rwy'n friw, fy nghlwyfau'n gwaedu
Gelynyon o bob rhyw, fu'n curo arnai'n llu; [fy,
Oni buafai, &c.

H Y M N LXXXVII.

Meddyliau ynghylch ein Cyfeillion aethant i'r Nef.

1 **O** ARGLWYDD, dena'm ferch a'm bryd,
Ar y gwrthddrychiau s'uwch y byd;
Trysorau hyfryd can mil gwell,
Cuddiedig draw ar fryniau pell.

2 Draw mae ein Iesu mawr a'n Duw,
A brodyr fyrddiwn i ni'n byw;
Oes, mae yno rai'n clodfori o hyd,
Fu'n teithio gyd â ni 'n y byd.

3 Dringasant hwy i ben eu taith,
Gorphen'sant ar eu llafur waith;
O gwynfyd a fai yno byth,
Yn moli'n beraidd yn eu plith!

4 Wel, cyn bo hir ni ddewn ynghyd,
O eitha pedwar cwrr y byd,
O'r gogledd, de', a'r dwyrain bell
I gael mwynbau cymdeithas gwell.

5 Yno y derfydd poen a gwae,
A holl gyftuddiau'r duwiol rai;
Caiff yr holl etholedig ryw
Wynneb yn wynneb weled Duw.

H Y M N LXXXVIII.

2 Cor. iv. 17. *Canys ein byr ysgafn Gyftudd.*

1 **O** S yw'n gosidiau yn y byd,
I bara hyd y diwedd,
O fewn y nef fe dderfydd hyn,
Troir tristwch yn orfoledd.

- 2 Pwy fwya gawn o wres y dydd,
Mwy yno fydd ein moliant ;
Cawn yn lle'n cyftudd byrr a'n crwys,
Dragwyddol bwys gogoniant.
- 3 Fe orfu'n deithio, nid o'n bodd,
Trwy filoedd o flinderau ;
Ganwaith bu'n tyb, na ddoin' uwch nen,
Byth byth i ben ein siwrnau.
- 4 Ni orphwyfwn mwy, nes dringo'n llawn,
I'r man y cawn breswyllo ;
I'r lan i ben y tawel fryn,
Mae miloedd yn disgleirio.
- 5 Aneirif dorf, a chyson gôr,
Angylion o'r disgleiria ;
Seraphiaid pur, a saint ynghyd,
Sy'n canu i gyd *Hosanna*.
- 6 F' enaid blinedig yn eu plith,
Yn dawel byth gaiff orphwys,
'Nol teithio 'ngwres yr haul a'r dydd,
Y nesoedd fydd yn felus.
- 7 Pryd hyn pceiddia Duw o'r bron,
Holl chwerwon ddyfroedd *Mara* ;
Pryd hyn y try pob chwerw nant,
Yn win i blant *JEHOFAH*.

H Y M N LXXXIX.

Gweddi am amryw Bethau.

A RGLWYDD, gweli'r ddraig yn gyfrwys.
Rhag pob ton, ar dy fron, gad i'm henaid orphwys.

2 Fry. fry'n wastad uwch cre'duriaid,
Cuwch â'r ser, O fy Ner, cadw f' anwyl enaid.

3 Gwna fi farw, farw'n ddiau,
Farw i'r byd 'nawr ynghyd â'i holl wael bleferau.

G

4 Sang

4 Sang ar siol y ddaig wenwynig,
Heibio ar frys mewn i'rh lys, minneu âf yn ddiddig.

5 Iesu, helpa f' enaid ddringo,
'Nawr i'r lan, tua'r man, y cai byth breswyllo.

6 Pechod, paid, tra fwy'n concwero,
'R'ffernol griw, o bob rhyw, fydd am fy ninyfrio.

7 Rhowch im' lonydd, O ellyllon, [gwirion.
Ni chewch byth, tra ynoch chwyth, feddu'm henaid

H Y M N XC.

Salm xlv. 10, 11. Gwrande, &c.

1 **C**LYW hyn, O ferch, a hefyd gwel,
Ac â chlust isel gwrande,
Mae'n rhaid it' ollwng pawb o'th wlad,
A thy dy dad yn ango.

2 'Rys am dy gael tros forcedd pell,
I'r wlad fydd well i drigo;
Lle mae dy Brynwr gwridog gwyn,
Anwylaf yn preswyllo.

3 Gad yna'r byd ynghyd a'i dda,
Ei wagedd a'i deganau;
Pechod, a phlefer o bob math,
D' euluned a'th gariadau.

4 Rho'th ferch, a'th gariad, rho fe'n rhwydd,
Ar ARGWLWYDD yr arglwyddi;
Y Tywysog brafa o bob rhai,
Ar ddeng mil mae'n rhagori.

5 Yna bydd gan y Brenhin wych,
Gael edrych ar dy burdeb,
Fe'th gâr o ddyfnder calon, gwna
Hyd eitha tragwyddoldeb.

6 Yna fe'th wel yn hawddgar iawn,
Yn hardd, yn llawn hyfrydwch;

Cai ganddo beunydd yn ddinag,
O'i gariad ac o'i heddwch.

- 7 Ymostwng dithau i'th ARLWYDD da,
Ac ufuddha yn ffyddlon ;
Cân iddo byth ganiadau mwyn,
Am iddo ddwyn dy galon.

H Y M N XCI.

*Galarnad iii. 24. Yr ARLWYDD yw fy Rhan,
modd fy Enaid.*

- 1 **Y** Mae yr ARLWYDD i mi'n rhan,
'Mhob lle, a man p'odd bynna';
Ac er gwaetha y gelyn llym,
Ynddo mi ymddirieda.

- 2 Ce's garreg wen, tyfhiolaeth rad,
Gwir bwrcas gwaed fy Nghapten ;
Ac enw newydd nas gall dyn,
Ond mi fy hun ei ddarllen.

- 3 Ymhob thyw storon para mae,
Ei ddewid a'i ffyddlondeb ;
Y gair ddaeth o'i enau cadw wna,
Hyd eitha tragwyddoldeb.

- 4 Pa'm ofnaf golyn angau mwy ?
M' anturiaf trwy farwolaeth ;
Dywedodd na's cawn (nia gwn pa ham)
Fyn'd byth i ddamaedigaeth.

- 5 Cymmwyfodd at fy enaid cla',
Ei angau a'i farwolaeth ;
Drachefn, a thrachefn mae
E'n cadarnhau nhyfhiolaeth.

- 6 Dim ond ei hedd a' wnaiff yn iach
Fy enaid bach lluddedig ;
Pa fwya gaffwi o hono, rwy'
O hyd yn fwy fychedig.

H Y M N XCII.

Salm lxxxiv. 1, 2. Mor hauddgar yw dy Babell.

- 1 **D**Y babell di mor hyfryd yw,
O ARGLWYDD DDUW y lluoedd
Mynych chwennychais weled hon,
Rhag mor dra thirion ydoedd.
- 2 Y man b'ost di, bid bryn neu fro,
Sydd gyflawn o ddiddanwch ;
Yn dy gynteddau'n wastad mae,
Oes, fôr didrai o heddwch.
- 3 Sawl drig i'th dŷ gaiff yn ddidra,
Dy gariad a dy ffafar ;
Cânt hwy ymborthi ar fath ffâr,
Sy'n nesoedd ar y ddaear.
- 4 Dy wleddoedd di byth a barha,
I'r newynog a'r sychedig ;
A chyd a thi gorphwys a wna
'R diffygiol a'r lluddedig.
- 5 Fy enaid fyfia 'm fynd ar frys,
I'th gyfeigr lys hylwydd ;
Mae'm calon fach a'm cnawd bob cam,
Yn gwaeddi am yr ARGLWYDD.
- 6 O dwg fy enaid llefsg i'r lan,
I'r man'r wyt ti'n preswyllo ;
Wrth deithio'r 'nialwch mawr yn hir,
'Rwi gwedi gwir ddiffygio.

H Y M N XCIII.

Adn. 6 Y rhai yn myned trwy ddyffryn Baca, &c.

- 1 **P**E b'ai yn gorfod ar y rhai'n,
'Rhyd glyn wylofain dramwy,
Gofodir fynnon iddynt hwy,
A'r gwlaw a'u lleinw swyfwy.

2 Mewn

2. Mewn dyr dir ac anial daith,
Ynghanol maith anialwch,
Cânt fanna'r nef, cânt ddyfroedd pur,
Sef ffrydiau o wir ddiddanwch.
- 3 Pan bo'r annuwiol fyd o'i fron,
Mewn dyfnion gyfyngderau;
Fe weryd Duw hwyntwythau, gwna,
O'u trallod a'u cystuddiau.
- 4 Pa fwy a bo eu cyfyngder hwy,
Bydd fwyfwy eu cyfuron;
Eu hedd melusach nâ'r dil mel,
A lifa fel yr afon.
- 5 Er gorfod teithio yng wres y dydd,
Tros greigydd o'r diffeitha;
Ni chaiff bod fyched ar un gwr,
Cânt ganddo ddw'r eu gwala.

H Y M N XCIV.

Adnod 7. *Ant o Nerth i Nerth, &c.*

- 1 **A** NT rhagddynt bawb o nerth i nerth,
Nes cael yn brydferth ddyfod,
I'mddangos i Duw gar ei fron,
Yn *Seion* ei breswylfod.
- 2 I'r lan, i'r lan tu a phen y bryn,
Lle mae eu Brenhin Iesu;
Ddiffygiant ddim nes mynd i'r ne',
Cânt gyd ag e deyrnasu.
- 3 Trwy fonydd mawrion, dyfnion, du,
Ymlaen heb ofni gronyn;
Gan ddringo creigydd mawrion, ferth,
I'r lan trwy nerth eu Brenhin.
- 4 Rhyselant â gelynion gad,
Trwy rinwedd gwaed eu Capten,
Congcwerant, lladdant ar bob llaw,
Nes myn'd tu draw'r *Iorddonen*.

- 5 Ni fflina neb mae Duw eu rhan,
Y llefg, y gwan, a'r clwyfus;
O ras i ras fe dygiff ef,
I deyrnas nef i orphwys.
- 6 Lle derfydd byth eu poen a'u gwae,
Eu trallod a'u cystuddiau;
Cânt gana yn y nefoedd wen,
Yn iach ar ben eu fiwrneu.

H Y M N XCV.

Pwyfo ymlaen at yr Etifeddiaeth.

- 1 **O** Tyr'd ar frys, f' Anwylyd pur,
Cwpla'th addewid, na fydd hir.
Rhag im' ddiffygio a llefgau,
A nychu o hiraeth i'th fwynhau.
- 2 Teganau'r byd, a'i blefer fydd,
'N fwy diflas im' o ddydd i ddydd;
'Does ganddynt swyn na meder mwy,
I'm denu idd i'w caru'n hwy.
- 3 Trwy fydd 'mwy'n gwel'd yr ardal bell,
'Nghyd â gwrthddrychiau lawer gwell;
O ddydd i ddydd rwy'n pwyfo 'mlaen,
Nes nes i'm hetifeddiaeth lân.
- 4 Caf gyflawn olwg ar fy Nuw,
Ar OEN a laddwyd yno'n fyw;
Wynneb yn wynneb ac e'n wir,
Ynghanol y goleuni pur.
- 5 'Does genny' neges yma'n hwy.
Nac achos oedi gronyn mwy;
'Ngorphwysfa, a fy nhyfor fy,
Fy ngobaith a'm Nawenydd Fry.

H Y M N XCVI. *Yr Ail RAN.*

1 **R**WY'n bresu am gynteddau'm Duw,
Mewn tir fychedig 'rwyf yn byw;
Fel pererin lleſg neu ddieithr ddyn,
Yn c'rwydro 'mhell o'i wlad ei hun.

2 Pa cyd rhaid bod ym *Mafec* mwy?
P'odd gallai y' *Nghedar* fyw yn hwy?
A orphennai'm fiwrneu maes o law,
I'm cartre' yn nhragwyddoldeb draw.

3 Fy ffryns o'r blaen aeth yno'n llu,
Yn awr yn gorfoleddu fry;
Heb ofn mwy, yn sicr iawn
O'u concwest ac o'u taliad llawn.

4 Gan edrych gyd â phleſer mawr,
Ar faes y gwaed, o bell yn awr;
Yn gweled uffern, angau a'r byd
Wedi eu concwero oll i gyd,

5 A minnau mewn goſdïau fil,
A myrdd o demtasiynau cul;
Bron colli'r gamp, nes delo ffydd
I ddweud mai f'eiddo i yw'r dydd.

H Y M N XCVII.

Ynghylch Dydd y Farn.

1 **O** ARGLWYDD, p'am y rhed ein bryd,
Ar wag bleſerau fy'n y byd?
Tu hwnt i'r bedd mewn gwledydd pell,
Rhodd i ni olud can mil gwell.

2 F'ymddettyd y greadigaeth faith,
Yr haul a orphen ar ei thaith;
Y byd a lysg, a'r ſer a ffy,
Pan ymddangoſo'n Ieſu ni.

3 Archi-

- 3 Archangel mawr mewn udgorn gân,
I wyfio o'r beddau'r lludw mân ;
O'r môr, a'r tir, a'u galw'n llu
I'w barnu i entrych awyr fry.
- 4 Fe ddeclu'r beddau ar godiad gwawr,
Poreuddydd tragwyddoldeb mawr ;
Hwy ro'nt i'r lan fyrddiynan maith,
O bob rhyw bobloedd, llwyth, a iaith.
- 5 Uffern a nef ar hyn o bryd,
A ymedu â'r encidiau gyd ;
I gwrrd â'r cyrph oedd hyd yn awr,
Yn llechu yn y ddaear lawr.
- 6 Angylion gasglu'r saint ynghyd,
Yn gwyno o bedwar cwr y byd ;
Yno hwy gipir oll yn llu,
I entrych y ffurfafen fry.
- 7 Saint orfoleddant bob yr un,
Pan welont arwydd Mab y dyn,
Fel boreu wawr o'r dwyrain draw,
Sy'n dangos bod yr haul gerllaw.
- 8 Disgleirdeb hardd ei wyneb pryd,
Lewyrcha ar y saint i gyd,
Nes disgleirion fel haul bob un,
Yn gymmwys megis ef ei hun.
- 9 Ni weliff etifeddion hedd,
Ddim llied, na digter yn ei wedd,
Cariad gwna hwy yn ewn i fyn'd
At Frenhin Iesu fel at frynd.
- 10 O orfedd barn c'od Iesu 'nawr,
Ynghyd â'i dorf aneirif fawr ;
Angylion gyd â'r saint mewn hedd,
A mewn i'r briodafol wledd.
- 11 Pob un â'i balmwydd yn ei law,
Yn mynd tu a drws y nefoedd draw,
Coronau aur neu berls digoll,
A wisga'r etifeddion oll.

- 12 Cânt ynau gwyn fel lliain main,
A th'lynau peraid iawn eu sain
I ganu'r hyfrud beraidd dôn,
Tragwyddol *Haleluia* i'r Oen.

H Y M N XCVIII.

Rhyfeddu Rhad Ras.

- 1 **W**RTH feddwl am dy ryfedd waith,
A dyfnder maith dy gariad;
I eigion môr a'm henaid gwao,
Nes ffaelwi'r lan a dringad.
- 2 Pan elwi chwilio'th gariad hael,
Mae f' enaid gwael yn boddi;
Ond plygu bellach, **ARGLWYDD**, wnai
Yn wastad a'i ryfeddu.
- 3 Pa'm ceraist fi, d'wed, un o fil,
O ganol hil llygredig;
Wrth natur f'aeth fy ngwell heb lai
I blith y rhai damnedig.
- 4 O safn drif gehenna gaeth,
Fy ngwared wnaeth yr **ARGLWYDD**;
Fy enaid bach am hyn bob tro
Gaiff lammu o lawenydd.
- 5 Pentewyn poeth ynghanol tân,
Yn myn'd yn lân i'm llosgi;
Achubodd Iesu f' enaid, do,
Yn dra enwog o drueni.
- 6 Glyned fy nghalon bellach byth,
Duw, wrth dy ddilyth eiriau
Fel teithiwy'n hoyw 'mlaen o hyd
Yn uniawn rhyd dy lwybrau.

H Y M N

H Y M N XCIX.

Can. v: 16. *Melus ediaeth yw ei Enau, &c.*

- 1 **T** Ywalltwyd ar ei wesus fwyn,
Ras ag fy'n dwyn y galon;
Ei eiriau hyfryd ef fy'n hedd,
I'r holl wir laredd ddynion.
- 2 Un gradd o'i lid, neu bawys ei ddwan,
Sy'n 'ffernol ffwrn ddiffafr;
Ei hyfryd wen, a'i gulan gwar,
Sy'n nesoedd ar y ddaear.
- 3 O fewn y ddaear hon a'r nef,
Pwy fy iddo ef yn gammar?
Dymunol yw uwchlaw'r holl fyd,
Y mae e i gyd yn hawddgar.
- 4 Rhyfeddu wna' o hyn i maes,
Anfeidrol ras fy Ngheidwad;
Nid oes na seraph fyth na faint,
All ddangos faint ei gariad.
- 5 Y nesoedd faith fy'n plygu, dan
Gyfadde' eu hanwybodreth,
O sawr ddoethineb Brenhin ne',
Cyfryngwr iachydwr iaeth.
- 6 Ei foli maent fwyfwy bob dydd,
Yn newydd eu caniadau;
Gan frefu am ei foli'n well,
Ond ffaelu o faith bell raddau.
- 7 Rhifedi'r gwlich o angylion bra',
Cerobiaid a seraphiaid,
A'u swm ynghymmysg â'r holl saint,
Sy am ddangos faint ei gariad.
- 8 Wrth geisio ei ganmol 'rwy ar goll;
Y mae e oll yn hyfryd;
'Does tafod un creadur byw,
Dd'wed pa fath yw f' Anwlyd.

H Y M N

H Y M N C. *Yr Ail R.A.N.*

- 1 **F**Y undeb I a'i Berson mwyn,
Sydd im' yn dwyn diddanwch,
Na ddaeth i galon dyn erioed,
I feddwl fod fath heddwch.
- 2 Er gwerthfawrocced yw bob tro,
'Rwy'n eiddo fo, mi cara;
Ac ef yn eiddo i minneu fydd,
Ac felly bydd i bara.
- 3 Pa fwya bwi'n mynegu ei glod,
A'i hynod ryfeddodau,
Mwy gwerthfawr wy'n ei weld o hyd,
Mewn byd o demtasiynau.
- 4 Wel, merched Salem, dyma nòd
Fy Mhriod hynod fawddgar:
Mewn nef a ddear, tra yn ochr chwyth,
Ni ffeindiwch byth o'i gymmar.
- 5 Eich cwestiwn yn rhy galed aeth,
D' Anwylyd pa fath heddwch;
N' all geiriau 'i gannol, bellach tewch,
Yn fuan dewch a gwelwch.

H Y M N C I.

Fy Nefaid I ni ddwg neb allan o'm Llaw.

- 1 **M**I ges ryddhad i'm henaidd fwrth,
Unwaith oddi wrth yr Arglwydd
Yr amser o'wn i'n lleig a gwan,
Yn griddfan dan euogrwydd.
- 2 A gaf fi etto fyn'd yn ol,
Fu yn ei gôl a'i gorlan?
Na chaf, se'm ceidw â llaw gref,
Fe ddwedodd ef ei hunan.

- 3 A gollai'r Ffrynd a wn i fod,
I mi erioed anwyla?
Yn well mi cerais ganwaith, do,
Na phlefer o'r melufa.
- 4 Pwy fydd yn awr yn uffern drift
Gwerth gwaed y CRIST anwyla?
Pwy etholedig, d'wedwch hyn,
S' o fewn i lyn gehenna?
- 5 On'd gras effeithiol Duw oedd hyn
A weithiwyd yn fy enaid?
Nid all'fai neb tan nef ond fo,
I'm gwared o'm caethiwed.
- 6 Efe'm digonodd i yn hir,
A ffrydiau o wir ddiddanwch;
Rhows arnai i ferch, a baid ef mwy
I'm harwain trwy'r anialwch?
- 7 Fy arwain i hyd yma wnaeth,
'R un ffordd ac aeth ei bobol;
Fe'm cynnal etto ar fy nhaith,
Trwy 'stormydd maith, llifeiriol.
- 8 Credais, mi greda tra fo chwyth,
Na chaf fi byth wrthgilio,
Am fod fy Mhrynwr gwridog gwyn
Yn wastad yn fy ngwilio.

H Y H N : CII.

Pererindod.

CHWI bererinion glân,
Sy'n myn'd tu â'r Ganaan wlad,
Ni thariaf finneu ddim yn ol,
Dilynaf ol eich traed;
Nes elwi i Salem bur,
Mewn cysur llawn i'm lle:
O Ffrynd troseddwy'r, moes dy law,
A thyn fi draw i dre'.

- 2 Mi ge's arwyddion gwir,
O gariad pur fy Nuw ;
Ei ras, a'i dawel hyfryd hedd,
I'm henaid rhyfedd yw :
Ymhell o'r babell hon,
Mae nghalon gyd ag e' ; O Ffrynd, &c.
- 3 Mae'r manna gwedi ei gael,
Mewn dyrus anial dir,
Ymborthi caf, ond myn'd ymlaen,
Ar ffrwythau'r *Ganaan* bur :
Mae yno swppiau grawn,
Yn llawn o fewn i'r lle ; O Ffrynd, &c.
- 4 Mi fentra 'mlaen yn hy',
Gan gyrchu at y nôd ;
Mi gefais, do im' ffyddlon dyft,
Fe erchodd CRIST im' ddod :
Fy mhechod ymaith tyn,
Mae'n eiriol yn y ne' ; O Ffrynd, &c.
- 5 F' hyfrydwch yw dy waith,
A'm plefer yn y byd,
Mae hiraeth llwyr yn f' enaid llaith
Am wel'd dy wynebpryd :
Cael hefyd roi fy mhwys,
A gorphwys ar dy dde' ; O Ffrynd, &c.
- 6 Wrth feddwl am y wlad,
A ragbar'towyd i'r plant,
A chyflawn degwch tŷ fy Nhad,
Mae ar fy nghalon chwant,
I landio uwch y nen,
Tu draw'r *Iorddonen* gre' ; O Ffrynd, &c.

H Y M N CIII.

Yr ARGLWYDD yw fy Nerth.

- 1 **M**I âf ymlaen, er pelled yw,
I wlad 'rwi am fynid iddi fyw ;
O'r diwedd tiria'm henaid gwan,
O ddysnder morodd mawr i'r lan.

H

2 Anialwch

- 2 Anialwch mawr mi aethum trwy,
Pa ham y digalonna'i mwy ?
Yr hwn a'm nerthodd i hyd hyn,
A'm dwg i'r lan i ben y bryn.
- 3 On' chaf fi dy gymdeithas wiw,
Mae'n boenus yn y byd im' fyw ;
'Does plefer tan y nef pe cawn,
All lanw'm calon fach yn llawn.
- 4 Can mil o weithiau gwyn ei fyd,
Gai gongwest ar fy meiau gyd ;
Gael bod yn bur o mewn o maes,
A darfod sôn am bechod cas.

H Y M N CIV.

Maddeuant i Wrthgiliwr.

- 1 **N**ID yw fy nyddiau yn y byd,
Ond megis dyrnfedd gron i gyd,
A darfod maent, ni's gwn pa lun,
Wrth bechu'n erbyn Duw ei hun.
- 2 'Rwi'n profi meiau fawr a mân,
'Nawr am fy nigelonni'n lân ;
Eu rhif, eu nerth, ynghyd â'u lliw,
A wnaeth fy nghalon fach yn friw.
- 3 Fe'm twyllwyd, do, gwae fi yr awr,
I dorri deddf f' Eiriolwr mawr ;
Edifar genny' wneud anghlod,
I'r un a'm carodd oreu erioed.
- 4 Maddeuaiſt ganwaith, maddeu hyn,
O ARGLWYDD, canna fi etto'n wyn ;
Rho i mi dyſt, f' Anwylyd cu,
I'm clirio yn y nefoedd fry.
- 5 Na tharo fi, 'rwy dan fy maich,
'Dwy'n abal diodde' pwys dy fraich ;
Duw ydwyt ti, 'dwyf fi ond dyn,
Pa'm lleddi waith dy ddwylo'th hun ?

- 6 Gwn mai rhinweddol yw dy waed,
I bledio'm hawl o flaen y Tad ;
A chlririo'm ffordd at orledd-gras,
A blotto meiau mwya maes.
- 7 Cofia mai gwagedd wyf a gwynt,
A chofia'm cwmp yn *Eden* gynt ;
A chofia mod yn teithio 'nawr,
Mewn byd fy'n llawn o feiau mawr.
- 8 'Rwy'n gwel'd mai ofer yw fy ngrym,
Na thâl fy addunedau ddim ;
Pechadur wyf, fy Nuw a'i gŵyr,
'Nawr wedi colli ei nerth yn llwyr.
- 9 Pa ham y dest o'r nesoedd fry,
Ond i gongcwero'r 'ffernol lu ?
Cyflawna'th waith, a gwna dy ran,
Yn fuan ar fy enaid gwan.

H Y M N CV.

Pererindod.

- 1 **Y** Mdeithydd wyf fi 'nawr o hyd,
Mewn maith a thrallodedig fydd ;
Nid yma mae fy nghartre'n wir,
'Rwy'n teithio tu a *Salem* bur.
- 2 Pa'm carai'r byd, na'i wagedd mwy,
Hyd angau'n brin y deuant hwy ;
Gwell genny garu'r Ffrind a ddaw,
Yn angau i' maslud yn fy llaw.
- 3 'Rwy'n pwyfo ar f' Anwylud cu,
Ei ddehau yn fy nghynnal fy ;
Pa ham y dof o'i gôl i maes,
Nes elwy trwy'r *lorddonen* lās ?
- 4 Er maint yw llid a brad y ddraig,
Fy nhraed' ofodwyd ar y graig ;
Mae Iesu'n hwylio ngherdded im',
'Chai mwyach gyfeiliorni dim.

H Y M N CVI.

Gwaed yr O E N.

1 **O** ARGLWYDD, cofia'th angau drud;
A'th boenan mawrion yn y byd!
A dadleu rhai'n ag uchel lef,
Tros f' enaid clawd ynghanol nef.

2 O cofia'th wae, a'th waed a'th gur,
Ac ôl yr hoelion llymion dur!
Dy chwys i'r llawr yn ddafnau gwaed,
A'th glwyfau mawr o'th ben i'th draed.

3 'Rwy'n ceisio ymdreiglo at dy waed,
Gan gwympo'n llaw trugaredd rad:
'Does gweithred dda yn eiddo fi,
All gleimio hawl i'r nesoedd fry.

H Y M N CVII.

Yn erbyn Ofn marw.

1 **D**WED pa'm yr ofni'm henaidd cu,
I fyn'd yn wyneb angau du?
Y gelyn fathrwyd gynt dan draed,
Gan Frenhin nesoedd yn ei waed.

2 On' chawd y dydd ar angau'n llyn,
Yn lân ar ben *Calvaria* fryn?
O ble mae'r colyn s' iddo mwy?
A phle mae'r gwenwyn fy'n ei glwy'?

3 Pa'm ofnai 'made a'r byd 'rwy'n byw,
Lle ces ofidiau o bob rhyw;
A myn'd i'r ddinas dawel, bur,
S' a'i heolydd fel y grisial clir.

4 'Dyw marw it', fy enaid trist,
Ond naid o'r byd i fynwes Crist,
At seintiau ac angylion sydd
Yn gwel'd ei wyneb nos a dydd.

- 5 Cai hedd o fewn i'r *Ganaan* bell,
Cai ffryns a brodyr lawer gwell ;
Cai felus foli tr'o ynot chwyth,
Heb gwympe'n llaw'r *Philistiaid* byth.
- 6 Mi gaf swpperu gyd â'm Ner,
Ymhlith y feintiau rif y fer,
Aeth yno i'r lan, ni's gwn pa lun,
'Trwy'r unrhyw rwystrau a mi fy hun.
- 7 Cai yno orphwys f' enaid trist,
Ar fron d' Eiriolwr IESU GRIST,
Y Ffrynd a'th garodd cyn dy fod,
A phan yr oeddit bella 'rioed.
- 8 Yn un cai yno weled tri,
Dirgelwch maith y nefoedd fry ;
Caf wel'd Creawdwr nef yn ddyn,
Yn gwisgo corph fel fi fy hun.
- 9 Pryd hynny caf (gwynfyd yr awr !)
Wel'd myrdd o ryfeddodau mawr ;
Cwmpeini'r nef gânt gyflawn waith,
Rhyfeddu i dragwyddoldeb maith.
- 10 Rhyfeddu'r cariad mawr ei faint,
I droi troseddwr fod yn faint ;
Rhyfeddu i lwch dd'od i'r fath le,
Ddisgleirio megis Brenhin ne'.
- 11 'Ddaw angau byth roi i mi glwy,
Nac ofn marw i mlino i mwy :
'Ddaw tristwch, pechod cas, na phoen,
Ddim i gwmpeini'r addfwyn Oen.

H Y M N - CVIII.

CRIST y *Meddyg*.

T Roseddwr wyf fy Nuw (da iawn y gwyddost hyn)
Anheilwng iawn i fyw, tu yma i uffern lyn ;
Fy enaid' gwan sydd dan ei faich,
Estyn dy fraich a dwg fi'r lan.

gwael gael

[90]

- 2 O Iesu'r Meddyg hael, tydi wyt yn iachau,
Tlawd bechaduriaid gwael, a phublicanod rai;
Fy enaid gwan, &c.
- 3 Meddyliais gynt cawn fod cyn hyn yn gonc'rwr mawr,
Camfyniais, gwae fi 'rioed, 'rwy'n pechu hyd yn awr:
Fy enaid gwan, &c.
- 4 Rhif fy mhechodau fydd fel y mân wlith brydnhaw n,
A rhei'ny ôll bob dydd o liwiau duon iawn:
Fy enaid gwan, &c.
- 5 Mae gennyf ras yn 'stor, a balm i wella'm clwy',
A chariad mawr fel môr na dderfydd m'hono mwy:
Fy enaid gwan, &c.

H Y M N CIX.

Cysur yn erbyn marw.

- 1 **P**A'M na b'ai chwant ar f' enaid gwan,
I landio o'r anial fyd i'r lan?
O'r dywyll *Aipht*, o *Babel* gaeth,
I'r wlad sy'n liifo o fel a llaeth.
- 2 Beth sy i mi gael o fewn y byd?
Dim ond cystuddiau o'r bron i gyd:
P'odd treulia'r dyddiau sy i mi fyw,
On' chai dy bresennoldeb wiw.
- 3 Wel, f' enaid, draw mae'th dryfor drud,
A'th ffyddlon frodyr swya gyd;
Dy *ARGLWYDD* a dy Briod cu,
Sy â'i deml yn y nefoedd fry.
- 4 Cai, f' enaid, weled yno 'nghyd;
Y faint o bedwar cwrr y byd;
Cai orphen ar dy lafur waith,
A charu i dragwyddoldeb maith.
- 5 'Traid i mi yno gario'r groes,
Na 'mdrechu â phechod ddydd na nos,
Nac ofai archoll byth na chlwy',
Nac un o rwydau'r gelyn mwy.

H Y M N

H Y H N CX.

- 1 **P**Echadur wyf, da gŵyr fy Nŵw,
Llawn o archollion o bob rhyw,
Yn byw mewn eisiau o waed y groes,
Bob munud awr o'r dydd a'r nos.
- 2 Ynghanol cyfyngderau caeth,
A myrddiwn o ofidiau maith;
Gad i mi rod-di pwys fy mhen,
I orphwys ar dy fynwes wen.
- 3 O cofia fi ger bron y Tad,
A dangos iddo werth dy waed;
O pledia 'nawr ynghanol ne'
I ti roi'th fywyd yn fy lle.
- 4 Ti'm ceraist i, O rhyfedd waith,
Mewn amryw o gyflyrau maith;
O câr fi etto, tro ynwyf chwyth,
A châr fi'n nhragwyddoldeb byth.
- 5 O cadw fi yn dy gôf bob awr,
Wrth bledio ynghanol nef yn awr,
Dwg f' enw mewn llyth'rennau llawn,
O flaen y faingc yn eon iawn.

H Y M N CXI. *Yr Ail R A N.*

- 1 **G**AD i mi dreulio'm dyddiau gyd,
I edrych ar dy wynebpryd;
A difyrru'm hoes o awr i awr,
I garu fy Eiriolwr mawr.
- 2 Ynghanol cyfyngderau du,
Yn agos attat cadw fi;
Rho'm henaid gwan ei felus hun
Byth rhwng dy ddwyfron di dy hun.
- 3 N'ad bechod bellach roi i mi glwy',
Nag ofn angau malino i mwy?

Gwna fi'n gyfarwydd iawn o hyd,
A'r llwybrau'r ochr draw i'r byd.

- 4 Yn angau ddydd bydd im' yn Ffrynd,
A gad fy enaid attat fynd;
Saf ar fy nehau, a phledia'n gry',
Bod gennyf hawl i'r nefoedd fry.
- 5 O cofia fi pan bwi'n y bedd,
A chafola'm llwch i'r lan mewn hedd;
O arddel fi'n y farn a ddaw,
A golod fi ar dy ddeheulaw.

H Y M N CXII. *Y Drydedd R A N.*

- 1 **T**R'wi yn dy gwmpni, P ARGLWYDD mawr,
'Rwi wrth fy modd bob munud awr;
A blino'rwyf, fy Nuw, o hyd,
Yn nwndwr ac yn nhwrf y byd.
- 2 Iach wyf pan byddwi yn dy wydd,
A'm henaid yn dy foli'n rhwydd;
Tr'wi yma'n byw, Duw gwna fy lle,
Yn agos iawn at borth y ne'.
- 3 A dyro im' dy gwmp'ni o hyd,
Tr'o raid im' aros yn y byd;
Diddana fi mewn anial dir,
A ffrydiau o ddiddanwch pur.
- 4 Gad i mi weld mai ti yw'm rhan,
Gad i mi'th ganfod ym mhob man;
Gad i mi'n wastad blygu lawr,
I dy lan 'wyllys bob ys awr.

H Y M N CXIII. *Y Bedwaredd R A N.*

- 1 **G**WNA, ARGLWYDD, fi'n golofn gry',
Sefydlog yn dy demel di,
I lyau wrthyt ti yn lân,
Ymhob rhyw drallod sawr a mân.

- 2 Dal fi, fy Nuw, dal fi i'r lan,
'N enwedig dal fi lle 'r wi'n wan ;
Dal fi yn gryf, nes myn'd i maes,
O'r byd fy'n llawn o bechod cas ;
- 3 Gwna fi 'n gyfoethog ym mhob dawn,
Gwna fi fel halen peraid iawn ;
Gwna fi fel seren oleu wiw,
Ddisgleirio yn y byd 'rwy'n byw.
- 4 Dysg fi mewn gorthrymderau trist,
I bwyso ar f' anwylaf GRIST ;
Dysg fi wrth fyn'd o'r byd i maes,
I gario'r dydd ar angau glâs.
- 5 Dysg fi 'mhob man, dysg fi pa fodd
I ddweud a gwneuthur wrth dy fodd ;
Dysg fi ryfela â'r ddraig heb goll,
A dysg fi gongc'rô'm pechod oll.
- 6 Tra caffwi rodio'r ddaear hon,
Rho'th hedd fel ason tan fy mron ;
Ac yn y diwedd moes dy law,
I'm ledio mewn i'r nesoedd draw.

H Y M N CXIV.

Neuwyddion da.

- 1 **N** Ewyddion braf a ddaeth i'n bro,
Hwy haedden gael eu dwyn ar go',
Mae'r IESU wedi cario 'r dydd,
Caiff carcharorion fyn'd yn rhydd.
- 2 Mae IESU GRIST o'n hochor ni,
Fe gollodd ef ei waed yn llh',
Trawy rinwedd hwn se'n dwg yn iach,
I'r ochor draw 'mhen gronyn bach.
- 3 Wel, f' enaid, weithian c'od dy ben,
Mae'r ffordd yn rhydd i'r nesoedd wen ;
Mae'n g'lynion oll i gyd yn awr,
Mewn cadwyn gan y Brenhin mawr.

H Y M N

H Y M N CXV.

Y Pererinion.

1 **W**EL, dyma'r pererinion dewr,
Achubwyd yn y stormydd mawr;
Dan *Seinai* fe cynhaliwyd hwy,
Pwy elyn a'u gorchfyga mwy?

2 A gwaed yr OEN eu prynu wnawd,
Eu henwau 'mhlith y saint a gawd;
Hwy a gyfrifwyd yn ddilal,
O rif y bendigedig rai.

3 Nid angau mwy, nac erlid maith,
Nid ofn dim mewn anial daith,
Nid moroedd mawr o ddw'r a than,
All rwystro rhai'n i syn'd ymla'n.

4 IESU yw eu Ffrynd, a'u Prynwr drud,
Eu Tŵr, a'u Trysor yn y byd;
Eu Harch, se'u caria maes o law,
Yn ddiogel trwy farwolaeth draw.

5 Pwy fatter yw i'r rhai'n i gyd,
Gael eu dirmygu gan y byd;
Eu henwau da, a'u parch, a'u bri,
Sy 'nghadw yn y nesoedd fry.

H Y M N CXVI.

Canmoliaeth o Gariad CRIST.

1 **Y**R Iesu'n ddilal a'm gwared o'm gwae,
Fe safodd fy mywyd, maddeuodd fy mai.

2 Er pelled y cas fi'n wir oddiwrth ras,
Fe'm carodd yn amlwg yngolwg fy nghas.

3 Fe'm golchodd i'n rhad, do'n wir yn ei waed,
Gan selio fy mhardwn rhoes i mi ryddhad.

4 O melus

- 4 O melus yw'r wledd, ce's weled ei wedd,
Fy Mrenin a'm Prophwyd mwyn hyfryd mewn hedd.
- 5 Fy Mhriod a'm Pen a rwygodd y llen,
Ffordd newydd a bywiol fy i fyned uwch nen.
- 6 F' Arweinydd i dre' yw'r Iesu'n ddible,
Fe'm ceidw rhag niweid, ca' fyned i'r ne'.
- 7 Mi wela fy mod yn awr tan y nôd
O'm Priod cywiraf, dilynaf ei droed.
- 8 Fy enaid i fydd yn awr nos a dydd,
Am ganmol fy Iesu a'm rhoddodd yn rhydd.
- 9 Ffarwel fo i'r byd, a'i blefer ynghyd,
Ar drysor y nefoedd fe redodd fy mryd.
- 10 Fe'm cododd i'r lan pan oeddwn yn wan,
Amlygodd f' Anwylyd fy rhydd-did a'm rhan.
- 11 Fe roes i mi faeth, o win ac o laeth,
O'r pydew fe'm cododd, yn gadarn fe'm gwnaeth.
- 12 'Rwy'n gweled bob dydd mai gwerthfawr yw fydd,
Pan elwy' i borth angau fy angor a fydd.
- 13 Mwy gwerthfawr im' yw nâ chyfoeth *Peru*,
Mor ddiogel i'm cynnal ddydd dial ein Dŵ.

H Y M N CXVII.

Gwynfyd y Saint.

- 1 **O** Braf yw meddwl am y fraint,
A'r gwynfyd fydd i bawb o'r faint;
Y cyfiawn hil, brenhinol had,
Gwir etifeddiion *Ganaan* wlad.
- 2 Er teimlo gwae, a diodde gwawd,
Wrth ado'r byd er mwyn eu Brawd;
Trwy ganol lliid hwy ânt yn llu,
Yn iach i fryn *Caerfalem* fry.

3 'Nel

- 3 'Nol hela eu pererindod maith,
A gorphen ar eu llafur-waith,
Cânt fedi yn y nefoedd wen,
O ffrwyth eu llafur uwch y llen.
- 4 Iesu a'u harwain hwy mewn hedd,
O'r anial wlad i'r nefol wledd;
O ras i ras fe'u leda'n rhodd,
I dir y bywyd wrth eu bodd.
- 5 Wel, dyma'r dydd dihangant hwy,
Ffarwel eu maith ofidiau mwy;
O happus awr, a melus bryd,
Ranghosiant eu gofidiau gyd.
- 6 A dyma'r dydd y derfydd gwae,
Dydd dechreu hir o lawenhau;
Dydd o gymmundeb melus yw,
Heb gwmwl du rhyngddynt a'u Duw.
- 7 Cânt yno edrych yn ddiball,
Fel cyfaill llon ar wedd y llall,
Yn wyneb hardd eu Priod cu,
A'u hena Frawd efgynnodd fry.
- 8 'Ddaw newyn byth na fychod mwy,
Na diffyg hedd i gwrdd â hwy;
Cânt yno yfed yn ddilyth,
O ason bur y bywyd byth.

H Y M N CXVIII.

Gobeithio yn erbyn Gobaith.

1 **P**A'M digalonna'm henaid gwan,
Ond wyt ti, ARGWYDD, ar fy rhan?
Ac ond wyf finnau'n un o ri'
Rhai brynwyd ar ben Calfari?

2 Oni alwaist arnai, ARGWYDD cun,
Do, ganwaith wrth fy enw f' hun;
Ac oni wnest fi'n gonic'wr llawn,
Ar demtaliynau lawer iawn?

- 3 Cynheliaist fi mewn dyddus daith;
Rhag cwmpo'n erchyll lawer gwaith;
Yn amddiffynfa buost im'
Pan o'wn fy hun heb allael dim.
- 4 D'wed, f' enaid, p'am na's claimi'n dy,
Dragwyddol hawl i'r nesoedd fry,
A phledio'n awneb enawd a byd,
Mai'r ARGLWYDD yw fy Ffrynd o hyd.
- 5 Gwirionedd yw, fy meiau lydd
'N fy mhwyso i wared nos a dydd;
Ond credu wna, tr'o ynnwi chwyth,
Na fynni fy anghosio i byth.
- 6 'Rwy'n siciddio pechod o bob rhyw,
'Rwy'n blino ar y byd 'rwy'n byw,
'Rwy'n caru'th saint; ond dyma nod
I eithau ngharu innau 'rïoed?

H Y M N CXIX.

Trysor y Saint.

- 1 **D** U W yw fy Nhad, iddo bo'r clod,
Am iddo 'ngharu cyn fy mod;
Caisr yw fy Nghyfaill i a'm Pen,
A'm gwlad artrefol fy uwch y nen.
- 2 Fry mae fy nhryfor par dilyth,
A'r goron gaf fi wisgo byth;
Fe sygnodd nesoedd Duw fy myd,
Nes 'dwi'n ddieithr yn y byd.
- 3 Myrdd o fy mrodyr anwyl fy,
Yn gorphwys yn y nesoedd fry;
'Nghyfeillion goreu fy mewn bedd,
Yn canu'r ochr draw i'r bedd.
- 4 Hyd yma y'm deliaist trwy dy ras,
Duw, dal fi etto o hyn i maes;
Cryfha fy yspyd ar fy nhaith,
I landio tros ddyfnderoedd maith.

- 5 Mi ddringais greigydd, 'down ond gwan,
Rhyfeddu 'rwyf p'odd des i'r lan;
Tebygol bod fy mhwys i fry
'N ddirgelaidd ar f' Anwylt cu.
- 6 Rhyfeddol fel cynheliaist fi,
Yn erbyn myrdd o elynion cry;
Trwy ddyfroedd mî'es, i na's gŵyr un dyn
Mor ddwsn o'e'nt, ond ti dy hun.

H Y M N CXX.

- 1 **M**A E'n siwrneu trwy'r anialwch maith,
Mae'r teid a'r tonnau ar ein taith,
Gelynyon erchyll ar bob llaw,
Cyn ennill tir y *Ganaan* draw.
- 2 Ond pan y landiom yno i'r las,
Fe lwyr anghofia'n henaid gwan,
Y gofid trift, y poen a'r traul,
A gawfom yma tan yr haul.
- 3 Munudyn yn y nefol fyd,
A etryb ein holl boenau gyd;
Radd leia o ogoniant fry sydd well,
Na holl drysorau'r *India* bell.
- 4 P'am ofna'i fy ngelynyon mwy?
Clwyfswyd y cryfa o honynt hwy,
Can's pen y ddraig a sigwyd fry
'N y frwydr fawr ar *Galfari*.
- 5 Mae gennyf hawl, doed fel y del,
I addewidion sydd dan fel;
Mi gredaf mwy, pwy roiff im' nod
I Dduw i dorri ei air erioed?

H Y M N CXXI. Yr Ail RAN.

- 1 **P**'ODD byddai dlawd i fy enw ga'd
Yn llyfr y cyfammod rhad,

A gollai

A gollai'r dydd, a Mrawd yn ben,
A Chaptan yn y nesoedd wen?

- 2 Ni ildai ddim o'r maes yn llyn,
Mi ddringais dylau mawr cyn hyn,
Mi dynnais oen o balfau'r llew,
Mi dorraf ben *Golia* glew.
- 3 'Rwi'n caru ei air, a'i 'fengyl faith,
Ei g'fammod mawr a'i rfydd waith;
'Rwi'n caru ei ordinhadau iach,
A'i gyfraith bur bob *jotta* fach.
- 4 'Rwi'n caru'r man mae Mhrïod cu,
A hwnnw ydyw'r nesoedd fry;
'Rwi'n caru maingc ei ras dan go'
Lle ces faddeuant lawer tro.

H Y M N CXXII.

Dedwyddwch Tragwyddoldeb.

- 1 **C**AF fod yn llonydd byth, pan etifeddwi'm braint,
'Does gofid mwy ymhlith y gogoneddus saint:
Casyno fyw 'mhell uwch y byd,
A'm serch i gyd ar Iesu gwiw.
- 2 Ni hedeg *satan* wan i'm cartre' uwch y nen,
'Ddring pechod byth i'r lan, i drothwy'r nesoedd wen;
'Ddaw dim i'm cwrdd yn *Seion* fry,
Yn fuan ffy ngelynion ffwrdd.
- 3 'Does wrthddrych mwy i gael i demtio'm henaïd llaith,
Nac unrhyw blefer gwael yn nhragwyddoldeb maith;
Dim gwagedd ffol mewn nefol fyd,
I dynnu'm bryd byth ar eu hol.

H Y M N CXXIII.

O Goffadiwriaeth am Farwolaeth amryw o rai
duwiol oddi amgylch Llansawel.

- 1 **F**Y myfyrdodau i'n felus fy,
Wrth gosio'r dorf sy'n moli fry;

Pob un yn ddiſtair yn ei le,
'N rhagori ar fer yn entych ne'.

- 2 Fel y rhagora'r perlau drud,
Ar dom a ſored ſy'n y byd,
Mil mwy rhagoriaeth ſy'n eu gwedd,
Nâ'r pryd yr oe'nt tu yma i'r bedd.
- 3 Yr hau' g'wilyddia maes o law,
Wrth wei'd y rhai'n mewn dydd a ddaw;
Fe 'mgyddia'r lloer ni mddengys mwy,
Gan lewyrch eu diſgleirdeb hwy.
- 4 Mae yno heddyw rai yn iach,
Rodd' ffarwel in' dros rony'n bach;
Yn ddiſtaw iawn dibangſant hwy,
I'r ſabbath fry s' heb ddiwedd mwy.
- 5 Aethant i maes o'r cŷſtudd mawr,
Eu gofid oll a ddarfu 'nawr:
Maent heddyw'n canu, canant byth,
Heb ſwn pechadur yn eu plith.
- 6 Myrddynau o ſyrddynau a mwy,
O gyfeillion newydd gawſant hwy,
Oll arnom ni'n rhagori mhell,
Ac yn eu caru'n llawer gwell.

H Y M N CXXIV. Y RHIRAN.

1 **H**WY gawſant weld, O gwyn eu byd!
R hen bererinion yno i gyd,
Gynt gwedi bod mewn dw'r a than,
A myn'd trwy'r pyth i mewn o a blaen.

- 2 Rhai gwedi mynd i ben eu taith,
Er s miloedd o flynyddau maith,
Ac etto i'r Iſra'n canu clod,
Mor ſelus a'r awr gynta enioed.
- 3 Ymblith y rhai'n hwynt hwythau maen,
'Nawr yn eu hieffen oll yn lân;

A'u hyfryd fwn debygwn fydd,
Yn beraidd iawn i glustiau'm ffydd;

4 Darfuant hwy yn lân yn awr,
Ag amryw derfysgiadau mawr;
Y poen a'r gofid oll i gyd,
A'r temtasynau sy'n y byd.

5 Fel hyn y daeth, gadawyd ni,
I fyn'd i maes yn erbyn llu
O elynion hyll, dichellgar iawn,
Heb wybod bryd eu congo-ro-cawn.

H Y M N CXXV. *Y Drydedd R A N.*

1 **C**Yfeillion oe'nt mewn dw'r a than,
Wrth deithio'r llwybr cul ymlaen;
Yn ffyddlon iawn 'mhob man a lle,
At 'r hyn berthynai i deyrnas ne'.

2 Mae cariad Ieſu eu Prynwr drud,
Wedi eu concwero'nawr i gyd;
Fel na allant lai o ganol ne',
Nâ chadw eu golwg arno'fe.

3 Eu coronau disglair fy ar eu pen,
Yn rhodio yn y nefoedd wen;
A'r palmwydd gwyrdd, eu harwydd hwy,
Na chânt fyn'd i ryfela mwy.

4 Eu tafod wedi ddysgu fy,
Yn holl ganiadau'r nefoedd fry;
A'u byfedd yn gyfarwydd cair,
O chwareu ar y delyn aur.

5 Disgwyl y maent bob munud awr,
Am weld yr adgyfodiad mawr,
I'r cyrph sy'n gorwedd yn y bedd,
Gael rhan o'r briodafol wledd.

H Y M N CXXVI.

Gwaredigaeth yn nesaau.

- 1 **O** 'R diwedd fe iachawyd fy nghlwy',
Na lwfrhaed credadyn mwy ;
Ei air a saif, a'i 'ddewid wen,
Er oedi yn hir a ddaw i ben.
- 2 Dyma gyfarfod hyfryd iawn,
Myfi yn llwm, a Iesu'n llawn ;
Myfi yn dlawd heb feddu dim,
Ac ynteu'n rhoddi pob peth im'.
- 3 Y bywyd wyf fi 'nawr yn fyw,
Sy'n meddu hapusrwydd o bob rhyw ;
Hapusrwydd yw, O d'wedwch pwy
A weliff ddiwedd arno mwy ?
- 4 Mae'n bryfio at bryd i ganu'r gân,
Concwest gelymion fawr a mân ;
Cannir ni'n wyn, ni fyddwn iach
O'n pechod oll 'mhen gronyn bach.
- 5 Yn awr mae'r dyddiau'n gwir nesaau,
At dragwyddoldeb sy'n parhau ;
Un funud at y llall heb ble,
Sy'n myn'd â'm henaid tu a thre'.
- 6 Na fryfiwn mwy, credwn yn glau,
Mae'n gwaredigaeth yn nesaau ;
Gwelwn arwyddion bras o'r dydd,
Mewn corph ac enaid fynd yn rhydd.
- 7 Trwswn ein lampau, rho'wn ein 'flen,
Yn llawn o olew hyd yr en :
Na chysgwn mwy, ond 'drychwn draw,
Fe waedda'r Priodfab maes a law.

H Y M N CXXVII.

Dydd Nadolig.

- 1 **B** L A N T fyddlon *Seion* dewch,
A llawenhewch i gyd,
Ymlaen â chwi fêl milwyr da,
Yn llon er gwaetha'r llied;
O hyfryd ddedwydd awr,
Messiah mawr a ga'd;
Henffych i'r dydd, a'r boreu daeth
Y iachawdwriaeth radi.
- 2 Er i ni golli'r hedd,
Ymharadwysaidd wiw,
A bod yn fyrr o gadw'r fraint,
Mys'd dan ddigofaint Duw;
Ni gawsom Had y wraig,
Yn gadarn graig i'n traed; Henffych, &c.
- 3 Addewid gafwyd do,
'Nol inni syrthio ymhell,
Arfaethol ras hawl in' a roed,
Gawd ar gyfammod gwell;
Mae'r sylfaen yn ddigryn,
Ni cholli'r un o'r had: Henffych, &c.
- 4 Anfeidrol fendith fawr,
A ddaeth yn awr i ni,
Mae gennym archoffeiriad gwiw,
Yn cyhoeddi'r jubili,
Maes o'r caethiwed du,
Rhaf gafodd y rhyddhad; Henffych, &c.
- 5 Er gwaetha *satan* fydd,
Yn temtio ddydd a nos,
Mae gennym hawl i'r trysor da,
Fe bara o oes i oes;
Ffordd newydd gafwyd do,
I deithio at y Tad; Henffych, &c.

H Y M N

H Y M N CXXVIII. *Yr Ail RAN.*

- 1 **D** Rachefn. Hawenhewch,
Chwi etholedig ri',
Mae'r oruchafiaeth gwedi d'od;
Trwy GRIST ein Priod ni;
Er cyfeiliorni 'n hir,
Cawn dd'dd i dir ein gwlad,
Henffych i'r dydd a'r bore daeth
Y iachawdwriaeth radi.
- 2 I'n gwared daeth ein Ffrynd,
Pan oe'm ni'n mynd ar goll,
Mae pob cyflawnder yntho ef,
Yn trigo oll yn oll;
Can's felly'r Oen dinam,
A wnaethpwyd gan y Tad, Henffych, &c.
- 3 Wel dyma'r newydd da,
A lawenycha'r trist,
Mae'r ddraig a satan er ein mwyn,
Mewn cadwyn gyd â'n CRIST;
Pan sigodd ef ei stol,
Fe'nillodd nefol wlad: Henffych, &c.

H Y M N CXXIX.

Brefladau am Ogoniant.

- 1 **W** RTH gofio'r *Jerusalem* fry,
Y ddinas preswylfa fy Nuw,
Y seintiau a'r angylion y fy,
Yn canu caniadau o bob rhyw;
Am mai yno mae nhryfor i gyd,
Nghyfeillion a'r brodyr o'u bron,
Fy nghalon fy'n bresu o hyd,
Yn fuan am fyned i hon.
- 2 Ngelynon yn gaulon y fydd,
Hwy rwygent fy enaid p't caen',

Rwy'n

[105]

'Rwy'n profi bob mudiad o'r dydd,
Nerth fathau gwenwynlyd y rhai'n fy.
Am fod fy ngofidiau mor fawr,
A'r llewod uffernol fath lu,
Pe cawn fy nymuniad yn awr,
Trwy angau dihangwn i fry.

3 Fy enaid fychedig i fydd
Wrth deithio dros fryniau morfaith,
Yn disgwyl yn dawel bob dydd,
Pgwrddyd a diwedd fy nhaith;
Fel darffo fy ngofid a ngwae,
Fy nhrallod, fy mlinder a mhoen;
A dechreu'm gorfoledd didrai,
Caniadau tragwyddol i'r Oes.

4 Er gofid a blinder o'r dydd,
A rhwystrau bob mudiad o'r awr,
Er gelynyddion achrylon i gyd,
Sy'n curo fy yspryd i lawr;
Fy enaid lluddedig a ddaw,
Trwy demest' trwy donnan, trwy dda;
Er gwaetha pob dychryn a brow,
I'm cartre' tragwyddol yn fan.

5 Mi gara f' Anwlyd o hyd,
Fy Mhrynw, fy Mhryd, a'm Pen,
O'r diwedd i'r llynedd fy mryd;
O'r ddacar i'r nefoddd uwchben;
Gwynfyd a fat'n gofodd yn awr,
Yn llonydd yngwledd fy medd;
Mi godwn ar doriad y wawr,
Yn fuan i weled ei wedd.

H Y M N CXXX.

Y Concwist diweddaf.

1 **P**echadur wyf i'r Anghwyrdd i gŵyr,
Pechadur a garwyd yn rhad,
Pechadur a gliriwyd yn llwyr,
Yn rhyfedd trwy rinwedd y gwae;

Pechadur

- Pechadur a brfu lyn'd trwydded hon a'w
 Rym 'stormydd o ddyfroedd a than,
 Pechadur na orphwys byth mwy,
 Nes dringo i'r nesoedd yn lân.
- 2 Y rhyfel o'n hochor ni fydd,
 Er cymmaint ein tuchan a'n cwyn,
 Pwy etto 'rioed gollodd y dydd,
 Trwy waed yr IMMANUEL mwyn;
 Fe ddrylliwyd fy ARGLWYDD i'n friw,
 Rhwng mwrddwyr ar Calfari fry,
 Wel bellach mi mola trw'i byw,
 Fe brynodd y nesoedd i mi.
- 3 'Ngelynyon er cymmaint eu lliid,
 Yn lluoedd a deilir i'r llyn,
 Fe rhwymir hwy'n 'sgabau ynghyd,
 Dechreuad llawenydd yw hyn;
 Mwy etto fy enaid yw'th faint,
 Ond landio tu arall i'r bedd,
 Cael treulio ymhlith yr holl faint,
 Sabbothau tragwyddol o hedd.
- 4 Pryd hynny cai glywed y gair,
 Y gair fydd felusach nag'un,
 Yn seinio ffurfafeny nes,
 O enau'r Anwyl yd ei hun,
 Dewch blant bendigedig fy Nhad,
 Dewch etholedigion i gyd,
 Meddiennwch y deyrnas yn rhad,
 Bar'towd ichi cyn seiliad y byd.
- 5 Y baradwys af iddi cyn hir,
 Mae afon y bywyd yn hon,
 Yn llifo fel grisial yn glir,
 I ddiodi'r fychedig o'u bron;
 Mae hesyd ynghartre' fy Naf,
 Afonydd o laeth ac o fel,
 Wel bellach tu ag yno mi af,
 A deuad hi fel ag y del.
- 6 Fe'm cod i ben Naba yn llyn,
 Ca' weled gwlad Canaan o'i bron,
 Y ddinas

Y ddinas ce's gaqwaith cyn hyn,
Addewid o fyned i hon;
Ac yma cai adael fy nghnawd,
Lawr eilwaith i'r ddaear y bu,
A'm awlan ymreichiau fy Mrawd
I ganol *Jerusalem* fry.

H Y M N CXXXI.

Etholedigaeth.

- 1 **Y**R ARGLWYDD a'm carodd i'n rhyfedd erio'd,
Fe'm cywir adnabu ymhell cyn fy mod;
Arfaethodd yn gynnat fy nghadw'n ddigel,
Pan gwnaeth ei gyfammod yn sicr dan sel.
- 2 A chariad tragwyddol fe'm carodd i do,
Clod iddo trwy'r nesoedd, fe'm cadwodd mewn co';
'Sgrifennodd fy enw, 'mhlich yao ryw bryd,
Y rhai a etholodd cyn seiliad y byd.
- 3 Er i mi droseddu glân gyfraith fy Nuw,
Do ganwaith ei demtio, a'i flino gwir yw;
Ni altrir, ni thorrir y weithred a wna'd,
Gynt yn nhragwyddoldeb, fe ddwedodd fy Nhad.
- 4 Wel, dyma fel carodd fi'n rhodd ac yn rhad,
Pwy drysor tan nesoedd mwy gwerthfawr a ga'd;
OEN anwyl ei fynwes a gefais heb gel,
Mae yntho'n guddiedig fy mywyd dan sel.
- 5 Mi ge's y Ffrynd goreu, fyth, fyth all'fai fod,
'R addewid a roddodd ni thorrodd erio'd;
Er byw'n ei ogoniant ynghanol y nef,
Mewn awr o gyfyngder fe wrendy fy llef.

H Y M N CXXXII.

Y Ffordd newydd trwy GRIST.

- 1 **F**fordd newydd wnawd gan IESU GRIST,
I basio heibio i uffern drist,

Wedi

Wedi ei phalmentu ganddo fe,
O ganol byd i ganol nef.

2 Agorodd ef yn lled y pen,
Holl auraidd byrth y nefoedd wen,
Roi rhydd did i'w gariadau ef,
I mewn i holl drigfannau 'r nef.

3 Gwnawd llwybr rhydd, 'does rhwyfwr mwy,
Na's gall ciedadyn dorri trwy;
Gelymion hyll rowd dan ein traed,
Ac angau'n ffrynd, trwy rin y gwaed.

4 Pa'm 'r ofnwn dragwyddoldeb mwy,
Pa'm 'r ofnwn forio attynt hwy,
Y rhai i'n tyb a glywn yn ber,
Yn canu heddyw uwch y ser.

5 Os tomaw gawn, a 'stormydd chwith,
Mae Duw o'n tu, ni foddwn byth;
Credwn yn gryf, dewn maes o law
Yn iach i'r lan yr ochor draw.

6 Myrddiynau o frodyr anwyl fy
O'u gofid oll yn gorphwys fry;
'Chas neb o'r rhei ny fyn'd yn rhydd
Heb brofi o bwys a gwres y dydd.

7 Pa'm y disgwyliwn fyn'd i'r nef,
Heb gario'r groes a gariodd ef;
Mwy melus fydd y nefoedd, pan
Yrleom iddi yn y man.

H Y M N CXXXIII.

Cariad Duw, Rhyfeddod y Credadyn.

1 **R** Hyfeddu 'r wyf, O Arglwydd cun,
I ni fy ngalw criod yn un,
I maes o'r dorf annuwiol fy
Yn llwio 'r ffordd tu ag uffern ddu.

- 2 Dwed bla mae 'm bath a gafodd ras,
Wedi ymdroi mewn pachod cas :
A ffeindir un yn *Salem* fry,
Wrthgilioedd gan waith fel myfi.
- 3 Pan gwelwi f' hun, yngoleuni-gras,
A gweld pwy wyf, b'le des i mae's,
Mae'm tafod hy' yn myn'd yn fud,
A minneu 'n gwaeddi gras i gyd.
- 4 Hyd yma arweiniais fi yn rhodd,
Ni's gwn pa ham, ni's gwn pa fodd;
Ni fedrai neb, ond ti yn wir
Fy ledio, trwy'r fath anial dir.
- 5 'Doedd neb a ddalfai 'm henaid gwan,
I ddringo creigydd mawr i'r lan,
A myn'd trwy lynnoedd dyfnion chwith,
Y boddodd mil heb godi byth.
- 6 Wel etto helpa'm henaid gwan,
Nes dod o'r moroedd oll i'r lan;
A chael fy nhræd ar fanetald dir,
O fewn i gaerau'r ddings bur.
- 7 Yn fynych mynych Iesu co,
Datguddia'thi fod yn eiddo i mi :
Mewn 'stôrmydd mawr ym waistad gad
Im' ddysgu llefain, *Abba Dad*.

H Y M N CXXXIV.

Y Llewno Lwyth Juda a orchfygodd, &c.

- 1 **E** Sgynnodd ein HARGLWYDD, mawr hylwydd
mwyn hy',
Uwch cyrraedd gely nion, rai creulon ryw cry :
Bygwthent a fynnon' yn eon is nen,
Ni's gallant wneud niweid i'n HARGLWYDD uwchben.
- 2 Gall satan i orphwys, er cymmaint ei lid,
Er cael rai blynyddau ein blino yn y byd ;
Ac er fod e'n nerthol, a'r defaid yn wan,
Ni ddwg ef un ddafad, dwg Iesu ni'r lan.

- 3 Wel, blant, gorfoleddwch, ni gawfom y dydd,
Trowyd satan oddi yno, mae'r nesoedd yn rhydd,
Fe bechodd, fe gwmpodd o entrych y ne',
Ni bech'fom, se'n prynwyd, ni gawfom ei le.
- 4 Ar fynydd *Galfaria* hiliogaeth y wraig,
Mewn rhyfel o'r tecca' orchfygodd y ddraig ;
Fe figodd ei choryn, rhows iddi'r fath glwy',
Fel gallwn, er gwanned ei chonc'ro hi mwy.
- 5 Wel, weithian cymmerwch eich arfau yn hy',
Dewch allan i ryfel yn erbyn y llu,
Ni rhoddwn hwy'n fuan i lawr tan ein traed,
Cawn ganu am goncwest yn rhinwedd y gwaed.

H Y M N CXXXV. *Yr Ail RAN.*

- 1 **M** Oliannwn yr Iesu am hynny bob un,
Bu farw ar *Galfaria*'r EMMANUEL ei hun ;
Fe gym'rodd ein beiau, eu pwysau a'u poen,
Dioddefodd y cwbl mor llariaidd a'r oen.
- 2 Daeth uffern, a'r ddaear, a'r nesoedd ynghyd,
I gonc'ro'r *Messia* lachawdwr y byd ;
Fe safodd i fynu, fe nillodd fath glod,
Bydd coffa am dano tr'o'r nesoedd yn bod.
- 3 Fe gurodd gehenna, fe gonc'rodd y byd,
Fe gorodd y nesoedd oedd gauad o hyd ;
Diffoddodd ar unwaith yn gyfan â'i waed,
Holl felldith y gyfraith ac angerdd ein Tad.
- 4 Pob bryn 'f'a'i gostyngodd, gan lanw pob pant,
'Radwyau se'u torrodd, fe sychodd bob nant ;
Palmentodd bob llwybr o'r ddaear i'r ne',
Fel gallai'r briodas ferch gael digon o le.
- 5 Mae'r Brenhin ei hunan yn cerdded o'r blaen,
Yn treio grym dyfroedd, a phoethder y tân,
Ni chaiff ei anwylid, fwyn byfryd fynd gam,
Nes torri grym dyfroedd, a diffodd y flam.

6 Wel,

- 6 Wel, bellach dechreuwch, mae'n ddigon o bryd,
I ganu caniadau i Iachawdwr y byd ;
Ni seiniwn y ddaear a'r nesoedd uwch ben,
Hofanna, Haleluia, Hofanna. *Amen.*

H Y M N CXXXVI. *Y Drydedd R.A.N.*

- 1 **R** Hen *Adda* ga's gynnyg ar gadw ei holl
Hiliogaeth heb bechu a myned ar goll ;
Fe gwmpodd y cynta', 'r ail 'nillodd y dydd,
Ac yn ei or'chafiaeth daeth miloedd yn rhydd.
- 2 Bu'r frwydr yn amlwg ar *Galfari* fry,
Fy *ARGLWYDD* ei hunan yn erbyn y llu ;
Er cael hwy bob mantais, eu byddin yn gref,
Concwerodd hwy'n loyw 'ngwydd daear a nef.
- 3 Pwy fentrai gymmeryd fath arfau a rhai'n
Yn erbyn llu uffern, sef coron o ddrain,
A mantell o 'sgarlet, a chroes o bren i'r,
Y gorsen a buſt, a hoelion o ddur ?
- 4 Bu farw f' Anwylyd, fe grymmodd ei ben ;
Fe 'gorodd y beddau, fe dduodd y nen :
Yr holl greadigaeth ryseddodd yn fawr,
P'odd marw Creawdwr y nesoedd a'r llawr.
- 5 Fe 'sgynnodd i fynu, fe dalodd ein d'led,
Fe 'gorodd holl ddrysau y nesoedd ar led ;
Fe'n rhodd ni mewn heddwch, o farw ar bren,
A'r holl greadigaeth o'r ddaear i'r nen.
- 6 Fe rhoddwyd i'r ddaear, fe goðodd yn fyw,
Y maen a fymmudwyd ar 'sgwyddau fy Nuw ;
Fe laddodd yr angau, fe ddaclodd y bedd,
Wneud ffordd i'w anwylyd adg'odi mewn hedd.
- 7 Wel, tyred, fy enaid, o'th hunan i maes,
Ymfroftiaf yn unig yn *IESU* a'i ras ;
Efe wnaeth y cwbl, efe bia'r c'od,
Bydd mofiant i'w enw tr'o'r nesoedd yn bod.

Wel,

HYMN CXXXVII. *Y Bedwaredd RAN.*

1 **N**I redwn yn wrol, mae'r Brenhin o'n bla'n,
Pa'm ofnwn ni rwystrau o ddw'r ac o dân?
Mae'r goron a'r palmwydd, a'n gwobr ni fry,
Yngbadw'n llaw'r Barnwr, mae'n perthyn i ni.

2 Rhaid cadw ar y llwybr heb bwyfo ar un llaw,
I ddehau neu alwy, nac yma na thraw;
Os trown ni un ochor, y llwybr sydd gul,
Hyll iawn yw'r gelyntion, a chyfrwys eu 'fgil.

3 Fe'n gwneir hi'n gyfarwydd, ein Capten dinam
A deithiodd yn union heb gelli un cam;
Dilywn ei gamrau trwy fywiol ffydd gref,
Fe'n dygir yn fuan i'r man yr aeth ef.

4 Blinderau a chroesau yn sicr ni gawn;
Ca's ynte o'r rhei'ny risedi mawr iawn;
Yn wirion a llariaidd dioddefodd llwy' gyd,
Sancteiddiodd i'w bobl holl drallod y byd.

5 Wel, bellach gystuddiau, o safweh bob tu,
Mi safu yn y canol yn eon a hy';
A chutwch eich gwaetha ar f' enaid o hyd,
Fe dynnodd fy ARGLWYDD eich gwenwyn i gyd.

6 Diolchaf byth iddo, sancteiddiodd y groes,
'Sgafabaodd ei phwyfau, fe lafodd ei loes;
'Nawr nef yw ei chario, a gwynfyd y ty,
Yn canlyn yr Iesu i Galfari fry.

HYMN CXXXVIII. *Y Bummed Ran.*

1 **D**Eweh, frodyr, yn eon trwy ddw'r a thrwy dân,
Fe gwmpiff gelyntion cry' blinion o'n blaen;
Ni alliff hen satan y bradur roi brath,
Ar fynydd Calfaria fe gollodd ei saeth.

2 Wel

- 2 Wel gyd â'r henuriaid ynghanol y nef,
A'r pedwar anifail, yn uchel ein llef,
I lawr ar ein gliniau, ni roddwn bob pryd
'R anrhydedd a'r galu i fachawdwr y byd.
- 3 'Doedd neb ar y ddaear, na neb yn y nef,
Oedd deilwng i ddattod y feliau ond ef:
Agorodd y llyfr (oedd ganad) â'i waed,
Ni ddaethom i ddarllen holl gwnfel ein Tad.
- 4 Mae mur y gwahanixeth ? fe rwygwyd y llen,
Oedd rhyngom a'n HARGLWYDD o'r ddaear i'r nef:
Ni welwn yn amlwg trwy rinwedd ei waed,
Y *Shecina* ddisglair wynebpryd ein Tad.
- 5 Ni welwn ein caru (O gariad mor ddud !)
Ynghwnfel y Drindod cyn feliad y byd:
Ni welwn gyfammod yn gadarn a wnaed,
Draw yn nhragwyddoldeb rhwng Iesu a'n Tad.
- 6 Ni welwn faddeuant ar fynwes ein Duw,
A heddwch diddiwedd (O rhyfedd ei ryw !)
Y nef yn agored, a groeso i ni fry,
Wel, dyma'r dirgelion ddatguddiwyd i ni.
- 7 Ni welwn yn amlwg daw pechod i lawr,
Trôdd Iesu ei arfau yn ei erbyn e'nawr:
Pob trefn rhagluniaeth sy'n erbyn y ddraig,
Mae'r nefoedd a'r ddaear o ochr y wraig.
- 8 Diolchwn i'r Iesu gael gweled y dydd,
Y cododd goleuni i'n gollwng yn rhydd
O'r dwfn garchardy, i *Galfari* fry,
I wel'd y gogoniant yn *Seion* y fy.

H Y M N CXXXIX. *I Chweched Ran.*

- 1 **M**AE'n bryd i ni ganu, ni gawsom y faint,
Mae'r rhyfel yn cerdded o ochor y faint;
Mae'n Brenhin ni'n dyfod â'i gledes ar ei glun,
Fe fathrodd y gwinwryf bob grynyn ei hun.

- 2 Mae ddillad yn gochion, llychwinwyd â gwaed,
Fe gwmpodd gelynyon yn fyrdd dan ein traed ;
Fe rwygodd gwlad *Edom* (diolchwn i'n Duw,)
Ni safiff un gelyn yn *Edom* yn fyw.
- 3 Nid gallu angylion, na gallu un dyn,
Goncwerodd y gelyn, ond ei allu ef ei hun ;
Fe 'nillodd ogoniant, anrhydedd mor gref,
Mae canu am dano mewn daear a nef.
- 4 Fe ddarfu eu blinder a'u gofid i gyd,
F' anghosiwyd ymdrechu'n rhyfeloedd y byd ;
Fe basiodd eu gaia', newidiwyd yr hin,
Ynawr maent yn canu a charu bob un.
- 5 Ni chlywir dim ochain, gan angel na saint,
Ond pur orfoleddu (ond braf yw eu braint !)
Rhyfeddu'r *Messia*, *JEHOFAH* yn ddyn,
A chraffu eu llygaid ar IESU bob un.

H Y M N CXL.

CRIST pob peth mewn Profedigaeth.

- 1 **O** IESU'r Brenhin mwya' ei fraint,
Unig hyfrydwch yr holl saint ;
Holl obaith, nerth, a noddfa glyd
Dy ddefaid gwirion yn y byd.
- 2 O edrych rhwng y ser i lawr,
I eitha dyfnder mor oedd mawr,
Yno cai wel'd fy yspryd gwan,
Yn griddfan yn y dyfna man.
- 3 I nofio i fynu'n sawr fy mryd,
Uwchlaw y ffrwd a'r tonnau i gyd ;
Ymdrechu'n lân, ond ffaelu 'rwy',
Ac wrth ymdrechu'n soddi mwy.
- 4 'Rwi'n gweld mai nerth fy enaid gwan,
Yw bod yn llonydd yn y fan,
A gado'm IESU gario'n lân,
Y gwaith ddechreuodd yn y blaen.

- 5 Yn rhad rhaid it' roi'r cwbl im',
Ni feddai werth, na nerth, na grym ;
'Nol rhoddi, eilwaith trefou'm gras
'Mhob brwydr cyn y 'nillwi'r maes.
- 6 Myrddiynau maith a gonc'raist ti,
O elynion hyll ar *Galfari* :
'R wy'n pwyso ar dy allu mawr,
'Roi f' holl elynion innau 'lawr.

H Y M N CXLI.

*Yn yr ARGLWYDD (medd un) y mae i mi Gyf-
iawnder a Nerth.*

- 1 **F**Y unig gyfur tan y ne'
Fod Iesu 'n sefyll yn fy lle,
Cym'ryd fy meichiau bob yr un,
A'u rhoi hwy ar ei 'sgwyddau 'i hun.
- 2 Anfeidrol gryf ydyw dy fraich,
Dim pwys i ti, er maint fy maich ;
Gynt ar y groes dioddefaist lid,
A phwyfau holl bechodau'r byd.
- 3 Nid wyf ond gwan, O na'd fi 'lawr,
Dan bob rhyw drallod fach a mawr ;
Mi bwysaf arnat, tr'o ynof chwyth,
Digon wyt ti, a digon byth.
- 4 Nerthaist dy blant, (O faint dy ras!)
Er gwanned oe'nt i gario'r maes ;
Pa faint yn llai a fydd dy rym,
Trwy estyn braich 'roi cymmorth im' ?
- 5 Fy ngbaru wn'e'ft er maint fy mai,
A'm galw o blith annuwiol rai ;
B'le dof fi bellach am iachad,
A nerth i gonc'ro, ond at fy Nhad ?

H Y M N

H Y M N CXLII.

CRIST yn bob peth. Col. iii. 1.

- 1 **I**ESU yw'm Pfordd i'r niefol fyd,
Rhy wan yw'm dyledfawddau gyd;
'Nghyfiawnder eilwaith a fy ngrym,
Ti wyddost feddai o honyat ddim.
- 2 'Rwi'n dewis IESU a'i farwol glwy',
Yn Frawd a Phriod i mi mwy,
Ef yn Arweinydd; ef yn Ben,
I'm led o'r byd i'r nesoedd wen.
- 3 Wel dyma un, O d'wedwch b'le
Y ffeindir arall fel efe?
A beru'n ffyddlon im' o hyd
Ym mhob rhyw drallod yn y byd.
- 4 'Does genny' mwy ddim tan y no'
'Mddigryfu ynddo ond efe;
Neb a ddiddana f' enaid trwm,
Yn ei holl fforddau ond IESU CRIST.
- 5 Pwy wrendy fiddfan f' enaid gwah?
Pwy'm c'od o'm holl ofidiau i'r lan?
Pwy garia'm baich fel Brethin ne' i
Pwy'm gydymdeimla fel efe?
- 6 Wel, ynddo ymffroftia hollau mwy:
Fy holl elynion, d'wedwch pwy
O ch cewri cedyrn, mawr eu rhi',
All glwyfo mwy f' Anwlyd i?

H Y M N CXLIII. Yr AIL RAN.

- 1 **F**F gododd yn ei erbyn ef,
Y ddaear, uffern, do a'r nef;
Ond sefyll wnaeth ein Prynwr drud,
Dan eitha' llied y rhai'n i gyd.

2 Cyfyngder

- 2 Cyfyngder mwya'n Pryawr rhad,
Oedd colli gweled gwedd y Tad,
Pan lefodd ar ben Calvari,
"Eli, lama sabachthani."
- 3 O feiau mawr, beth all'fech mwy
Nâ rhoddi i Brenhin nesoedd glwyf?
Lladd'foc yr Oen; se drôdd y rhod,
Mae dydd eich dial chwyrn d'od.
- 4 O dewch, rhyfeddwch rin ei waed,
Ro'i torf o elynion tan eis traed;
Ei ddwyfol waed ddamsangodd griw,
A'i angau wnaeth fyrddiynau'n fyw.
- 5 Dirgelwch o anfeidrol ryw.
I'm Iesu farw, ac ynte'n Dduw;
Mae pleſer gan angylion nef,
Fyfytio ar ei angau ef.
- 6 Dyma Ne bydd fy nghrifon i,
O fewn i glwyfau Mhrynwr ou;
Y man na's tyrr eogrwydd trwy,
Y man na's mentraſatan mwy.

H Y M N CXLIV.

CRIST, Eiriolwr yn y Nef.

- 1 **W** RTH droff y ngoŵg yma lawr,
I gyrrau'r holl greadigaeth lawr,
Gwrthddrych ni wel fy enaid gwan,
Ond Iesu i bwyso arno'n rhan.
- 2 Dewifais ef, ac ef o hyd,
Dewifai mwy, tr'wi yn y byd;
Can gwynfyd ddaeth i'm henaidd llawd,
Gael Brenhin nesoedd i mi'n Frawd.
- 3 'Nghysuron oll oddi wrtho dardd,
Mae'n Dad, mae'n Frawd, yn Brïod bardd;
F' Arweinydd llariaidd tu a thrê,
F' Eiriolwr cyflawn yn y ne'.

- 4 Fe garai bellâch, tra fwy' byw,
'N fwy nâ'r creaduriaid o bob rhyw;
Er gwaetha' dae'r ac uffern drift,
F' Anwylyd i fydd Iesu Crist.
- 5 O pa'm yr wyt, fy enaid, clyw,
Am g'rwydro 'mhell oddi wrth fy Nw;
Ni che's fath blefer tan y ne',
Ac gefais yn ei gariad e'.
- 6 Melus, fel manna'r nesoedd fry,
Yw hyfryd heddi f' Anwylyd cu;
Mwynbad o'i gariad ef a'i ras,
Nâ'r diliau mel fy'n well ei flas.

H Y M N CXLV.

Chwennych ein diosg, 2 Cor. v. 4.

- 1 **F**Y enaid athrist, ArGLWYDD, sy
'Noch'neidio tu a'r nesoedd fry;
Lluddedig, ar lewygu mae,
Yn griddfan am gael ei ryddhau.
- 2 Yn cyd-hiraethu, f'ArGLWYDD cu,
A'r rhai sy tan yr allor fry;
Fy ngweddi i fel 'r eiddynt hwy
Sy'n d'wedyd, "Tyr'd, nac oeda mwy."
- 3 Beth, yw'r greadigaeth heboft ti,
Ond fel rhyw bydew tywyll du;
Na ffeindir cysur ynddi 'maes,
O ser y nef i'r ddacar las.
- 4 Am hyn 'rwy'n blino ar y byd,
Ac ar ei wrthddrychïau gwag i gyd,
A blino aros ynddo'n hwy,
Am nad wi'n cael o'th gwmpni'n fwy.
- 5 'Rwi'n llawen etto, 'r amfer mae
O awr i awr yn agoshau:
Yr amfer hynny, gwyn fy myd,
Caf 'mado â'm cystuddiau gyd.

H Y M N

H Y M N CXLVI.

Y Cristion yn teimlo ei lesgedd.

1 **D**UW gwel un gwan ymhlith y llu
 S'au hwynebau tu a'r nesoedd fry
 Am deithio 'mlaen i'r nesol fyd,
 Y llesga o honynt oll i gyd.

2 Y gwanna wyf, a rheitta ei ddwyn
 O'r defaid gwirion, ac o'r wyn;
 A diau yw, mi arofa 'n ol,
 Oni chwyd y Bugail fi'n ei gôl.

3 Nid allaf gerdded cam ymlaen,
 Trwy'm nerth fy hun, mi gwada'n lân;
 'Nghyfiawnder a fy rheswm ffol,
 Sy'n hyttrach yn fy nghadw 'n ol.

4 Ffaelu fel hyn yr wyf fi 'nawr,
 Fy arfau f' hun mi rhof i lawr,
 Mi dreiais wneud i'm hunan les
 Ganwaith, ac etto ronyn 'nes.

5 'Does enw foddia'm henaid trist,
 Ond enw hyfryd Iesu Gairt;
 Wel, dyma'r gwir, ni feddai'r un
 Rhyw ddinas noddfa ond ti dy hun.

H Y M N CXLVII.

Gwagedd y Byd.

1 **P**WY blefer dan y nen a gawn
 All rod-di-im fodlonrwydd llawn?
 Pan 'drychwi ar f' Anwylyd gwych,
 Pob peth sydd am y faela ei ddrych.

2 Rhyfedd mor wael yw'r pethau fy,
 Am ddenu'm seich o'r nesoedd fry;
 Ua gwen o eiddo'm Prynwr drud,
 Sydd gan mil mwy na'r rhai'n i gyd.

3 Paham

- 3 Pa ham myfyria'm henaid drud
Ar gibau'r moch, pleferau'r byd ?
A gado'r llo pasgedig rhad,
A'r gloŷw win yn nhŷ fy Nhad.
- 4 Ffarwel y ffordd fy'n y byd,
A'm hen drigfannau oll i gyd ;
Tu ag adre, rafter dw'r a thân,
Mae fwn fy mrodys o fy mlaen.
- 5 F' Anwylyd Issu aeth ymlaen,
'Nawr gyd â'r dorf fel tywod mân,
Yn gorphwys ar ddehenlaw Nhad,
Yn pledio'r iachawdwriaeth rad.

H Y M N CXLVIII.

Naf fel wŷh dnos Dnannoeth

- 1 O ARGLWYDD, d'wed i mi pa len,
Y gallai gario meichiau f' hun ?
Mawrion 'yat hwy, ond f' sy wan,
P'odd codai'r lleia' o'r rhain f' len ?
- 2 D' ysgwyddau di ddali beichiau mawr,
Arnynt mae'n hongian nef a llawr
Am hyn fy holl gyftuddiau i yn unŷ,
Gânt bwyso arnat ti dy hun.
- 3 Pa ham gofala'm henaid mwy ?
Na wna; mi 'drycha' fynu, pwy
Yw'r hwn fy 'nawr yn entrych ne'
Yn trefnu'r cwbl yn fy lle.
- 4 Mae'r holl greadigaeth yn eblaw,
Fe fyw ei threfnu yma a thraw,
I ddod i mae ei anfeidrol glod,
Mae pob rhyw trefn ag fy'n bod.
- 5 O nertha f' enaid gwan ei ffydd,
Roi ofal arnat ti bob dydd,
Heb flino ngbylek amferoedd draw,
Y rhai a bofio byth ni ddaw.

- 6 Taw, f' yspryd, paid a ch'rwydro'n hwy,
Oddi wrth yr hwn a'th gân yn fwy
Nâ'r holl wrthddrychiau gwael i gyd
S'am lanw'm meddwl yn y byd.

H Y M N CXLIX.

Y pennaf o Bechaduriaid.

- 1 **Y**R OEN a laddwyd ydyw rhan
A holl hyfrydwch f' enaid gwan:
Fy Mrawd a Mhriod fydd e mwy,
Ymhob cyfyngder elwi trwy.
- 2 A doed hi arnai fel y del,
M' ymfroftiaf ynddo byth heb get;
Fu neb o feibion *Adda* 'rioed
A rhwymau mwy i ganu ei glod.
- 3 Pwy o honoch chwi gerubiaid pur,
Seraphiaid ac angylion gwir,
A gafodd y fath fraint a mi,
Trwy angau'r IESU ar *Galfari*.
- 4 Wel, bernwch, chwithau seintiau gyd,
Sy'n teithio tu a'r nefol fyd:
Mi'r dua' oll; ond 'nyled yw,
Moliannu mwy ar f' anwyl Dduw.
- 5 O barna dithau ddaear faith,
Sy'n dal cenhedloedd o bob iaith,
Neb arnat' fu, neu arnat' sy
Mwy rhwym i ddiolch nâ myfi.

H Y M N CL.

Fy Anwyl yd fydd im' yn Ewysf myrr, Can. i. 13.

- 1 **T**R A gallwyf byth anadlu a byw,
Moliannu wnaif fy IESU gwiw;
O eitha'r nef i offern drifft,
Neb i mi erioed fel IESU GRIST.

L

2 Pan

- 2 Pan byddwi'n gorwedd tan fy maich,
Heb neb i'm helpu i'r lan â'i fraich,
Wel, dyma'r pryd f' Anwylyd mae
Yn arfer hoffi trugarhau.
- 3 Pryd hyn 'rwy'n caru Iesu'm Duw,
Uwchlaw'r creaduriaid o bob rhyw;
A'm calon fach oll trwyddi'n wir
Yn llosgi megis matwor pur.
- 4 Ni phrofais ddim o tan y ne',
Mor felus ag yw gariad e';
Mi wn, na ffeindir dim i maes
Trwy'r nesoedd fry bereiddiach blâs.
- 5 Geiriau i ddatguddio ofer yw
Beth yw melusdra hedd fy Nuw:
Pe dywedwn cyd fai ynnof chwyth,
Melusfach yw nag dwedwn byth.
- 6 Rhagori ar ddeng-mil mae ei wedd;
'Rwi'n llawn-fodloni ar ei hedd:
'Dwy'n 'mosyn plefer tan y ne'
Ond digon o'i gyfeillach e'.

H Y M N CLI.

Golwg Ffydd.

- 1 **T**RWY ffydd 'rwi'n gweld yn entrych nen
Fan hyfryd, ben fy siwrneu,
Y delyn aur, a'r goron fry,
Trwy dywyllddu gymmylau.
- 2 Mi wela draw dros fryniau pell,
Dragwyddol babell Iesu,
A'r hyfryd wlad, y wlad gaf fi
Ar fyrder i feddiannu.
- 3 A'i bryniau fel paradwys ardd,
Yn stodau hardd a hyfryd,
A'i fonydd-tawel, teg, diflwr,
Yn lliso o ddw'r y bywyd.

- 4 Pob rhan o honi, bryn a bro,
Sydd gyflawn o ddiddanwch;
Dim son am ryfel, bai, na phla;
Ond byth didra dawelwch.
- 5 Ei dinas hardd o rifial fy,
Neu wydr difrycheulyd;
Pob twr, a mur o berlau drud,
Mae oll i gyd yn hyfryd.

H Y M N CLII.

Golwg y Cristion arno ei hun.

- 1 **P**Echadur wyf, iê'r dua ei liw
O'r holl rai fydd tan nesoedd Duw;
A haeddai fod oddi wrth yr Oew,
Dan rym dy lid mewn eitha poeh.
- 2 'Rwi'n gwel'd fy mhechod fel y gwllith,
Angylion nef ni's rhifant fyth;
Ond hawfach maddeu i' ARGWLWYDD cun,
Nâ chenni faddeu im' fy hun.
- 3 'Rwy'n eon; addesaf arnat, NAF,
I gredu fi bechadur caf
Wel'd hyfryd wedd dy wynebpryd,
'Nol pechu'm heinioes bron i gyd.
- 4 Ganwaith gwnes addunedau cry,
I rodio'n agos attat ti;
Torrais y rhai'n, yr o'wn heb ble
Yn clwyfo'm HARGWLWYDD yn y ne'.
- 5 'Dig'lonnais addunedu'n hwy,
Ac etto addunedu 'rwy':
Mae f' addunedau'n dangos im'
Mai oneit wyf, ond eisiau grym.
- 6 Er mai'afian wyf, trwy'th enw di
O flaen y faingc mi ddof yn hy',
I geisio trysor nef yn rhad
Trwy glwyfau Mhriod gan fy Nhad.

H Y M N CLIII.

Teimlad y Cristion.

- 1 **F**Y mawl a'm holl ganiadau gyd
Gaiff, IESU, 'th gánmol tr'wi'n y byd ;
F' Anwylid wyt', dy hedd mor fawr,
Mil mwy nâ phlefer nef a llawr.
- 2 Fy mysfyrdodau i'n felus mae,
A'm holl ofalon yn lleihau,
Pan byddwi'n profi'th gariad drud,
Yn ennyn fy ferchiadau gyd.
- 3 Mae ngobaith gwan, ynghyd â'm ffydd,
Yn d' addewidion di bob dydd,
Yn rhoi melustia i fi fy hun,
Byth na fynega calon dyn.
- 4 Tra fyddwy yn dy freichiau'n rhydd,
'Does meddwl gwibiog gariad'r dydd,
Mae gallu gan dy gariad drud,
I gont'ro fy mhechodau gyd.
- 5 Pan d'wedost air, yn union cawn
Lawenydd anghraethadwy iawn ;
Dy lais a ddod fy enaid gwan,
A'th hedd a'm lleinw i bob rhan.
- 6 Pan byddo'n cuddio ei wyneb cu,
Mae'n gadael arwydd i myfi ;
O sewn fy mynwes tystion mae,
Ac felly'm cysur yn parhau.
- 7 O'i absennoldeb pan bwyf fi,
Yn achwyn ac yn wylo'n lli',
Ni chaf fi lefain felly'n hir,
Ca' fanna'r nef mewn apial dir.
- 8 Trwy heolydd Seion pan bwi'n myn'd,
Yn holi'r gwilwyr am fy Ffrynd ;
Rhyw blefer sy 'mhob man a lle,
Yn unig wrth ei enwi e'.

H Y M N CLIV.

Ar yr un Ystyr.

- 1 **M**AE arnai chwant, ti wyddost p'un,
Fy IESU da, fod yno'n un
O'r rhai sy'n gwel'd dy wyneb cu,
Uwchlaw'r ffurfafen rifal fry.
- 2 Fy mhlefer, er fy mod ymhell
Oddi wrthyt ti a'm cwmp'ni gwell,
Yw caru'th Berlon gwridog gwyn,
Fu farw ar Galfaria fryn.
- 3 Teganau'r byd 'n rhy fychan sy,
I hanner llanw'm henaidd cu ;
Mae 'nghalon fach yn oeri o hyd,
Ar y gwrthddrychiau sy'n y byd.
- 4 Golwg o bell, a'r gynta'gyd,
Yw'r orau ar deganau'r byd ;
Ond wrth eu teimlo gweled cawn
Eu gwraidd o wenwyn marw'n llawn.
- 5 'Does Ffrynd i'w gael, angel na dyn,
Neb, IESU, ond tydi dy hun,
All arwain f' enaid i'n ddifraw
Trwy ddyffryn cytgod angau draw.
- 6 Wel, tyr'd, f' Anwylyd, tyr'd i lawr,
Rho'th gwmp'ni yn yr anial mawr ;
Dwg heibio fi yn dy synwes glud
I'r tanllyd seirph fy yma gyd.

H Y M N CLV.

Adnabod yr IESU.

- 1 **D**WI'n 'nabod dim tu yma i'r bedd
Ond IESU yn ei ras a'i hedd ;
Ni cheifia i 'nabod, tra fwi 'mhlith
Angylion Duw, ond IESU byth.

2. 'Dwi'n profi mod i 'nawr ynglyn
Wrth ddaear, dw'r, na dâ, na dyn;
Rhyw olwg oer iawn a diflas,
S' ar bob peth tan yr awyr lîs.

3. 'Does mel na gwin i'm henaïd gwan
Yn y greadigaeth mewn na man;
Mi ddarfum ymâ, af-ymhell
I 'mofyn am 'tiffeddiaeth gwell.

4. Y perl y ge'r, 'rwi wrtho ynglyn;
Ei fath ni fedd y nef ei hun;
O rhyfedd gwrthddrych nesoedd fry
Mewn rhwym priodas â myfi?

5. Ei ganmol bellach wnai o hyd,
Heb dewi mwy, 'rwi yn y byd;
Dechreuais gân a bety'n hwy
Nag y ceir diwedd arni mwy.

H Y M N CLVI.

Rhosyn Saron, Can. ii. 1.

P'ODD gallai'th ganmol, Iesu cu,
Am i ti'm dwyn o'r pydew du,
A rhoddi 'nhraed yn awr yn rhydd,
Ac oedd yn rhwym er's llawer dydd.

2. Fel rhosyn per, neu lili'r maes
Ymblith y drain a'r mieri cas,
Felly mae tegwch d' wynebpryd
Ymhlich holl feibion *Adda* gyd.

3. Llyth'rennau d' enw, Iesu cu,
Fel diliau mel i'm henaïd sy;
A'th wisgoedd yn aroglî 'n wir,
Yn beraidd iawn o'r manna pur.

4. 'Does bellach dim all sugno mryd
A welais etto yn y byd;
Wel dyma'r perl mi cara' beb gel,
I dragwyddoldeb, doed a ddel.

- 5^a A phlefer f' enaid bach yn awr
Yw caru fy Eiriolwr mawr;
Ni feddai mwy mewn dae'r na ne'
Un peth wy'n garu fel efe.

HYMN CLVII.

Hiraethu am ymddattod.

- 1^a **O** Hyfryd fan, y ddinas ber,
Bar'towyd i'r saint uwchlaw y ser!
Mae ei henw hi'n doddi chwant a blys
Ar f' enaid bach fynd yno ar frys:
- 2^a Mae tragwyddoldeb ym mhob man,
Yn ennyn fel yn f' enaid gwan
Mae'r gair ei hunan lawer pryd
Yn twymo fy serchiadau gyd.
- 3^a Och fi, na chawn i glywed llef
Archangel mawr o ganol nef;
A gweld yn dod fy Mhrynwr drud,
I farnu meibion Adda gyd.
- 4^a Codwn fy mben, llefwn yn glau,
Mae ngwaredigaeth yn nesau,
A'm iechydwriaeth werthfawr rad,
Yn gwawrio draw o dŷ fy Nhad.
- 5^a Cofia dy saint, O Iesu cu,
Sy'n teithio ar y ddaear ddu;
A bryſia'n ebrwydd dd'od i lawr
Roi'n traed yn rhydd o'r cystudd mawr.
- 6^a Mae'r hiraeth hyn, ti wyddost p'un,
O fewn fy nghalon fach ynglyn;
A'm mynych lef tu a'r nesoedd wen
Yw, "Tyr'd, f' Anwylyd, tyr'd. AMEN"

HYMN

H Y M N CLVIII.

Hiraeth am Fwynhad o Dduw.

- 1 **C**Ystuddiau mawrion o bob rhyw,
Sy o fewn y byd 'rwi'nawr yn byw ;
Pan darffo un, daw'r llall yn glau,
Ac felly 'nghystudd i'n parhau.
- 2 Ond mwy nâ'm holl gystuddiau o'r bron,
Yw colli llewyrch d' wyneb llon ;
Dy absennoldeb, Iesu cu,
'Nrhyw ddirfawr boen i'm henaid fy.
- 3 Gronyn o'th hedd â'th gariad drud
A ettyb fy nghystuddiau gyd ;
Ond rhyfedd iawn y rhinwedd fy
Mewn lleied gradd o'r nesoedd fry.
- 4 Nertlia fi â'th hedd, portha fi â'th ras,
Nes myn'd yn lân o'r byd i mae's ;
Bodloni wnaf, O ARLWYDD glân,
I'm holl gystuddiau sawr a mân.
- 5 Nid ofnai'r gelyn gwycha ei wedd,
Nid ofnai angau, ni ofnai'r bedd,
Nid ofnai ddim ag fy'n y byd,
Ond cael bod yn dy gôl o hyd.

H Y M N CLIX.

Dioddefaint C R I S T.

- 1 **R**Hyfedda hyd a lled, fy enaid trist,
Uwchder a dyfnder maith marwolaeth C R I S T ;
Pan cym'rodd agwedd gwas, a phechod cas ei blant,
Trwy farw yn ddigwyn, i'w dwyn i bant.
- 2 Fe gymmerth arno'n cnawd, (O ein Brawd ni !)
Fe safai ar ben y bryn, gwnai yn erbyn llu,
Gan fathru dan ein traed, trwy ei briod waed ei hun
Ellyllon, ar fyr dro, heb ado'r un.

3 F'aeth

- 3 F'aeth tan y gyfraith faith, hedd ddaeth i ni,
Mwy t'raned *Seinai* gaeth, beth waeth genni?
Mae'r llwybr idd i'w gôl, yn rhydd i'r nefol had,
Ni feder satan ferth ddwyn werth ei waed.
- 4 Fe dalai lawr ar led, ein dyled ni,
Trwy ddiodde anghen ar ben *Calfari*:
A hyn o'i 'wyllys rydd, can's gwelai ddydd yn dod,
Cai 'lynion cry' a gwan lawr tan ei droed.
- 5 'Nol rhoddi'n HARGLWYDD hael yn wael ei wedd,
(Rhyfeddod mwya 'rioed) yngwaelod bedd;
Ond ar y trydydd dydd yn rhydd yr aeth ef;
Palmentodd lwybr gwych i entrych ne'.
- 6 'Nol gorphen ar ei waith i'r nef 'raeth ef,
Lle mae e' yr awr hon yn gwrando'n llef;
Yn eiriol drosom draw, ar fyrr fe ddaw'n rhyddhau;
Mae'r amser ddydd a nos yn agoshau.

H Y M N CLX.

CRIST Drws y Nefoedd.

- 1 **W**RTH d' ystlys di, O ARGWLWYDD cu,
Mae holl allweddau'r nefoedd fry,
'Chair porth agored yno i'r un,
Ond i'th gariadau di dy hun.
- 2 'Rw'innau'n teithio i'r bythol fyd,
Ni's gwn, na'r nefa wyf i gyd,
I bledio'n wyneb angau du,
Ni feddai enw ond tydi.
- 3 O agor byrth y ddinas bur,
Na ad si guro yno yn hir;
A derbyn finnau mewn ymhlith
Y myrdd gaiff fod yn ddedwydd byth.
- 4 Beth bynna'm swydd o fewn y no';
Pwy bynna' radd; p'le bynna'm lle;
Yr holl hapusrwydd geisfa fry
Cael cadw ngolwg arnat ti.

5 Rwi

5 'Rwi'n rhoi fy enaid yn dy law,
Cofia fi yma, felly draw :
Rho i mi fôr o'th nefol hedd,
Tu yma a thu draw i'r bedd.

H Y M N CLXI.

DUW Tarian y Cristion.

1 **P**AN byddwi 'nghanol rhyfel poeth,
Mae f' ARGLWYDD doeth yn union
Yn troi pob arf a faeth digoll
Yn erbyn f' holl elynion.

2 Ni's gwn pa fodd, fy serch f'ai tyn,
Wrth edrych yn ei wyneb ;
Yn union sugno f' enaid wna
I babell tragwyddoldeb.

3 Y ddacwr gron ynghyd a'i dâ
Sydd wagedd a ffolineb ;
Mi gara mwy drysorau bra',
Sy 'nghadw'n nhragwyddoldeb.

H Y M N CLXII.

Gogoniant yr Arghwydd IESU yn y Nefoedd.

MAE 'r lle sancteiddiolaf yn rhydd,
Fe rwygodd f' Anwyl y llen,
'Fe yw haul y cyfiawnder y fy,
Yn goleuo'r holl nefoedd uwchben :
Mae yno dyrfa anfeidrol o faint,
Ac etto ni wela mo'r un
'Mhlich 'ngylion, seraphiaid a faint,
Neb fel fy Anwyl yd ei hun.

2 Mae'n eistedd ynghanol y llu
S'au rhifedi fel glaswellt y maes,
Yn helaeth yn rhoddi i bob un,
Gogoniant, a harddwch, a gras.

Fel haul yn yr wybren a fai
Yn tywynnu ar fyrddiwn o ser,
A'i gwres, a'i goleuni ddim llai;
Fel hyn mae gogoniant ein Ner.

3 Tu ag atto mae wyneb ei saint,
Ma' oddiamgylch yn rhes ar ol rhes,
Cwmpeini aneirif o faint,
Rhai 'mhellach oddi wrtho, rhai nes.
Disgleirdeb ein HARGLWYDD â 'mhellach,
Mil pellach nâ'r haul yn ei rhod;
Fwynhau e mae'r pellaf yn well
Nag allwyd amgyffred erioed.

4 'Does angel, na seraph, na saint,
Byth yno'n disgleirio hono ei hun;
Pe ciliai f' Anwylyd i bant,
Fe dywyllai, fe dduai pob un :
'Fe yw Afon y bywyd fy fry,
'Fe yw'r Manna cuddiedig a drud,
Efe yw hyfrydwch y llu,
Ie'm IESU yw'r nefoedd i gyd.

HYMN CLXIII. *Yr Ail RAN.*

1 **Y** Goleuni sy'n ninas ein Duw,
Sy tu hwnt i amgyffred un dyn :
'Does neb all ei weled a byw,
Ond y dorf ogoneddus ei hun :
'Dyw grisial yngolwg yr haul,
Neu wydr fai lawer mwy fur,
I lewyrch y nefoedd ddim ail,
Fy IESU yw'r ffynnon yn wir.

2 Mae yno dri Pherfon yn bod,
Ac etto un sylwedd ond un,
Gogyfuwch mewn gallu a chlod,
I wared plant *Adda'n* gyttun ;
Yn hyn rhyw ddyfnderoedd y fy
Rhy fawrion i chwilio hwy 'mlaen,
Yn drech nâ hwynthwythau fy fry,
I gwybod hwy allan yn lân,

- 3 'Does mesur amseroedd byth fry,
Dim oriau cyffelyb i'r byd;
Myn'd heibio rhyw oesoedd y fy,
Wrth ganu i'r Drindod ynghyd.
'R holl nesoedd, wrth weled ei ras,
Sy'n synnu, yn canu'n fwy hy',
Ganiadau newyddion eu blas;
Wel, dyma'r digryfwch fydd fry!

H Y M N CLXIV. *r Drydedd RAN.*

- 1 **A** Ngylion, Seraphiaid, a faint,
Wrth ganu'n soniarus ynghyd,
Eu hadfain fydd cyfuwch ei faint,
Mae'n crynu'r holl nesoedd i gyd:
Neb yno yn glatar ei gân,
Neb yno'n addoli mewn rhith,
A'u c'lonnau sy'n llosgi fel tân,
A gwynfyd a tai yn eu plith!
- 2 Caniadau newyddion sy fry;
Tebygwn o glywed eu llef:
Fy enaid blinedig i fy
Am ddysgu cerddoriaeth y nef.
'R anrhydedd, a'r gallu, a'r clod,
A'r parch, a'r gogoniant, a'r bri,
Yr awr hon fel ag y bu 'rioed,
I'n HARGLWYDD yn un ac yn dri!
- 3 Pan gofiont eu dyddiau yn y byd,
A'r amryw demhestloedd o'r blaen,
Fe'nynna eu hysprydoedd hwy 'gyd,
Yn fflammau angerddol o dân;
Gwel'd eu Iesu, er cymmaint eu bai,
Eu codi o bydew mor ddu,
P'odd gall eu calonnau hwy lai
Nâ seinio *Jerusalem* fry.
- 4 Pan gofiont drachefn y dydd,
Y galwyd hwy o'r tywyllwch i maes,

Daclowyd

Dacclowyd eu gefynnau hwy'n rhydd,
 A'r carchar yn feinio, Rhad' ras!
 Pwy allai i beidio rhoi clod,
 Tan olwg o rydd did mor fawr?
 Wel, dyma'r canladau sy'n bod;
 Gogoniant trwy'r nefoedd a'r llawr!

HYMN CLXV. *Y Bedwaredd RAN.*

1 **W**RTH gofio dichellion y ddraig,
 A'i maglau mor amal a'r dail,
 Eu tannu yn erbyn y wraig,
 A'u torri gan *Ada* yn ail:
 A'i weled e'nawr yn y ne',
 A'r bradwr hen obry'n y llyn,
 Hwylant nes dawnio'r holl le;
 B'le arall mae canu fel hyn?

2 Wrth gofio drachefn am hyn,
 Ei glwyfau, a'chwer' der ei loes,
 A'i guro i *Gallari* fryn,
 Ei eiriau diwedda' ar y groes;
 Y ddaear, ac uffern, a'r bedd,
 Ac angau, a'r gyfraith ynghyd,
 I gwmpo gan archolli ei gledd;
 Bra' yw'r canu sy i lachawdwr y byd.

3 Os ydyw rhai feintiau'n rhoi tro,
 I wared i'r bydoedd is nen,
 'Does byth myn'd p'u golwg a'u co'
 Ogoniant eu *Harold* uwchben;
 Mae ef yn bresennol bob awr,
 'Ddynt yma fel canol y ne';
 Hwylant mewn nefoedd a llawr
 Mae'm Iesu yn llaw pob lle.

HYMN CLXVI. *Y Bummed RAN.*

1 **R**HAI yma canlynodd efe
 Trwy'r ffawau, a'r flammiau'n ddigryn,

M

Rhafn

Rhai'n-gynt a nofiant i'r ne'
 Mewn 'fonydd o'u twym waed eu hun;
 Yn awr yn cael myned ymlaen.
 Yn eon at ofsedd yr Ion,
 A chanu bob amser y maen'
 Ganiadau newyddion yr OEN.

2 Ddaw fyched, na newyn, na phoen,
 Na gofid, na galar, na chlwy',
 Nac anwyd yn nheul yr Ion,
 Na gwres idd eu blino byth mwy,
 Mae yno adenydd fy Ion,
 Yn tannu fel nesoedd ar led,
 Yn cuddio priodasferch yr OEN,
 O f' enaid, i fynu ched'!

3 'Rwi'n teimlo arnai hiraeth a chwang
 Wel'd mysgu f' holl demi o'i lle,
 A hedeg yn union i bant,
 Fel 'deryn i ganol y ne';
 A neidio mewn yno i blith
 Y dyrfa s' â'u gwisgoedd yn wyn,
 A chanu i'm HAROLWYDD i byth,
 Fu farw ar *Galfari* fryn.

H Y M N CLXVII.

Yr wyf yn dyfod ar frys.

1 YR amser bellach, O na bai
 I'n HAROLWYDD ninnau ddyfod,
 O'r nesoedd wen 'mhlich sanctaidd lu;
 Caf finneu ei gyfarfod,

2 Pan dêl, daw'n ogoneddus iawn,
 Yn gyflawn o ddisgleirdeb;
 Tyr allan ei oleuni'n rhydd,
 Oedd gudd er tragwyddoldeb.

3 'Dyw'r haul yn y ffurfafen serth,
 Yngrym ei nerth yn tywynnu,
 I harddwch ein Hanwylid ni
 Un gronyn i gymmaru.

4 Angylion

- 4 Angylion pur, rhif gwellt y maes,
Yn rhes o gwmpas Iesu,
A'u t'lynau aur, a'u gwisgoedd gwyn,
Yn beraidd yn ei fofi.
- 5 'Postolion, patriarchiaid fry,
Angylion dirifedi,
Mwrddiwnau o saint o'i gylch yn dro',
Mewn gwisgoedd o oleuni.
- 6 Pan gynta' codô'r seintiau eu pen,
A gwel'd y nen yn gôleuo,
Chwarddant, a neidiant ar bob cam,
'Nhiraethu am fyn'd atto.
- 7 Pwy saint drifâ? nid ofna'r un
I gwrdd â'i Frenhin Iesu;
Hedd yn ei wyneb ef, nid llid:
O gwyn ei fyd sy'n credu!

H Y M N CLXVIII. *Yr Ail R A N.*

- 1 **F**E wridia'r awyr fry uwchben,
Cyn delo'r Capten Iesu;
Rhyw arwydd mawr o'r dwyrain draw
Ry gwys y daw i farnu.
- 2 Disgleiria wynebpryd pob sant,
Pan gynta gwelant Iesu.
Ond rhyfedd hyn! fe fydd pob un
Wrth wel'd ei hun yn synnu.
- 3 Corph hardd a gawn, corph fel ese,
All yn y ne' breswyllo?
Ac all o'r ddae'r (ni's gwn pa fodd)
I entrych netoedd neidio.
- 4 Wel, dyna'r pryd y cenir clod,
Na chlywd erioed ei gymmar;
ngylion a seraphiaid pur,
A'r seintiau yn un eu llafar.

- 5 Caniadau'r saint fydd gwaeddi, 'Nrbaad,
lathawd ni ngwaed yr Iesu :
 Seraphiaid ettyb hwy fel hyn,
 'Rym ninnau yn rhyfeddu.

H Y M N CLXIX. *'Drydedd R. A. N.*

- 1 **P** A N gwelont obry fwg y byd-
 Yn codi byd y nesoedd,
 Y dorf a gân (O hyfryd foes!)
 Ganiadau yn oes nesoedd.
- 2 Canant, wrth feddwl nad rhaid byth,
 Fyn'd etto i blith gelynyon ;
 Ond treulio sabboth yn y ne',
 'N ei gwmp'ni e' yn gyson.
- 3 Wrth feddwl cânt hwy weled gwedd,
 Ac yfed hedd yr Iesu,
 I dragwyddoldeb yn ddidrai,
 Pwy allai lai nâ i garu ?
- 4 Ni 'mddongys haul, na lloer, na ser,
 Ddim oll yr amser delo,
 Fel llewysach canmwyll ganol dydd
 Eu goleu fydd yn eill'o.
- 5 Angel ry dro ynghylch y byd
 I'n galw gyd i godi.
 Fe wrendy'r meirw ar y wys,
 Hwy ddont ar frys i fynu.
- 6 'Does angel, seraph, nac un saint,
 Er cymmaint eu doethineb,
 Mewn geiriau eglur i ni wna
 Ddedwyddwch tragwyddoldeb.

H Y M N CLXX.

Hymn i Gymmanfa o Weinidogion.

- 1 **R** Y M yn dy ersyn, ARGLWYDD mawr ;
 Deigyn o entrych nef i lawr,

'Rhyd

'Rhyd ysgol-faith *Jehofa'n'n* ddyn,
'Roi bendith *Jacob* i bob un.

- 2° Fel wyn yn wirion gwna ni gyd
Ymhllith y bleiddiaid sy'n y byd;
Ac fel y seirph yn gyfrwys-gall
I wel'd a dadrys rhwydau'r fall.
- 3 Gwel ni yn myn'd i maes i blith
Gelynyon cryfion rif y gwllith;
O rho addewid i ni gyd
Y byddi o'n plaid hyd ddiwedd byd.
- 4 D'roftynged sâtan fawr ei nerth,
Fel mellten glau o'r nefoedd serth,
I lawr o'n blaen trwy d' allu cry',
Fel cofiom byth am danat ti.
- 5 Gad i ni dd'od i'r mynydd fry,
I'r cwmwl goleu attat fi,
Fel y disgleirio'n hwynebpryd,
Nes synnu *Israel* oll i gyd.
- 6 Rho'r cleddyf disglair yn ein llaw,
A nerth i'w chwarae yma a thraw,
A rhoddi i'n gelynyon glwy',
Fel ac na's safogelynyon mwy.

H Y M N CLXXI. *Yr Ail RAN.*

- 1 **Y** M mylchau'r creigydd bydd o'n rhan,
I ddringo ar ein gliniau i'r lan,
A'n saethau gloywion ar ein clun,
Nes maeddu *Midian* bob yr un.
- 2 O deffro ni ar dorriad gwawr,
I gyhoeddi'r ffoadigaeth fawr;
I maes o'r tân sy'n dod yn llŷ
I lawr am ben ein dinas ni.
- 3 Gwna ni fel halen â dy ras,
Yn wyn, yn beraidd iawn ei flas;
Yn foddion yn dy law o hyd,
I dynnu'r adflas s' ar y byd.

- 4 N'ad ni amcanu, n'ad ni wneud,
Na cheifio meddwl dim, na dweud,
Nac yn ddirgelaidd, nac ar g'oedd,
Yn unig ond fo wrth dy fodd.
- 5 Gwna fod d'ogoniant pur dilyth,
Yn nôd a diben i ni byth;
Dy fy - yd hardd, a'th eiriau gwir'
Yn wastad i ni'n rheol bur.

H Y M N CLXXII. *Y Drydedd R A N.*

- 1 **O** Depa'n ferch oddi yma gyd;
Fel gwir ddieithriaid yn y byd;
O fan i fan i deithio'n hy'
Bob pryd ar ol d'orch'mynion di.
- 2 Doed gogledd, de', a'r dwyrain bell
I glywed y newyddion gwell;
Aed fwn d'efengyl, Iesu mae;
Yn gylch o ddautu'r ddaear lân.
- 3 Mynydd'r *Olewydd* hyllt yn frau,
Ac yn ei ganol rhan e'n ddau;
Gwna ddyffryn mawr, fel delo'mla'n
Y C'nhedloedd i *Gaerfalem* lân.
- 4 O doed i ben, hwnnw yw'r dydd
Nid goleu ac nid tywyll fydd;
Nid dydd, nid nos, a Dow a'i gwyr,
Pan tardd goleuni yn-yr hwyr.

H Y M N CLXXIII.

Fy Anwyl yd fydd iwyn a gwridog.

- 1 **O** Na chawn eiriau bra' o'n bron
I ganmol grallon Iesu!
'Chair ar y ddaer, neu 'fewn i'r ne'
Neb iddo fe i gymmaru.

- 2^a Pe bai doethineb seintiau fry,
A'r 'ngylion dirifedi,
Pell raddau'n brin 'ynt oll yn un,
Döethineb ei hun yw'r Iesu.
- 3^a Mwy ei nerth nâ'r lluoedd fry i gyd ;
Mae'n cadw'r byd rhag cwympo :
Mae'n Dduw, ar ei allu nid oes feth,
Fe wnaiff y peth a-fynno.
- 4^a Y nefoedd wen, a'r ddaear wael,
Sy oddi wrtho'n cael disgleirdeb,
Yn ei oleuni ef llewyrchu wna,
Y seintiau i dragwyddoldeb.
- 5^a Fel afonfaith ry ei dw'r i ma's,
Tros wyneb gwyrddlas ddolau ;
Mae IESU a chyfoeth mawr ei ras,
Yn foddin hatgas feiau.
- 6^a Pan gwelo'r *Indiaid* draw ei wedd,
A phrofi ei hedd a'i gariad,
Dont yn fintipedd atto'n hy',
Efe fydd eu dymuniad.
- 7^a Pwy na ddoi wel'd o'eitha' byd,
Ei degwch pryd a'i swynder ?
Pe myrddiwn ddoi, hwy ddwedent hyu,
" Ni's dwedpwyd i ni'r hanner."

H Y M N C L X X I V . Yr Ail R A N .

- 1^a **H** A R D D yn ei Dduwdod yw efe,
Mae'n llanw ne' a daear :
Hardd yn ei ddyndod, n'fu mewn Oes,
Neu 'nawr nid oes o'i gymmar.

- 2^a Hardd yn ei ddoniau o anéirif ryw,
A'i swyddau yw f' Anwylyd ;
O *Galfar* i *Gethseman* ardd
Mae e' oll yn hardd a hyfryd.

3^a Myrdd-

- 3 Myrddiynau a lofgwyd (braf eu rhan!)
Yn ulw gan elynion :
Myrddiynau mwy ddioddef'fai ar g'oedd,
Gan harddedd oedd ei Berfon.
- 4 Ni welwn degwch yn ein Duw,
Dan boenau o'r rhyw eitha' ;
Yn ddeg ei bryd pan crymmai ei ben,
Wrth farw ar ben *Calvaria*.

H Y M N CLXXV. Y Drydedd R A N.

- 1 **P** E R L India bell, aur o Benu,
Gwell tryfor yw ei gariad,
Y rhai dihangol yma a fry,
Efe yw eu dymuniad.
- 2 Gorllewin bell ddaw ar ei ol,
I'w ganmol a'i ryfeddu,
Ym mrig yr hwyr am brofi blas
Y gwin fy'n nheyrnas Iesu.
- 3 Morwynion faith a'u bara a'u dw'r,
Ddaw at y gwr o Iudd',
I welod gwedd ei wyneb gwyn,
A 'malfyd yn ei odre'.
- 4 Y lluoedd fry iddo o'r un fryd;
Sy'n canu 'gyd yn gyngan :
Calonnau pawb o'fewn y ne
Sy arno fe ei hunan.
- 5 Ni welai neb mewn lle na man,
Y fiffed ran yn haeddu ;
O'r ddaear fawr i'r nesoedd fry,
I'm Hwacwyrdd i gymmarn.

H Y M N CLXXVI.

Hymnau Sacramentaidd.

1 **W** E L, dyma wledd, gwledd ein Duw Ion,
O basgedigion breifion,
A gwin puredig yn ddidrai
I lawenhâu y cleifion.

2 Ond gwledd yw hon gyfoethog hael?
'Does diwedd gael mohoni:
O pwy n'anturia mlaen yn rhwydd,
I wledd yr **ARGLWYDD IESU**.

3 Yfwn yn eon is y nen,
Ffrwyth y winwydden heddy':
Ar fyrder ni gawn brofi ei blas
O fewn i **deyrnas IESU**.

4 Bwyttewch yn helaeth yn ei dŷ,
Mae ef i ni yn perthyn;
Yfwch i dre', p'am byddech fych?
Cyfeillion fych i'r **Brenhin**.

5 Os claf, os gwan, os clawd o' hedd,
O dewch i'r wledd yn fuan;
Dewch â'ch achwynion o bob rhyw,
Fe'u hettu b Duw ei hunan.

H Y M N CLXXVII. *Yr Ail RAN.*

1 **Y** M A dewch wel'd eich **ARGLWYDD mawr**,
Yn rhoddi lawr yn hollol
Ei hun i angau, angau'r groes,
Yn ddiddig tros ei bobol.

2 Yma cawn wel'd ein **ARGLWYDD cun**,
Neb wrth ei glyn; fe hunan
Yn chwyfu'r gwaed (b'le bu'r fath ras?)
Ynghanol maes *Gethsemani*.

3 Cawn

- 3 Cawn fwytta ei gnawd (wel, dyna rad !)
 Ac yfed gwaed yr IESU :
 P'odd gall ein c'lonnau ni bob rhai
 'N dragwydd lai nâ'i garu ?
- 4 Mi gofia eiriau'm HARGLWYDD hael,
 'Prydnhawn cyn cael ei hoelio :
 I fwytta ei swpper minnau ddof
 Ymlaen er cof am dano.

HYMN CLXXVIII. *Esa. ix. 6.*

- 1 **B**ACHGEN a aned ; Mab ro'wd in' ;
 Ei enw fy'n rhyfeddol :
 Ar ei ysgwydd ef llywodraeth ga'd,
 Duw cadarn, Tad tragwyddol.
- 2 Chwilio ei Berson hardd a'i waith ;
 Sy'n orchwyl maith anfeidrol ;
 A gelwir yma, ac yn y ne
 Ei enw e'n Rhyfeddol.
- 3 Dehonglwch hyn, ddyfgedig rai ;
 Rhyfeddu mae'r Cenhedloedd
 P'odd gall'fai *Mair* ei gynnwys ef
 Na chynnwys nef y nefodd.
- 4 Duw mawr, Creawdwr dw'r a thir,
 I gael ei wir genhedlu
 Gan forwyn wnaethpwyd ganddo ei hun,
 Fy enaid fy'n rhyfeddu !
- 5 Mae holl ddoethineb Duw ynghyd
 Yn cwrddid yn ei Berson :
 Nid rhyfedd bod myrddiwnau'r nef
 Yn ei foli ef yn gyson.
- 6 'Roedd doniau ein Duw i gyd fel môr
 Dŷgyfor, heb eu rhifo ;
 Gynt oll ynghudd, ond yr awr hyn
 Trwy'r Iesu yn disgleirio.

HYMN

H Y M N CLXXIX. *Yr Ail RAN.*

1 **M**A E'r Tad a'r Ysryd ynddo'n un ;
(Ond rhyfedd rin ei boenau)
Duw ar y nef ac uffern goll,
Y byd a'i holl wrthddrychiau.

2 Rhyfeddol yn ei ras a'i air,
A'i Ysryd cair yr Iesu ;
A'i ordinhadau pur difai
Yn wastad mae i ryfeddu.

3 Cuddiwyd e'n hir (pa ham fath rodd ?)
Rai miloedd o flynyddau :
Rhyfeddol p'am cyhoeddwyd ef,
Trwy'r ddae'r a'r nef i ninnau ?

4 Mi wela ddyn ynghrog ar bren,
Yn crymmu ei ben i wared ;
Fy Nuw yw ef ; caned y byd
Ganiadau o gydgynganedd.

5 Philosophyddion y dwyren,
Ganlynai'r seren heini,
A'u thus, a'u myrr, aur melyn pur,
Yn ddifyr i addoli.

6 Er maint eu dysg, 'chlywsant erioed
Fath beth i fod a hynny,
Baban mewn prefeb, gwael y lle,
Yn dal y ae' i fynu.

H Y M N CLXXX. *Y Drydedd RAN.*

1 **P**'ODD aeth ein Duw, yr haulwen ddeg,
Yn ol hyd ddeg o raddau
I agwedd gwas (O gariad bra'!)
Cynefin â doluriau ?

- 2 Yr Hen Ddihenydd yn ddyn gwan,
Mewn prefeb tan ei rwydau :
Y gair tragwyddol ar lin Mair,
Heb fedru gair o'i enau.
- 3 Pe y meddylw'n filiwn faith
O oesoedd ac aeth heibio,
Pryd hynny cawn ei weled ei
O fewn y ne'n disgleirio.
- 4 Er creu'r nesoedd 'faith o ddim,
Trwy allu a grym ei sawredd,
A chadw rhai'n rhag mynd ar feth,
'Dyw hyn yn beth mor rhyfedd.
- 5 Er d'od a'r meirw bob yr un,
A'u cyrph eu hun i fynu,
Yn hyn 'dyw gallu'r nesoedd fry
Ddim cymmaint i ryfeddu.
- 6 'Dyw gwaith y ddaear neu'r nesoedd fry,
Er bod hwy'n ddrifedi,
I'r pethau yn Mherfow Iesu fy,
Un gronyn i gymmarn.

H Y M N CLXXXI.

Marwolaeth, Adgyfodiad, ac Esgyniad CRIST.

- 1 **R** Haul guddiodd ei wyneb, pan grymmodd ei ben,
Agorodd y heddwch, se ddaodd y nen;
Fe ofnodd y ddaear, hi grynodd yn wir,
Wrth wel'd ei Chreawdwr tan hoelio'n ddâr.
- 2 Fe gododd y meirw, se rwygwyd y llen,
Yn dangos bod heddwech trwy'r nesoedd uwchben ;
Ddw guddiodd ei wyneb, ond chwerw y lloes ;
A'r Mab yn diodde' ei hoelio ar y groes.
- 3 Fel *Joseph* i garchar, neu *Jonab* i'r môr,
Y rhoddwyd Eristedd y nesoedd a'i 'stor
I wared i'r ddaear ; ond Ddw oedd efe ;
Fe gododd i fynu i ganol y ne'.

H Y M N

H Y M N CLXXXII. Yr Ail R A N.

- 1 **D**Oedd neb yn y nesoedd, na neb ar y llawr,
All'far ofyn dim dyled i'n HARGLWYDD yn
Pan dalodd y cwbl, pan groeswyd y fwm, [awr.
P'odd gall'fai ei ofynwyr ei gadw e' nghlwm ?
- 2 Fe grynodd y ceidwaid, cwmpasant i lawr,
P'odd gall'fent hwy edrych disgleirdeb mor fawr ?
Y weithred oedd ynfyd roi dyn ag fydd wan,
I rwystro Creawdwr y ddaear i'r lan.
- 3 Wel, faint, gorfoleddwch; fe gafodd y dydd;
Fe rwymwyd ei ddyndod, ei Dduwdod oedd rydd.
Mae faint ef yn dystion (gwirionedd mawr yw)
I'n HARGLWYDD adg'odi o farw i fyw.
- 4 Ond rhyfedd orfoledd pan 'sgynnodd yr OEN,
I ganol y nesoedd o'i lasur a'i boen;
Wnai faint na cherubiaid na'r thronau bob rhai
Ond synnu a charu, a gwir lawenhau.
- 5 Fe ganodd hen seintiau ddiangodd o'r byd,
Yn disgwyl cael gweled eu HARGLWYDD o hyd,
Ynghyd â'r seraphiaid, a'r 'ngylion fath glod,
Mewn newydd ganiadau na chlywyd erioed.
- 6 Cawn ninnau adg'odi ar dorriad y dydd,
Lladd ceidwad y carchar, a'n gollwng yn rhydd,
A'n cym'ryd i fynu o'r ddaear i'r ne'
Yngolwg angylion, fel ag y ca's e'.

H Y M N CLXXXIII.

Gweddi am Heddwch DUW.

- 1 **B**ETH ydwyf i? 'doedd genn'i ond ffon,
Yn myn'd tros yr Iorddonen hon
Yr awr hon mae fy enaid gwan,
Yn cleimio i' HARGLWYDD i mi'n rhan.

- 2 Pan 'drychwi 'mewn, ni feddai ddim,
Ti yw fy heddwch i a ngrym ;
Ac arnat ti 'rwi'n rhoi fy mryd,
I lanw nghalon oll i gyd.
- 3 Dos wrth dy borth, a thyna'r fan
Y safaf, nes y'm dwyn i'r lan.
O ateb loa mi goda'm llef,
Nes seinio holl drigfannau'r nef.
- 4 Newynog wyf, a hedd fy Nuw
Wnaiff i mi ddwedyd, " Digon yw."
Wel, dyma'r dw'r, a gwynfyd hwy
Y sawl a'i hyf, ni sych'ant mwy.
- 5 Pe cawn dy hedd, a'th gariad drud,
Y sawl a fynne caed y byd.
'Dyw hwn ond dom ; ond mae dy ras
Yn fwy na'r perlau drytta 'maes.

H Y M N CLXXXIV.

Dioddefaint CRIST.

- 1 **F**Y enaid, gwel i *Galfari*,
Y poen angerddol yno fu,
Torfeydd dirif, a'n harfau 'nghyd,
Am gongc'ro bywyd mawr y byd.
- 2 Holl deyrnas satan sawr ei grym,
Pob ellyll du a'i araf llym,
Llid a chynddaredd cryt o'r tiwch,
Rhag i'w hawdurdod fyn'd i'r llwch.
- 3 Pechodau dynol-ryw o'r bron,
Gasglodd ynghyd y funud hon,
A bwyfodd arno'n dorf ddiri'.
Nes iddo-chwysu'r gwaed yn lli'.
- 4 A llid difefur nesoedd fry,
Yn gwasgu ar ei enaid cu ;
Mil mwy ei bwyfau oedd ei bwn,
Nâ bryniau'r byd, pe 'gyd yn blwm.

- 5 A rhai'n a ruthrodd arno'n llu,
Fel c'nifer torf o eynion cry',
Yn curo yspryd f' ARGLWYDD cun,
Heb ddim trugaredd yn yr un.
- 6 Etto er cyngrair dae'r a nen,
A lladd fy ARGLWYDD ar y pren,
Ond felly 'speiliwyd uffern fawr,
Ac felly tynnwyd nef i lawr.

H Y M N CLXXXV.

Gelwir ei Enw ef Rhyfeddol.

- 1 **E** Drychwch draw ar Frenhin hedd,
Yngwaelod bedd yn gorwedd;
Rhyfeddod bellach yn y byd,
Na welir hyd y diwedd.
- 2 Ond rhyfedd iddo grymmu ei ben,
Fry ar y pren diodde' ?
Rhyfeddol pan rodd' les, " Fy Nhad,
O maddeu'n rhad eu beiau !"
- 3 Yn cyfnal y greadigaeth faith,
A threfnu gwaith ei fysedd,
Yn rhwym tan hoellion ar y groes,
Yn diodde' tros ein camwedd.
- 4 Angylion nef yn rhyfedd synn
Sy'n edrych yn ei glwyfan,
Yn sugno eu dysg bob awr uwch nen
Oddi wrth y pren diodde'.
- 5 B'le bugail aeth tan angau loes ?
A hynny tros ei ddefaid ;
A myn'd i waelod bedd tros dro,
I'w gwared o gaethiwed.
- 6 Crynhowch y doethion oll ynghyd
S' o fewn y byd yn trigo,
Beth mwy rhyfeddod glywfoch chi
Na'm Duw gael ei groeshoelio ?

H Y M N CLXXXVI.

Buddugoliaeth CRIST.

- 1 **G**WEL draw fy Mrenhin ar y pren,
Yn niwedd dydd yn crymmu ei ben :
Poen angau mwy nâ buafai 'nghyd
Ddiodeffaint holl ferthyron byd.
- 2 Wel, angau'r groes, dy waetha mwy,
I Ben y bobloedd rhoddaist glwy' ;
Cododd i'r lan; fe gôd i'r nef
Fyrddiynau trwy ei adgodiad ef.
- 3 Os heiliwyd ef unwaith ar bren ;
Os gofû arno grymmu ei ben ;
Tros f' enaid i' bu hyn i gyd,
Mi gofia ei boenau tr'wy yn y byd.
- 4 'Does golwg harddach ddydd na nos
Nâ'm Iesu'n hongian ar y groes ;
Y dwylô a heiliwyd ar y pren
Ar fyr a egyr ddrws y nen.
- 5 Tebygw'n mod i'n gwel'd ei waed,
Yn llifo'n goch o'i ben i'w draed ;
Fy nghalon, p'am na's torri'n friw ?
Fy Mhriod oedd efe a'm Duw.
- 6 Ei boenau gofû gan fy Nhad,
Ni chollir un o ddafnau ei waed ;
Mae llid yn aros, cwmp ryw ddydd
Ar rai'n clynion iddo fydd.

H Y M N CLXXXVII.

- 1 **F**Y enaid gwel dy Brynwr mawr ;
A'i freichiau ar led rhwng nef a llawr,
Creawdwr nef yn prynu dyn,
Sef prynu gwaith ei ddwylo ei hun.

- 2 Pwy ddynion bwyai'r hoelion, main ?
Pwy wisgai'm Duw, a cheron ddrain ?
Edrych i'r lân, fy enaid trist,
Gwel waywffon dan fron dy Grist.
- 3 Oedd unrhyw angau, f' Arrolwyrdd mwyn,
D'wed ac oedd hawlach i'w ddwyn ?
Oedd unrhyw angau dalai'r dawn ?
Ond hoelio, am fy meiau'n llawn ?
- 4 Oedd dim a wnaethai fodd fy Nhad,
Ond gwisgo drain, a cholli gwaed ?
A oedd rhaid marw, a marw'n lân,
Cyn maddeu 'meiau sawr a mân ?
- 5 Ai felly 'r oedd dy arfaeth faith ?
Oedd neb i'w helpu yn y gwaith ?
Sathrodd y gwinwryf coch ei hun,
Ac yn ei helpu nid oedd dyn.
- 6 Fe ddarfu ei wac, dihangodd Nef,
I'r b'radwys ddisglair uwch y ser :
Ei goron ca's, 'nawr ddydd a nos
Mae'n medi ffrwyth cystuddiau'r groes.

H Y M N CLXXXVIII.

- 1 **G**WEL f' enaid Iesu ar y pren,
Yn gaeth gan angau'n crymmu ei ben ;
Angau'r carcharor laddodd ef,
Ac eisgyn wnaeth i ganol nef.
- 2 Pwy all'sai hoelio ei ddwylo a'i draed ?
A olchwyd hwythau yn ei waed ?
Rhodd' rhai o'w frodyr i ti glwy,
'Does mesur ar dy gariad mwy.
- 3 O dysg, fi ddilyn ol dy dro'd,
Trwy bob rhyw groesau ac fo'n bod,
Ac yfed hefyd yn ddigryn,
O'r cwppan yfaist ti dy hun.

- 4 'Rwy'n ofni'r groes, ac ma'arnai chwant,
O tyn fy ofn, Iesu, bant;
N'ad fi i chwennych, ond os daw
Rho i mi'n fuan help dy law.
- 5 P'am gwelai'n galed i mi ddwyn,
Croes gariodd Iesu er fy mwyn?
Nid troffo ei han, ond trofwyf fi,
Y conge'rodd ef ar Galfari.

H Y M N CLXXXIX.

Am Rydd-did o Gaethiwed.

- 1 **Y**N dy gylsammod mae'n fy ngho
Fod miloedd o 'ddewidion,
Oll yn cyhoeddi llwyr iachad
Trwy rin dy waed i'r cleifion.
- 2 'Rwi'n gwaeddi wrth dy borth yn cwn
Am ddod i mewn i wledde:
Nid bodlon wyf i fod tu faes
I gaerau'r ddinas noddfa.
- 3 Agor y môr, gwna'r ffordd yn rhydd
I weled dydd y rhydd-did,
A chael teyrnash cyn ho hîr,
Yngwledydd yr addewid.
- 4 Dwg fi i Nêbo fry i'r lan
I wel'd y man cai drigo;
Oddi yno dwg fi 'mlaen bob cam,
'Rwy'n bresu am fyn d yno.
- 5 Ar bechu f'ensid blino mac,
Gwynfyd a gai ymwared;
Gwel'd distryw fy ngelynion oll,
Darfyddai 'm hell gaethiwed.
- 6 Disgwyl yr wyf, a hyn hob cam,
Fel gwilwyr am y borau;
I brofi cryfder braich dy ras
I'm tynna maes o'm beiau.

H Y M N CXK. *Yn All RAN.*

- 1 **O** 'R b'radwys fry doed d'r i maes,
Fel afon lās yn gyfon,
A threlio'm bywyd wrth ei chlun;
Tydi dy hun yw'r afon.
- 2 **O** ddyfroedd *Mara* chwerwon iawn,
Ti wyddost llawn yw m phiol;
Rho ynddi'n fuan ddail y pren
Sydd uwch y nen yn eiriol.
- 3 Agor y creigydd mawrion ferth,
'Nawr trwy dy nerth yn eiriol,
I gaethion *Gofn* de o'i bob gwŷ,
At ddw'r rhedegog bywiol.
- 4 Brenhinoedd *Canaan* dod i lawr,
Sy'n bostio eu mawr awdurdod;
Nac arbed un, ond taro'n ddwys
Fel profont bwys dy ddyrnoded.
- 5 Helpa fy ffydd, 'rwy'n teimlo gang
O filwyr anghrediniol,
A drygau eraill o bob gradd,
'Nawr am fy lladd yn hollol.
- 6 Ynghanol môr bydd di o'm blaen,
Yn gwmmwl tân diniwaid;
Yn fryn o dywyllwch tew fel mur,
Rhyngwi a thir yr *Aibitiaid*.
- 7 Pan byddwi gan elynion llym,
Yn profi grym gwrthwyneb,
O gylch fy mhabell tywynna o'r ne
Dy hyfryd bresennoldeb.

H Y M N CXCI.

Gweddi am Gyflawniad o Addewidion.

- 1 **O** Moes dy law, 'r Iorddonan mac
Yn pledio dai ddim trwyddi;

Wrth

Wrth wel'd y dyfnder fy'n y dw'r

'Rwy'n ofn'n siwr o fodd.

2 O fewn dy air d'wedant yn hyn
(Dy air sydd yn wifionedd)
Mai lleso' wyt', y'cwm ryw dd ydd
I fyn'd yn rhydd o'n camwedd.

3 Dywedant na chaf neb o dy blant
Eu dwyn i bant o'n ddwylle;
Cedwit' y rheil ay oll rhag brad
Ro'wd gan y Tad i'w safio.

4 Dywedant iacheit' trwy rym dy rai
Ein hargae wrthgiliadau;
Cerit' ni'n rhad, difroddwyd llied,
Er maint eu gyd yw'n beiau.

5 Cyflawn a rhai'n yn awn mewn pryd,
'Rwy'n ceisio o hyd i'w credo,
A'n cymhwysd at fy hun a wnawn,
Ond f' enaid cawn yn pallu.

6 Dy ddyfroedd gloyw fy arnat chwant,
Mae'n tynnu bant ofidiat;
A'r hwn a yf'o o waed yr Oen,
Ni theimla boen cysfuddian.

7 Mi bwysaf arnat' etto 'n nes;
Pwy les im' ddigalonni?
Dy faith drugaredd di erioed
Nid oes dim darsod arni.

H Y M N CXCH.

Gwedd i tan Deimlad o Wrthgiliad.

1 **D**YMA fi, Arolwydd, wrth dy draed,
Yn teimlo'n eifan o rin dy waed:
Yr wyf yn dlawd, a phwy a wyr
Ond ti dy hun fy eifiau'n llwyr?

- 2 O pechod, p'am y'm twylli'n llyn?
Beth wyt ti'n well o wneuthar hyn?
Er maint dy sw'n, gwirionedd yw,
Nid ti yw'm ffrynd, fy ffrynd yw Duw.
- 3 O Iesu, fy Eiriolwr mawr,
Gad i mi gael fy meiau 'lawr;
D'wed p'am wyt' cyd yn sefyll draw?
'Bryd gwelwyd mwy o eistan'th law?
- 4 Claf wyf am deimlo gwaed yr Oen,
Yn rhodio beunydd mewn rhyw boen;
'Does unrhyw eli roiff iachad,
Yn unig, Iesu, ond dy waed.

H Y M N CXCV.

Y Goron Ddrain.

- 1 **C**Oronwyd, do, iachawdwr byd
Gan fwrddwyr ffyrnig oll i gyd,
A drain plethedig, dyma'r bŷ,
Fy enaid, ga's dy Brynwr cu.
- 2 O edrych ar dy Brenhin glân,
Fy nghalon, tor yn ddrylliau mân;
Gwel wasgu lawr y pigau drain,
A'r gwaed yn ffrydio'r ol y rhain.
- 3 Ai Brenhin yw? Ie Brenhin byd,
Uffern, a'r nefoedd wen i gyd;
Yn diodde' poen fwy nag un dyn,
O fewn ei deyrnas faith ei hun.
- 4 Ai dyma'r parch ga's Brenhin ne,
Wrth reddi ei fywyd yn fy lle?
Wel, f' enaid, bellach diodde'n hy,
Bob gwawd dros enw Mhrynwr cu.
- 5 Os cwrddyd wnaf a choron ddrain,
Dysg fi i ddiodde' pigau 'rhain;
A'i wel'd e fyth yn rhyfedd fraint,
I ddiodde' cyfrudd mwya' ei faint.

- 6 Mi gwela mewn paradwys bell
Yn awr yn gwisgo corôn gwell,
Ie gweil nâ'r aur, nâ'r perlau drud,
Na dim coronau fy'n y byd.

H Y M N OXCIV. Yn Ail RAN.

- 1 **G**WELLED yr oeddit' byddai'th glod,
Yn fwy nâ'th w'radwydd fwy a' rïoed;
Mawr oedd, ond byr dy boenau chwyth,
Ond dy ogoniant bery byth.
- 2 Edifarhawd i'th wisgo'n llyn,
A'th wawdio i ben *Calvaria* fryn.
Mac'r dydd yn d'od, lar d'od yn awr,
Gwelir d'ogoniant fel y wawr.
- 3 Myrddiwnau dirifedi fydd,
Yn gwmp'ni it' ryw forau ddydd;
Cair gwel'd yr haul fy'n fyd o dân,
Yn bellen bygddu o dy saen.
- 4 Y g'leuni dry yn dywyll nos,
Fel gynt pan oeddit' ar y gro's,
Pan gwelont di ymblith dy lu,
Ynghanol y ffarfafen fry.
- 5 Ar yspryd rhai bydd ing a loes,
Rhaf gynt a'th hoeliodd ar y groes;
Ac yn dy hoelio etto o hyd
Pan delo'th awr i farnu'r byd.
- 6 Ond dyna'r awr, a gwyn eu byd,
Fydd i'th gariadau oll i gyd;
Cânt eu gwobwyo am y loes,
A'u holl gystuddiau a cario'r groes.

H Y M N CXC.V.

Tan Deimlad o Bechod yn ofni'r Wialen.

1 **T**AN draed yr wyf, nac aros draw,
Mi gwympa yn llaw dy Fawredd ;
O'r dyfnder bresu 'rwyf bob cam,
Sef bresu am drugaredd.

2 P'odd safai ergyd trwm dy ffon ?
Mi gwelai bron a dyfod.
On' safi o'm plaid, sefyll nid gwiw,
Mi gwympa ryw ddiwrnod.

3 A gai weddio, ARGLWYDD hael,
I'th wialen gael myn'd heibio ?
Os daw, bendithia'r cystudd hyn,
Fy enaid fy'n atfwydo.

4 Attal dy law, O ARGLWYDD da,
'Dwy'n abal a'th ddiodde ;
P'am lleddi bryfyn gwael fel hyn
Sy a'i anadl yn ei ffroenau ?

5 Arbedaisf rai, torraisf dy ffon,
Pan oeddif bron a tharo ;
Oscat' eu calon 'disarhau,
Cysfadde 'u bai a pheidio.

H Y M N CXC.VI.

Ymgysuro-tan Wradwydd yr Annurwiol.

PA ham y rho'ist y cwn, o'u tyn gadwynau'n rhydd ?
A ph'am y caiff eu swm, i'm gwneud fel hyn yn
Cadwyna'n glau'r uffernol griw, [brudd ?
Ti yw fy Nuw byth i barhau.

2 Os rho'wd fy mhen i lawr, i'r g'lynnion gael eu gwyn,
Er c'ryddu meiau mawr, fy Nuw ei hun ynaeth hys ;
Fe'm c'od i'r lan cair gwel'd ryw bryd,
Uwchlaw y byd fy enaid gwan.

Ac ar ol i mi gael fflangellau gan fy Nhad,
 D'od yn bechadur gwael, a chwympo wrth ei draed;
 Fe dry y rhod, ar wddf y llu,
 A ddringodd fry ca' roi fy nhroed.

4 'Nghaseien; byddwch brudd; rhowch heibio'ch creah-
 wen fawr;

Arddelir fi ryw ddydd, er tlotted wyf yn awr;

Er dued wyf, fe g'od y wawr,

Mewn munud awr ca'm gwisgo'n wyn.

H Y M N CXCVII.

Gweddi am Amynedd.

1 **R**HO i mi amynedd i ddiodde' pob poen,
 A gwel'd mai'm rhagorffaint yw dilyn yr Oen,
 Duw, maddeu fy nghystudd, can's pechod a wnaeth
 I mi fod yr awrhon mewn gosid yn gaeth.

2 O cura fy mbechod trwy gyfudd i maes,
 Dy wialen yn wastad sy'n ennyn fy ngras;
 Ni fedraf fi gerdded un droedfedd tu a'r ne'
 Nes teimlwi dy wialen ynghadw i yn fy lle.

3 Na ofidia, fy enaid, llawenydd i ti,
 'Rwi'n gweled mai plentyn o briod wyf fi;
 'Rwy'n barod i bechu yn erbyn y ne',
 Ond parod yw'm HARGLWYDD i'm curo i dre'.

4 Os croes fydd yn bwyfig, se'm cynnal i'r lan,
 Fe gymmer ei hunan (gwel nad wyf ond gwan)
 Ymhlau ar ei 'gwyddau (b'le cefir ei ail?)
 Caiff glod pan ddarfyddo y ddaear a'r haul.

H Y M N CXCVIII.

Llawenhau, mewn Gobaith o Rydd-did.

1 **Y** Mae—fy enaid bach am lawenhau,
 'With gessio ar fyrde! gredh ca'
 Fy llwyr ryddchau o'r pydew hyn;

A gwel'd

A gwel'd yr haul ddisglairwen haf,
Yn tywynnau 'n brâf tros *Seion* fryn.

2 O bra'!—wel, dyma'r flwyddyn hyfryd ca'
I dorri holl gloiadau'r ia,
A thoddi'r eira oedd yma 'rioed ;
Wrth feddwl hyn fy enaid mae
Am lawenhau 'nawr cyn ei dd'od.

3 'Rwy'n byw—yn awr ymhlith dieithriol ryw,
Gelymol iawn i ras fy Nuw ;
O ARGLWYDD, clyw fy ngweddi'n frau ;
'Ddiwrth drothwy'r ne' nid â fy nhroed,
Nes i ti dd'od i'm llwyr ryddhau.

H Y M N CXCIX.

Ehediad yr Enaid.

1 **F**Farwel, mi af ymlaen i'r wlad,
Lle mae fy Nhad yn trigo :
Ymhlith myrddiwnau rif y gwllith ;
A gwynfyd fyth fai yno !

2 Mi ddringa i'r lan, can's uchel fry
Mae'r hyn wyf'n ei geisio ;
Gadawai'r byd o'm hol heb lai,
Yn wastad mae'n fy rhwyfro.

3 B'le trown fy wyneb, ARGLWYDD tu,
Ond attat ti dy hunan ?
Pob peth gweledig thal e ddim,
Ond gwneuthur i mi ruddfan.

4 Gad i mi lechu yn dy gôl,
A n'ad fi'n ol oddi yno ;
Ac yn y clwyfau dysnion wnaed
O fewn dy draed a'th ddwylo.

204-1-1202

H Y M N . CC. *Yr Ail RAN.*

1 **T**I yw fy ngrym, fy nghraig, a'm twr,
Fy noddfa fiwr o ymwarded ;
Fy nrygu mae yngallu pwy ?
Ynot yr wy'n ymddiried.

2 Fy hedd a'm cysur oddi fry,
Yn tarddu fy yn gyson ;
Oni bai hyn, gan fwn pob gwae,
Llewygu wnai fy nghalon.

3 Oni bai'th-fod yn fwy nâ'r byd,
A'i ddrygau gyd yn gyson,
Gan bechod forau a phrydnhawn
Dig'lonni wnawn yn union.

4 Fy nyddiau ddarfu fel y mwg,
O'm golwg heb eu rhifo ;
Ni's gwn gai wel'd cyn angau lo's
Un dydd na nos fyn'd heibio.

5 Castell wyt ti, twr cadarn cry',
Yn nyddiau du caethiwed ;
Dy enw, Iesu, 'n noddfa cawn,
Cylurus iawn i'r gweinïaid.

6 Pan delo drygau rif y gwllith,
I mewn i blith dy bobol,
A'r ffiwrnfaith boethach, y pryd hyn
Ti fyddi yn y canol.

H Y M N . CCI.

Adgyfodiad CRIST.

1 **D**EWCH gwelwch D'wlog nefoedd fawr,
O radd i radd yn d'od i lawr,
I groth y ddae'r i esmwythau
Gwelyau'r etholedig rai.

- 2 'Nol gorwedd dro, se ddaeth i'r lan,
Agorodd ddrws i mi oedd wan
I adgyfodi, a d'od i ma's,
Er cadw'r porth gan angau glâs.
- 3 Gwelwch fy Nuw'n ei ddynol wedd,
Yn gorwedd obry yngwaelfod bedd :
'Rwy'n gwybod fod fy Iesu'n Dduw
Pan codai ei hun o farw i fyw.
- 4 Pwy ddrwg wna'r bedd a'r pryfed mân ?
Bu f' ARGLWYDD yno o fy mlaen :
P'am ofnai'm henaid fyn'd i'r lle
Gorweddodd ynddo Ffrehin ne' ?
- 5 Mae angau wedi myn'd i maes,
Nid yno 'nawr mae'n cadw ei blâs :
Can's dyna'r pryd y cadd fath glwy'
Ni saif ym medd y seintiau mwy.
- 6 Fy meiau mawrion oedd mor drwm,
Neb ond fy Nuw a dalfai'r swm :
Gwasgodd Greawdwr nefoedd faith
I ddyfnder daear ar ei daith.

H Y M N CCII.

Gweddï am Rydd-did o Gaethiwed.

R Wy'n disgwyl f'anwyl Dduw am waredigaeth lawn,
Mor hapus fyddwn byw yn unig hyn pe cawn ;
O dere'n glau, a chod i'r lan
Fy enaid gwan sy'n llwfrhau.

- 2 O pledia troswyf fry, cliria fi o flaen fy Nhad :
Pwy wyr yn well na thi anfeidrol werth dy waed ?
O cofia'th lef, pan ar y groes,
Tan chwerwa'r loes, yaghanol ne'.
- 3 O dysg fi gleimio rhan i ragorfreintiau 'th waed,
A phan bwyf fwy'a' gwan, i lesain, " Abba Dad" !
Heb gwmml du gysgodi byth,
Tra ynof chwyth a'r hyfryd wlad.

- 4 Mae'r *Alpbrtiaid* yn eu nerth, yn gyrru mlaen o hyd,
A'r bryniau mawrion ferth yn caead arnai 'nghyd;
Trwy'r dyfroedd du gwawried y dydd,
Gael ffordd yn rhydd i'r *Ganaan* fry.

H Y M N CCIII.

CRIST Cadernid y Cristion.

- 1 **A** R d'enw di, Creawdwr byd,
'Rwy'n rhoi f'ymddiried oll i gyd;
Rhyfedd mor wan wyf ddydd a nos,
'Dwy'n gwel'd dim gallu ond ar y groes.
- 2 'Rwy'n griddfan eisiau rhoddi mhwys
Ar Frenhin nefoedd tan ei grwys;
A gwel'd fy Nuw, fy'n llaaw'r ne',
Yn talu'r dyled yn fy lle.
- 3 Deffro fy ffydd, rho afael gref
A'th freichiau'n dynn am dano ef;
Er ofnau fyrdd, na ad e'n rhydd,
Tr'o yn dy freichiau carri'r dydd.
- 4 Dyma fi, Iesu, fel yr wy',
Cuddia fi yn dy nefol glwy';
Can's dyna'r graig y gwnai fy nyth,
'Does neb yn ofni yno byth.
- 5 Tyr'd, angau, 'mlaen a'th gleddyf llym,
Tra yn Iesu b'wyf nid ofnai ddim;
Y cnawd, a fatan, pechod cry',
Yag nghlwyfau'r Iesu cong'r'ai chwi.
- 6 Gad i mi, Iesu, ddydd a nos,
I dreulio'm hamser tan dy groes;
'Does gyflwr arall tan y ne',
I'r ofnog rai yn addas le.

H Y M N CCIV.

Hiraeth yr Enaid am Dduw.

1. **G**WEL arnai'r Meddyg lawer clwy',
O'm traed i'm coryn gwaedu'r wy';
Fe'm 'speiliwyd, do, o'r gwisgoedd hardd,
Fel fy rhieni ya yr ardd.
- 2 Deffro, fy ffydd, derchafa'th ben
I fynu tua'r nesoedd wen;
Gwel fry wrthddrychiau hardd a gwiw
I'w caru'n anwyl tra f'ech byw.
- 3 Pa bynna radd ges gyat o ras,
Faint bynna gollais innau o'r maes,
Rho im' a gollais, rho yn lân
Radd at fu genny fwya o'r blaen.
- 4 'Rwi'n blino 'mado â fy Nuw;
Byw heboff dim ond trallod yw;
Cysuron creadurlaid mae
Rhyw ddirfawr boen wrth eu mwynhau.
- 5 Yn ol' rwy'n d'od, ti wyddost p'am;
Rhaid im' gael nerth, a nerth bob cam;
D'wed air dy fod, mi creda byth
Yn madden'm gwrthgiliadau chwith.

H Y M N CCV.

Pererindod.

- 1 **F**Y Nuw, rho'r manna fry
I'm bwydo i ar fy nhaith,
A'm nerthu i'r tiroedd fy,
Yn llifo o fel a llaeth;
Agor y graig, doed allan ddw'r,
Gloyw distwr o had y wraig.

2 Ffarwel i'r aiphtraiadd dir,
 A'i degwch oll o'r bron,
 Dechreuais siwrneu'n wir,
 I maes o'r Gofen hon :
 'Does yma i gael ymhlich y criw;
 Annuwiol ryw ond pethau gwael.

3 Mi wela draw trwy ffydd,
 Ryw ragorfreintiau mawr,
 Mor sicr im' ryw ddydd,
 A phe baent i mi 'nawr ;
 Ond moroedd fy a m'nyddau maith
 Ar hyd y daith rhyngwi a hi.

4 Iorddonen saif yn ferth,
 A'r creigydd hylt yn dda,
 Ac angel mawr ei serth
 A'm dwg i'r lan yn frau :
 Brenhinoedd hy' trwy dy allu mawr
 A gwypm i'r llawr o'r bron yn llu.

H Y M N CCVI.

Gweddï am Nerth i gongcuero.

1 **M**EWN *Aipht* heb nemawr oleu'r dydd,
 Fy enaid fydd yn trigo,
 Dwg fi ymlaen o'r tiroedd caeth,
 At fel a llaeth yn lifo.

2 Gwna waelod môr fel gwaistad dir,
 A'r dw'r fel mur cadarna'
 O bob tu'n gylch, yn aros doed,
 Trwy'r dyfroedd troed y gwanna.

3 Difetha'r g'lynion dewrion dig,
 Sy'n ffyrnig yn fy nilyn :
 Crynhoed y dyfroedd mawr ynghyd,
 Cyslawna'th lid i'w berbyn.

- 4 O gâd dy angel fyn'd o'm blaen,
A'r golofn dân i'm g'leuo,
Yn gwmwl tywyll rhagwi cai
A Pharao mae'n fy mlino.
- 5 Gâd 'ynt fy nghlywed maes o law,
Yr ochr draw yn canu,
A phawb i wellt y mwrdd dirif,
Lawr tan y llif yn boddi.
- 6 O galw'r tywod mân ynghyd,
Dywallt eu llid yn erbyn,
A soddi olwynion mawr eu grym
Yr hwn fydd im' yn elyn.

H Y M N CCVII.

Diaddefaint CRIST.

- 1 **E**I enaid dodedd gan y gwres,
Fel ffwrnes yn ei galon;
A'r chwy's a'r gwaed yn ddafnau mawr,
Yn cwympo lawr yn gyson.
- 2 A dyma'r chwy's, a dyma'r gwaed,
Sy'n rhoi iachad i'r cleifion;
O'i ystlys tardd yr afon bar,
Sy'n dosi cur y galon.
- 3 Fforddolion oll, fefwch o'r trwch,
Yn awr edrychwch arno;
B'le ofid fel ein HARGLWYDD ION,
A glywsoch fôn, am dano?
- 4 Ei apostolion, gwan eu fydd,
Yngwres y dydd a gylgodd:
Un gronyn help o'r dda'r na'r ne',
Ac etto fe gongwetrodd.
- 5 Fe rodd' ffarwel pan ar y groes
Pw fywyd tros ei elynion;
'Nawr gwelwn uffern, dae'r, a ne',
Yn mwrddro Brenhin Seion.

H Y M N

H Y M N CCVIII.

Diystyru Dyn a'i Ddrygau.

1 **T**I wyddost, ARGLWYDD, am gael ffydd,
Bob dydd 'rwy'n gwaeddi'n gyson;
Pe credu wnawn, er gwaetha eu scil,
Nid ofnwn fil o elynion.

2 Pa beth yw dynion ond fel gwynt,
A'u helynt yn myn'd heibio?
P'am rhoi fy mhwys ar beth mor wast,
Sydd ar gael ei ddistrywio?

3 Pwy a w'radwyddwyd roddai ftyd,
A'i oglyd arnat', ARGLWYDD;
Rho'ist iddynt barch a chlod am hyn,
Ac enw yn dragywydd.

4 Gwan wyf erioed, a gwan o' hyd,
A'r llesga i gyd o'm brodyr;
Os llewod creulon ddaw i'm cwrdd,
O tyn-di ffwrdd eu natur!

5 Mi rof fy maich oll ar dy war,
Mac'n gyfyng ar fy enaid;
Tor fy nghadwynau'n suan, tro
Fi allan o gaethiwed.

6 Os colkai'm henw yn y byd,
Fy ffryns i gyd, a'm meddiant;
Gad i mi gael, 'nol darfod hyn;
I lechu yn dy haeddiant.

7 Mi gwmpaf, ARGLWYDD, yn dy law,
Mi ddof gerllaw i lechu;
Gwell genni o bawb tan nesodd fry,
Dy hun i ti fy nghospi.

H Y M N

H Y M N CCIX.

Gorfeleddu mewn Hyder o'r Fuddugoliaeth.

1 **F**Y enaid, gwel i ben *Galfaria*,
 Draw'r rhyfeddod mwya erioed,
 Creawdwr nesoedd wen yn marw,
 A'r ddraig yn trengu tan ei droed.
 Mi glywa lais yn awr, debygwn,
 O agor pyrth y ddinas fry;
 Fy enaid, cân, fe ddarfu ofn,
 Prynwyl nesoedd wen i mi.

2 Tyr'd i fynu o'r anialwch,
 Wedi aros yna'n hir,
 Swppiau grawnwin mawrion addfed,
 Sy'n dy aros yn y tir.
 Brylla i ryfel, gwisg dy arfau,
 Cymmer galon, mentra 'mlaen,
 Y ffordd mî's colli, mae'n dy arwain,
 Gwmmwl niwl a ch'lofn dân.

3 Nid all *Amalec* na *Moab*,
 'Nghyd â'r holl elynion hy',
 Wneuthur niwaid im', tra cadwyf
 'Nagos at dy babell di.
 Tan y cwmmwl mi arosaf,
 Yno hefyd bydd fy nyth,
 Nes cael trigo mewn llawenydd,
 Yn y wlad a bery byth.

4 Tro fy nghefn ar yr *Aiphtiaid*,
 Welais i ond eu gwaetha 'rioed,
 Sathru f' *AROLWYDD*, a'i ogoniant,
 Fel y glaswellt tan eu troed.
 Dydd sy'n dyfod, daw ar fyrder,
 Gwelant hwy fy Mrenhin fry,
 Cymmylau'r nef yn gerbyd iddo,
 'R haul a'r lleer yn belled ddu.

- 5 Gwnes y dewis gorau wnaethpwyd,
 Dewis Brenhin nefoedd wen,
 Yn Dad, yn Briod, ac yn Gyfaill,
 Yn Frawd, yn Geidwad, ac yn Ben.
 Cyfoeth mawr, didrai, difesur,
 Sydd ynghadw i mi'n 'stor,
 A bendithion oll, pe rhifid
 Megh tywod mân y môr.

H Y M N CCX.

Ar y Greadigaeth.

- 1 **I** ESU ydyw fy Nghreswdwr,
 Crewr uffern, dda'r a ne',
 Y cwbl hwyd oll a wnaethpwyd
 Er gogoniant idde fe:
 Ynddo'r cyfan sydd yn felyll,
 Ei fysedd yn eu cynnal fy,
 Fy enaid, dyma'r us a holiwyd
 Ar fynyddau *Calvari*.
- 2 Er mor rhyfedd yddechd rhoddi
 I fydoedd dirifedi fodi,
 Rhyfeddodan'r *dipty a Sean*,
 Ynghyd a glywodd clust erioed:
 Hyn i gyd fydd yn distannu,
 Can's mwy rhyfedd wel'd e' fry,
 Ar y pren yn dionde' ei hoelio
 Ar fynyddau *Calvari*.
- 3 Angylion pur sy o gylch ei orsedd,
 Yn gwisgo g'leuni fel y wawr,
 Yr hwn a'ch gwisgodd â'r fath harddwch,
 Ac 'ych yn ei addoli'n awr,
 Cig a gwach a gym'rodd arno,
 Fel gallai gyd ymdeimio â ni:
 Er mai gweithdrys eich addollad,
 Fe fu farw ar *Calvari*.

4 Yr awyr gon ddifefur lydan,
A'th gopa cuwch â'r nefoedd fy,
Bydoedd o fainttoli ofnadwy
Sy'n amgylchu yn dy fru;
Yr hwn â'i air wnaeth dy adeiliad,
A'i fysfodd all dy fefur di,
Drowyd mewn cadach yn y presb,
Ac fu farw ar *Galfari*.

5 'Rancirif fer fydd yn disgleirio,
Yngghanol y tywyllwch du,
Mae ynoch sôr o dân berwedig,
Er mor fach i'n golwg ni:
'Rhwn ryw oesoedd cyn eich ennyn,
Ac bery pan ddiffoddoch chwi,
Fu'n *Nazareth* yn wael ei gyflwr,
Ac fu farw ar *Galfari*.

6 Chwi blanedau o adenydd cyflym,
Sy'n teithio'n brysur fore a hwyr,
Fil filiwnau o fesurau,
Yn cadw'r amser oll yn llwyr;
'Rhwn â'i fraich a'ch gyrrodd gynta
Uwch eich llwybr wnaeth ei dy,
Ga's ei erlid yma'n faban,
Ac fu farw ar *Galfari*.

7 Ti haul y ffynnon fawr ddiyspydd
O 'leuni, cysar, gwres, a than,
Sy'n danfon dydd o ddautu'r ddeear,
Bywyd myrdd o lyfrau mân:
'Rhwn a'th lanwodd o oleuni,
Na ellir edrych ar dy wedd,
Ymddihattrodd o'i ogoniant,
Gorwedd wnaeth yngwaelod bedd.

8 Y lloer sy 'mhlith y fer yn rhodio,
Yn g'leuo mwy na hwynt i gyd,
Y môr sy'n teithio wrth dy amfer,
Ti guddi'th wyneb ambell bryd.

'Rhwn

'Rhwn rodd' d' oleuni oddiwrth yr haulwen,
Ei lewyrch o hono ei hun y fy;
'Clips a redodd tros ei harddwch
Pan fu farw ar *Galfari*.

9 Chwi daranau yn y cwmml
Pygddu yn ymderfysgu fydd,
Yn crynu'r nef, a'r ddae'r o tanom,
Fel yn bygwith barn a fydd;
'Rhwn wnaeth ich' ddychrynu dynion,
A gallu ich' i ruo'n llyn,
Ei hun a lefodd yn y preseb,
Lefodd ar *Galfaria* fryn.

10 Chwi felit cynddeiriog fydd yn tannu
Yn llen o dân trwy'r nef i gyd,
Rydd trigfa pechod gynt yn ulw,
Ac o'r diwedd lyf y byd:
'Rhwn eich 'nynnodd, ac yn peri
Ich' ladd, neu ynte safio fy,
Rodd' ei Bersen gogoneddus
Gael ei hoelio ar *Galfari*.

11 Chwi dembestloedd fydd yn dangos
Eitha gwaelod moroedd mawr,
Briwo llongau erbyn creigydd,
Tafu'r cedrwydd serth i lawr;
Yr hwn rydd ffrwyn yn safn y demest',
Yn marchog ar y gwyntoedd fry,
Fel yr oen yr aeth i'r lladdfa,
Tros ein beiau ar *Galfari*.

12 Chwi gymmylau fydd yn hongian
Yn yr awyr denau fry,
Weithiau'n gwneud i'r ddaear darddu,
Weithiau'n pydru ei ffrwythau fy;
Yn chwer'der ei enaid bu'n ymddifad
O'r presenoldeb tadol fry,
Wrth grymmo ei ben i lawr a marw
Ar tynyddau *Calfari*.

13. Ti wres fy'n gwneud i'r ddacur losgi ;
 Ti oerni fy'n ei rhwymo hi'n un,
 Wrth gymmysg yn gwneud tymmôr hyfryd
 Rhy greulon ar eich pennau'ch hun :
 Rheolwr mawr yr holl greadigaeth
 Mewn tŷ o glai yr amser bu,
 Ddiodesfodd eitha gwres digofaint
 Ar fynyddau *Calvari*.

H Y M N CCXI.

Golwg ar Lesgedd.

- 1 **D** Arfu fy nerth, 'rwy'n llwfrhau,
 Yn d' allu mae f' ymddiried ;
 Nerth mawr difesur, fel y môr,
 Gennyt' fy'n 'stor i'r gweiniaid.
- 2 Mi glywais it' ymrig yr hwyr
 I roddi llwyr faddeuant
 Mewn oesoedd gynt ; a ddarfu 'nawr
 Gyflawnder mawr dy haeddiant?
- 3 Ti'm tynnaist i o ganol tân,
 A mi o'r blaen yn ofni ;
 Gwna hynny etto'r fuand hon,
 Mac f' enaid bron a threngu.
- 4 Rho im' yspriyd *Caleb* fel o'r blaen,
 I sentro 'mlaen i ryfel ;
 Na phrisiwyf renyn er dy fwyn
 P'un wneir a dwyn fy hoedl.
- 5 Dysg fi i 'nabod angau llym,
 Heb ofni ei rym yn taro,
 I sentro 'mlaen, heb fod yn wan,
 I'w wyneb pan y delo.
- 6 Bydd coffa am ddaer' ymhob man
 I godi'r gwan i synu ;
 Eu c'lonnau'n deml i ti cair
 Sy wrth dy air yn crynu.

H Y M N CCXII.

Gras a Dedwyddwch yng Nghrist.

NID fy nef yw ar y ddaear,
Pe gorau man tan gwmpas haul;
Fy nef yw tawel bresennoldeb

Wyneb firiol *Adda*'r ail.

Gwena arnai, *ARGLWYDD* grafol,

Gwaeddaï allan, Digon yw;

Yna 'nghanol cyfyngderau

Fyth yn llawen byddai byw.

2 'Rwybrfaith fy'n llawn o fydoedd,

Etto seren un ni fedd,

Er mor fuan maent yn hedeg,

'Hed mor gynted â dy hedd.

Myrdd weddiau a wrandewaisf,

(Can's mor barod yw dy ras)

Yn y funud gynta'n lloniwyd,

Cyn en d'od o'r genau maes.

3 Môr fydd ynot o fendithion,

Heb waelodion iddo'n bod,

Y mac'n llanw, mlaen bob munud,

Nid oes diwedd ar dy glod;

Dy enw-beanydd fy'n helaethu,

Beunydd yn ymdannu' maes,

Bydd telynau'n canu iddo,

Fel rhifedi gwellt y maes.

4 Yn dy glwyfau y mac bywyd,

Tyllau'r hoelion yw fy nyth;

Ofnai fyd, na chnawd, na phechod,

Nac euogrwydd yno fyth.

Gwaed fy Mhriod wedi golli,

Archoll-fawr y waywllon

Yw fy nghraig a'm dinat noddfa

Sicr ar y ddaear hon.

- 5 Yno boed fy mwyd a niod,
 Tan ganghennau gwyd y pren,
 Sydd â'i wreiddyn ar y ddaear,
 Ei frigau yn y nefoedd wen.
 Dyn â'r Dawdod ynddo'n arigo,
 Ffrwythau arno'n tyfu'n llawn,
 Cyfgod tano i'r ffyddloniaid,
 O foreuddydd hyd brydnhawn.
- 6 Dedwydd ydyw'n berchen arnat',
 Dedwydd yfo o dy hedd,
 Gallant chwerthin fyth wrth weled
 Cyngair satan, angau, a'r bedd.
 Bydd brenhin oedd mewn cadwynau
 Yn llechu yn isel tan eu traed;
 Hwyl ar ddebau'r Oan yn molli
 Wedi d'ed trwy rin y gwaed.

H Y M N CCXIII.

CRIST y Trysor gorau.

- 1 **F**Y enaid, 'hed tu a'th etifeddlaeth,
 Fy ngorddiwes tywyllwch mae;
 Nid oes rhifo ar flynyddau
 'Nhragwyddoldeb fy'n neshau;
 Môr diderfyn heb ddim gwaelod,
 Gogledd, dwyrain yw, na de',
 Na rhif ar oesoedd at ei ddechrau,
 Nac eilwaith at ei ddiwedd e'.
- 2 Tu ag yno 'r wy'n ymdeithio,
 Yno mae fy Mrenhin mawr,
 Can' goleuach nag yw'r danllwyth,
 Yn disgleirio uwch y llawr.
 O pwy blefer! pwy ddifyrwrch
 A nigrifa i yn y byd,
 Pan EMMANUEL groeshoeliwyd,
 Oll yn gyfan aeth â mryd'?
- 3 Clywai lais gan bob rhyw raddau
 O'r creadurikid mân i gyd

Mod i wedi aros gormod;
 Heppian llawer yn y byd.
 Gwisg dy aden, medd pob tafod
 Glywai tan yr awyn las;
 Gormod heppiaa, mae'n ddiweddar
 Cyn it' adechrau taro mae.

- 4 Ffarwel bellach bob creadur,
 Chwi gewch weled hyn ryw bryd,
 Meddai dryfor gwerthfawroccach
 Fil'o weithiau nag yw'r byd.
 Tu hwnt i'r bedd 'does mesur arno;
 Rhan o fewn fy nghalon mae;
 Ffynnon sawr ydyw ei wreiddyn,
 Fyth ni welir arni drai.

- 5 A welodd haul erioed wrth redeg,
 Ei thro diderfyn yn y ne',
 Neu yn y lor, neu ar y dddear
 Wrthddrych tebyg iddo se?
 A oes trysor, ond ei 'mosyn,
 Yn nyfnderoedd daear llô
 I'r filfed ran, pan yn y clorian
 Bwyfa Iesu Grist 'wi ras?

- 6 F'enaïd, taw; 'does dim trysorau,
 Na theganaa ar y llawr,
 O India'r dwyrain i'r gorllewin,
 China ac Arabia sawr,
 A fodlona glust neu lygad,
 Neu arogliaid enaid trist,
 Neu ynte dâl i gloddio am danynt,
 Ond ym mherchen Iesu Grist.

- 7 Nerth os gaf, mi fryfiat mwyach
 'Fynu tu a 'ngwlad fy hun,
 Lle mae New yn gwisgo'n gyson
 Mewn gogoniant natur dyn,
 Na enwir i mi'n atre' bellach
 Fangre arall ond y ne';
 Neb yn dad, na neb yn briod,
 Neb yn Aogwynn ond efe.

HYMN

H Y M N CCXIV.

Cyfiawnhâd.

- 1 **P**E b'ai 'merawdwyr mwya'r byd,
A blodau'r ddaear gron i gyd,
I farw trofwy'n un ;
Rhy fach at fadden mhechod yw,
Rhaid marw un ac sydd yn Dduw ;
Darfydded haeddiant dyn.
- 2 Angylion nef baent yn eu plith,
A gwisgo cyrph o rif y gwllith,
A marw yn gytun,
Rhy ysgafn yn y clorian fae,
I bwyso'r ganfed ran e mai ;
Darfydded son am ddyn.
- 3 Fry, fry'r cyfiawnder ddyry iawn,
I'r holl ofynwyr sy i mî'n llawn,
A'u galw Bob yr un.
A fu tan hoelion gliria'r nef,
Yn abal arall neb ond ef,
Darfydded son am ddyn.
- 4 Er dyledfwyddau rif y gwllith,
Neu ynter fer na risir byth,
Mae pechod etto 'nglyn.
Yn berffaith eilwaith hwy pe cawn,
Dim i gyfiawnder at wneud iawn ;
Darfydded son am ddyn.
- 5 Ca'wd y lleiniau yn y bedd,
Fe adgyfododd brenhin hedd.
Gan gonge'ro angau ei hun ;
Mewn cwmwl gwyn f' esgynnodd ef,
I glirio llyfrau dua'r nef ;
Darfydded son am ddyn.
- 6 'Nawr heddwch anberfynol sy
O gwr i'r llall i'r nefoedd fry,
Priodoliaethau'n un ;

Cyfiawnder llym yn llawenhau,
Ynghol trugaredd faith ddidrai ;
Darfydded son am ddyn.

- 7 Mae'r pyrth yn agor, nes yn rhydd
I'r rhai yn noethion, tlodion fydd,
A gwisgoedd i bob un ;
Y wisg a brynwyd gynt â gwaed ;
A hoelion dur mewn dwylo a thraed ;
Darfydded son am ddyn.

H Y M N. CCXV.

Diwedd pob peth a msaodd.

- 1 **Y** Mae'r haul-wen wedi blino
Teithio yn yr wybr las ;
Dae'r drom ymron deffygio
Borthi'r llyfiau sy'n y maes ;
Mae'r planhedau'n gwaeddi, *Diwedd* ;
Pob creadur yn ei ryw
Yn och'neidio am gael gweled
Gwir ddatguddiad meibion Duw.
- 2 Y mae'r oriau yn fy ngalw
'N ddyfal beunydd i bar'toi ;
Tân yn d'od ar ddinas distryw,
Tua *Soar* i mi ffoi.
ARGLWYDD, 'mafael ynwi'n suan,
Onite ni ddeuaf fyth ;
Tra fo'r tân yn llosgi *Sodom*
Yn y bryniau gwna fy nyth.
- 3 Angau'n llawen fydd o'i afael,
Bounydd cam yn pwyso 'mlaen ;
Rhif fy esgyrn a'm haelodau,
Tan ei allu'r awrhon maen.
Pob gwthien sach o'i ochor,
Y mae'n cloddio tan fy sail,
Gwelai'n ceisio taro'r ergyd
Na raid taro fyth o'i ail.

4 Taro,

- 4 Taro, angau, ond yn gynta
Edrych pwy fydd wrth fy nghlyn;
Alpha, Omega, Tad a welir
'Nawr yn gwisgo natur dyn.
Ar dy waith yn lesio attaf
Idd i'w giwysau 'n union ffo;
Ti oftyngir, ond cair gweled
Pwy wyf finnau ar fyr dro.
- 5 Wel! ellyllon, 'rych yn deuog,
Mil 'ych chwi, 'dwyf fi ond un,
Ond o f' ochor hyd yr eitha'
Y mae Duw mewn natur dyn;
'Does dim osn, 'rwy'n crechwennu,
Nid yw angau ddim ond hun
I'r fyddloniaid, er pwrpasodd
Duw i wisgo natur dyn.
- 6 Cân, fy enaid, wrth ymadael
A'r carchardy tywyll dū,
Mor llawn o bysg ac ydyw'r moroedd
O hadau pob rhyw glefyd fy;
'Lawr â'r corph i ddyfnder daear,
'Fynu, f' enaid, tu a'r nen
Rhaid i'm llwch er maned ydyw,
Godi etto i'r nesoedd wen.

H Y M N CCXVI.

Cwmp Eden, a Chodiad Calfaria.

- 1 **Y** N Eden, cofaf hyuny byth,
Bendithion gollais rif y gwllith;
Syrthiodd fy nghoron wiw:
Ond buddugoliaeth Calfari
Ennilodd hon yn ol i mi,
Mi gana tra swy' byw.
- 2 Ar Calfari yngwres y dydd
Y ca'wd y gwyll mawr yn rhydd,
Trwy golli gwaed yn ll';

'Nawr

'Nawr dim heb dalu, rhoddwyd iawr
Nes clirio llyfrau'r nef yn llawn,
Heb ofyn dim i mi.

- 3 Ffydd! d'acw'r man, a d'acw'r pren,
Yr hoeliwyd arno D'wyfog nen,
Yn wirion yn fy lle;
Y ddraig a sigwyd gan yr un,
Can's clwyfwyd dau, congwerodd un,
A Iesu oedd ele.

H Y M N CCXVII.

Gras yn dechreu yn Jerusalem.

- 1 **P**RIOD y tragwyddol Hanfod
Welai'n hongian ar y pren,
Dyn a'r Duwdod ynddo'n trigo
Yn barod grymmau lawr ei ben.
Gwelai etto swy rhyfeddod,
Yn ei wyneb angau loes;
Hedd yn rhedeg tros *Galfaria*,
Fel yr ason tan y groes.

- 2 Er mai bychan yw ei dechreu,
Mae'n cynnyddu fyth i'r lan,
Cododd eisiws cuwch a'r fferrau,
At y gwddf daw yn y man.
Cod nes faclu'n lân a'i rhydio,
Yna hi leinw'r ddaear gron;
Llawn o bysgod mawr a bychain,
'Fengyl heddwch ydyw hon.

H Y M N CCXVIII.

CRIST yr unig Iachawdwr.

- 1 **T**Rofeddodd *Adla* pen pob dyn,
Teyrnafodd angau ar bob un:
Deddf sydd heb obaith, lle ni fedd
I edifeirwch, nac i hedd.

- 2 A ffeindiweh chwi gerubiaid fry,
Seraphiaid ardderchoeca' sy,
Le i ddamnio pechod drwg ei ryw,
A chadw'r euog ddyn yn fyw?
- 3 A feddwch nerth, pe ollynghyd,
I ddiodde pwys anfeidrol lid
P'un felly gâr druenus ddyn
Ac daw ef yn ei le se ei hun?
- 4 Rhy drwm y gwaith; mae pawb yn sud
Trwy ganol nesoedd fawr i gyd;
'Does yspryd gogoneddus fry,
'O'r grym na'r cariad attem ni.
- 5 O ras didrai, trueni dyn
Mab Duw gymmerodd arno ei han;
Ar ffrwf o eitha'r nen y daeth;
A breichiau agored mawr waethu.
- 6 Cyfiawnder fwrthodd Duw tan ddrach,
Gan fynnu iawn â dwysel wned;
Ca's deimlo angau gwaetha ei glwy;
Ond nid all Sŵnai ei ofyn mwy.
- 7 O rhyfedd waith i ti awyr fawr,
Tro d' aml lygaid yma lawr,
Rhyfedda gyd â'r thornau fry
Y cariad mawr ar Galfari.

H Y M N CEXIX.

Gogoniant Duw yn Achubiaid Pechaduriaid.

- 1 **L** LAWN yw, O Dad, y nesoedd wen,
A'r ddacaren o'th foliant;
Mil o arwyddion bob yr awr
Sy'n canu'th fawr ogoniant.
- 2 Dweud mae y ser a'u troion fent,
Dy sgil a'th nerth yn rhyfedd
Yn 'sgrifenedig ar bob awr,
Y cair dy fawr amynedd.

3 Ond

- 3 Ond gwel'd dy ddyfais pan y cawn,
At rai fydd lawn o bechod,
Cyfiawnder llym a gras ynghyd
Yn taro i gyd gyfarfod,
- 4 Sydd yn eis rhoddi foodi'n wirion
Mewn cariad pur a syndod,
'Rangyllion fry o'r blaen ni ddaeth
I weled fath ryfeddod.
- 5 O'th Dduwdod mawr ac yma cawn
Ryw hyfryd lawn agoriad,
Pwy sentra ddweud; ddisgleiriach yw
Cyfiawnder Dduw na'i gariad.
- 6 Pan tor'fom gyfraith but ein Tâd,
Mab yn ei waed yn dadleu;
O'r fath ddirgelwch sy'n ei groes
Fath rin sy o'i loes a'i boenau.
- 7 Yn awr y mas ei ogoniant ef,
Yn llanw nef y nesoedd.
Llu'r nef a ddysgodd ei enw mawr,
A'i ganu nawr yn gyhoedd.

H Y M N CCXX.

Hiraeth am Hapusrwydd y Nesoedd.

- 1 **O** ND ofer ceisio gwynfyd llawn,
Gwynfyd perffaith byth ni's cawn,
Nes cyrraedd at ein Prynwr pur,
A sengu ar y sanctaidd dir.
- 2 'Does dim o gylch yf lawyr fry,
Nes ynte o ddant a ddaear ddu,
Dim lawenha fy enaid tun,
Nes dâl ei garu ond ef ei hun.
- 3 Ond teimlo ei heddi a'i fywiol ras
Yw'r nesoedd fy ar y ddaear las;
A'm nesoedd fyth yn nef y nef
Fydd edrych yn ei wynneb ef.

- 4 P'am saif fy oriau draw mor bell,
Cyd O fy Nuw, a'm dinas gwell?
Hollted yr wybr fry uwchben,
I nodi'm ffordd i'r nesoedd wen.
- 5 Fy Nuw, torr y llinynnau hyn
Sy nghadw i wrth y clai-mor dynn:
Rhyw angel cryf cymmered fi,
'Mestynned tu a'r nesoedd fry.

H Y M N CCXXI.

Pren y Bywyd.

- 1 **P**REN bywiol fy'n y nesoedd fawr,
Ac hyd y llawr â'i gangau;
A ffrwythau'n pyngo arno'n llawn
Yn rhad brydnhawn a borau.
- 2 Adar ein Duw, dewch yma gyd
O eitha'r byd yn llawen;
Yn ei ganghennau cewch wneud nyth
Sychedwch fyth drachefn.
- 3 Aroglau yn diferu o'r nen
Sy fyth o bren y bywyd;
Myrr, aloes, thus, a chafia gawn,
Yn werthfawr iawn a hyfryd.

D I W E DD.

*Queen Emma
1 book*

